

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

**ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА
СРЕДИНА
ЗА
УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ИЗГРАДБА НА
ПРЕЧИСТИТЕЛНА СТАНИЦА СО НАМЕНА Е1.6 ВО
СЕЛО ТРПЕЈЦА, ОПШТИНА ОХРИД**

**Нацрт верзија
Јули, 2023 год.**

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

ул. Стефан Јакимов Дедов 4/1-10, 1000 Скопје
Тел/фах 02 3246 402,
e-mail: office@ema.com.mk

План: Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Надлежен орган за донесување на Планот: Општина Охрид

Документ: Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Клиент: Општина Охрид

Број на договор: 09-5127/1 Од 30.03.2023 Општина Охрид
0307-13/1 од 04.04.2023 „ДЕКОНС-ЕМА“ ДООЕЛ Скопје

Статус: Нацрт верзија

Подготвено од:

- Менка Спировска, дипл. биолог, овластен експерт за СОЖС;
- Ана Стојановска, дипл. еколог, овластен експерт за СОЖС

Потписник на Извештајот за СОЖС: Менка Спировска

„ДЕКОНС-ЕМА“ ДООЕЛ Скопје
Управител
Менка Спировска

Датум: Јули, 2023 година

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-3461/3
Датум: 30-05-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Спировска Аритон Менка родена на 28.12.1951 година во Скопје, дипломирала на ден 02.11.1976 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Биолошки факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 04.06.2009 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-3464/3
Датум: 30-05-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановска Зоран Ана родена на 01.12.1987 година во Скопје, дипломирала на ден 08.07.2011 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Природно-математички факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 28.03.2013 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

**ЦЕНТРАЛЕН
РЕГИСТАР**

НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА лица

Трговски регистар и регистар на други правни

www.crm.com.mk

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 23.09.2021 во 13:30:27
Издавач на сертификатот: KIBSTrust Issuing CA for e-Seals
Сертификатот е валиден до: 20.04.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

Број: 0818-50/150020210397415

Датум и време: 23.9.2021 г. 13:30:18

/Електронски издаден документ/

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6247717
Назив:	Друштво за еколошки консалтинг ДЕКОНС-ЕМА ДООЕЛ увоз-извоз Скопје
Седиште:	СТЕФАН ЈАКИМОВ - ДЕДОВ бр.4-1/10 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0818-50/150020210397415

Страна 1 од 1

СОДРЖИНА

1	ВОВЕД	10
2	ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	10
2.1	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	10
2.2	ПРАВНА РАМКА СО КОЈА СЕ РЕГУЛИРА ПОСТАПКАТА ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	12
2.3	МЕТОДОЛОГИЈА ЗА СОЖС.....	12
2.3.1	Постапка за СОЖС	12
2.3.2	Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста ...	14
2.3.2.1	Учество на јавноста	16
2.3.3	Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.....	16
2.4	СПРОВЕДЕНИ СОЖС АКТИВНОСТИ	17
3	КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ	19
3.1	КРАТОК ПРЕГЛЕД И СОДРЖИНА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ.....	19
3.1.1	Опис на постојна состојба	19
3.1.2	Инвентаризација на земјиштето во проектниот опфат, изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и инсталации во рамки на проектниот опфат 21	
3.1.3	ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА НА ГРАДБИ СО РЕЖИМ НА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, ПОСТОЈНИ СПОМЕНИЧНИ ЦЕЛИНИ, КУЛТУРНИ ПРЕДЕЛИ И ДРУГО	24
3.1.4	Планирана состојба	24
3.2	ПРЕДМЕТ И ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	29
3.3	КОРЕЛАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНОТ СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ И ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	29
4	РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	42
4.1	ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА И ДЕМОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ	42
4.2	ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	44
4.3	КЛИМАТСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ.....	45
4.3.1	Квалитет на воздухот.....	46
4.4	КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ.....	47
4.5	БУЧАВА	48
4.6	ХИДРОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ.....	48
4.7	ПОЧВА.....	51
4.7.1	Геолошки карактеристики.....	51
4.7.2	Сеизмолошки карактеристики	52
4.7.3	Користење на земјиштето и економски развој	52
4.8	БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ	54
4.9	ПРЕДЕЛ.....	54
4.10	КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО.....	57
4.11	МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА	61

4.11.1	Сообраќајна поврзаност	61
4.11.2	Хидротехничка инфраструктура	62
4.11.3	Снабдување со електрична енергија и телекомуникација	65
4.11.4	Управување со отпад	65
5	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	68
6	ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ	72
6.1	СВЕТСКО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА ОХРИДСКИОТ РЕГИОН ПОД ЗАШТИТА НА УНЕСКО	72
6.2	ЗАШТИТЕНИ ПОДРАЧЈА СПОРЕД ПРОСТОРЕН ПЛАН	77
6.2.1	Национален парк Галичица	78
6.2.2	ОСОЈ НИПР (научно-истражувачки природен резерват-предлог)	83
6.2.3	ОХРИДСКО ЕЗЕРО СП (споменик на природата-заштитен)	84
6.2.4	МАКЕДОНСКИ ДАБ СП (споменик на природата-заштитен)	85
6.3	РЕПРЕЗЕНТАТИВНА МРЕЖА НА ЗАШТИТЕНИ ПОДРАЧЈА	86
6.3.1	Емералд мрежа	86
7	ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО	93
7.1	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	96
8	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	101
8.1	Можни влијанија од имплементација на Планот и мерки за намалување на влијанијата	102
9	АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ	111
9.1	ПОТЕШКОТИИ ПРИ СОБИРАЊЕТО НА ПОТРЕБНИТЕ ИНФОРМАЦИИ	112
10	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА	113
11	ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	119
12	НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ	121
13	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	145

Листа на слики

Слика 1	Чекори/фази на СОЖС	14
Слика 2	Извод од ГУП на град Охрид	Error! Bookmark not defined.
Слика 3	Извод од ДУП урбани заедници 10 и 11, УБ 10.4 и 11.1	Error! Bookmark not defined.
Слика 4	Приказ на планскиот опфат на ажурирана геодетска подлога	Error! Bookmark not defined.
Слика 5	Постојна состојба во планскиот опфат	Error! Bookmark not defined.
Слика 6	Синтезен план	Error! Bookmark not defined.
Слика 7	Местоположба на Општина Охрид во Р. Северна Македонија	42
Слика 8	Географска карта на сливно подрачје на Охридско езеро	50
Слика 9	Сеизмолошка карта	52
Слика 10	Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро.	75
Слика 11	Пределски типови на опкружувањето на планскиот опфат (груб приказ на локација на планскиот опфат)	55
Слика 12	Локалитети со културни вредности во Охридскиот регион	59

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Слика 13 Категоризација на заштитеното јадро и поединечни објекти, според загрозеност **Error! Bookmark not defined.**

Слика 14 Заштитни зони во граници на ГУП на Охрид (културно наследство). **Error! Bookmark not defined.**

Слика 15 Постоечки државни и регионални патишта во Општина Охрид 61

Слика 16 Шема на канализациска мрежа за комунални отпадни води (Извор: ЈП „Нискоградба“) ..... **Error! Bookmark not defined.**

Слика 17 Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион 66

Слика 18 Емералд подрачја во Република Македонија 86

Слика 19 МАК-НЕН мрежа 88

Слика 20 Значајно растително подрачје Охридско Езеро 89

Слика 21 Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро 90

Слика 22 Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа 92

Слика 23 Граници на заштитена зона под УНЕСКО 72

Листа на табели

Табела 1 Координати на плански опфат за Детален урбанистички план за УЗ 10 и 11, дел од УБ 10.4 и 11.1 - опфат 2 (измена и дополнување), Општина Охрид (2019 – 2024) 20

Табела 2 Нумерички показатели на документациона основа УЗ 10 и 11, дел од УБ 10.4 и 11.1 опфат 2 - КО Охрид ..... **Error! Bookmark not defined.**

Табела 3 Билансни показатели за планирана состојба 26

Табела 4 Нумерички показатели 26

Табела 5 Корелација на целите на Планот- Детален Урбанистички План за УЗ 10 и 11, дел од УБ 10.4 и 11.1 - опфат 2 (измена и дополнување), општина Охрид плански период (2019 – 2024) со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи 30

Табела 6 Поделба на населението, според национална припадност (Извор: ДЗС) **Error! Bookmark not defined.**

Табела 7 Поделбата на населението, според петгодишни групи на старосна возраст (Извор: ДЗС) 44

Табела 8 Здравствени установи и број на здравствени работници во О. Охрид 44

Табела 9 Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година 46

Табела 10 Слив на Охридско езеро 49

Табела 11 Вкупно расположливо земјиште и површини за Земјоделство 53

Табела 12 Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2018 година во Општина Охрид 54

Табела 13 Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеи“ Охрид) 60

Табела 14 Електроенергетска инфраструктура на Општина Охрид 65

Табела 15 Просторниот план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во Општина Охрид 78

Табела 16 План за мониторинг 115

ЛИСТА НА АКРОНИМИ

ДУП – Детален Урбанистички План

ЕУ – Европска Унија

ЈКП - Јавно Комунално Претпријатие

КО - Катастарска општина

МЖСПП - Министерство за животна средина и просторно планирање

**Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план
за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид**

НЕАП - Национален Еколошки Акционен План

ОВЖС - Оцена на влијанијата врз животната средина

СОЖС - Стратегиска оцена на влијанијата врз животната средина

УБ – Урбан блок

УЗ - Урбана зона

УП-Урбанистички проект

1 ВОВЕД

Постапката за изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е иницирана од страна на нарачателот - општина Охрид.

Цел на изработката на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица, со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид е изработка на урбанистичко-проектна документација, која ќе се изработи на основа на ажурирана геодетска подлога, услови за планирање на просторот со тех. бр.У24607 од октомври 2007 година и решение бр. УП1-15-4639/4 од 08.11.2007 година за измена и дополна на урбанистички план за с. Трпејца, Општина Охрид, увид на лице место, известување за постојната инфраструктура од Јавните претпријатија, кои се во согласност со Законот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РМ“ бр. 32/20) и Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 129/15, 192/15, 39/216, 28/18, 65/18, 99/18, 89/22 и 171/22), бараат одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, да бидат предмет на Стратегиска оцена на животната средина (СОЖС).

Врз основа на донесената Одлука од градоначалникот на општина Охрид, обезбедените плански документи и добиениот налог за работа, Друштвото за еколошки консалтинг „ДЕКОНС-ЕМА“ ДООЕЛ Скопје го подготви Извештајот за стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид.

2 ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина (СОЖС) е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми.

2.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на неговата подготовка и пред неговото донесување. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина. СОЖС овозможува и учество на јавноста во донесувањето на одлуки и ја подобрува транспарентноста на тој процес, што се постигнува преку:

- Систематска оцена, намалување и мониторинг на значајните влијанија врз животната средина;
- Обезбедување дека експертизата и размислувањата на надлежните органи за животна средина, здруженијата на граѓани и јавноста се земени предвид во текот на процесот и во кој степен резултатите од оцената на животната средина и коментарите од консултациите се земени предвид во Планот.

Главни цели на СОЖС се:

- Да обезбеди механизам за идентификација, опис, оценување и известување за влијанијата/ефектите на планскиот документ врз животната средина;
- Одговорните органи (донесувачите на планскиот документ) да подготват извештај за можните значајни влијанија на планскиот документ врз животната средина и анализа на реални алтернативи;
- Да се спречат, намалат и неутрализираат негативните влијанија врз животната средина. Зголемувањето на позитивните влијанија може, исто така, да биде придобивка од СОЖС процесот;
- Да се обезбедат консултации и ангажирање на заинтересираните страни, други одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната и ефективна фаза на подготовка на планскиот документ;
- Да се обезбеди мислење од јавноста (извештаи од консултации со јавноста) со која ќе се прикаже како резултатите од оцената на животната средина и мислењата, презентирани за време на постапката за СОЖС, се земени предвид во конечната верзија на планскиот документ;
- Да обезбеди следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, обезбедувајќи на тој начин идентификација на непредвидените негативни влијанија во рана фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

Придобивките од спроведување на стратегиската оцена на животната средина се:

- Информираност, флексибилност и консензус во процесот на планирање;
- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Секторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели за иден развој;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина, во однос на планираните развојни цели;
- Обезбедување конзистентност со стратешките определби за одржлив развој;
- Добивање вистинити и реални информации, кои ќе помогнат во процесот на донесување одлуки.

2.2 Правна рамка со која се регулира постапката за Стратегиска оцена на животната средина

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/216, 28/18, 65/18, 99/18, 89/22 и 171/22), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, *просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето*, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Подзаконски акти кои ја регулираат постапката за СОЖС се:

- Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07 и 45/11);
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 144/07);
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 147/08 и 45/11);
- Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Службен весник на Република Македонија“ бр.122/11).

При подготовка на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина земена е предвид и Директивата за стратегиска оцена на животната средина на Европската комисија (2001/42/ЕС), која е транспонирана во македонското законодавство, како и искуствата на некои од земјите членки на ЕУ.

2.3 Методологија за СОЖС

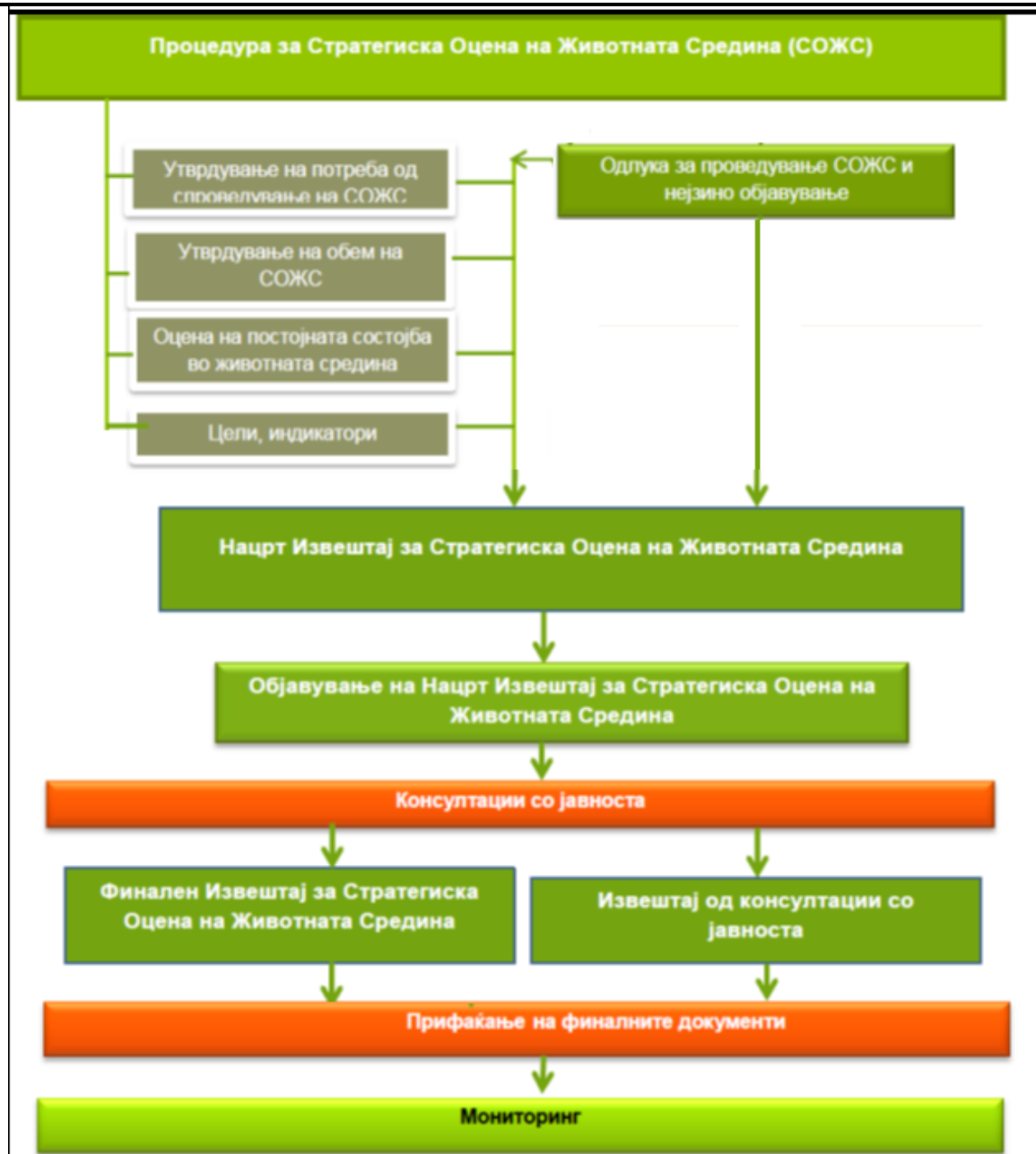
2.3.1 Постапка за СОЖС

Постапката за СОЖС се спроведува во неколку фази/чекори:

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трепџа, Општина Охрид

Фази на СОЖС	Опис	Консултации	
		Засегнат и органи	Јавност
Проверка	Се утврдува дали Планот ќе има значителни влијанија врз животната средина и дали е потребно спроведување на СОЖС	√	
Определување на обемот	Се определува обемот на информации и нивото на детали кои ќе бидат содржани во Извештајот за СОЖС	√	√
Извештај за СОЖС	Се обезбедуваат детални информации за резултатите од СОЖС, вклучувајќи информации за аспектите кои биле предмет на оцена, како и очекуваните влијанија (позитивни и негативни) врз животната средина и социјалните аспекти од имплементација на планскиот документ. Извештајот идентификува и активности за спречување, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значителните негативни влијанија.	√	
Консултации со јавноста	Консултација со засегнатите страни и засегнатата јавност во текот на определувањето на обемот на СОЖС, Извештајот за СОЖС и обезбедување јавен увид (објавување) во истите.	√	√
Прифаќање	Се обезбедуваат информации за одобриениот плански документ, односно колку од коментарите добиени во текот на консултациите биле земени предвид и методите за мониторинг на значителните влијанија од имплементацијата на планскиот документ.	√	
Мониторинг	Се овозможува следење на имплементацијата на активностите, можните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти, со цел одговорните власти да преземат мерки за намалување на негативните влијанија и подобрување во текот на имплементацијата на планските документи.	√	

Чекорите/фазите на постапката за СОЖС се презентирани во следниот дијаграм.

Слика 1 Чекори/фази на СОЖС

2.3.2 Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се изработува во согласност со Законот за урбанистичко планирање ("Сл. весник на РМ" бр. 32/20) и Правилникот за урбанистичко планирање ("Сл. весник на РМ" бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Цел на изработка на Урбанистичкиот проект е урбанизација на конкретниот плански опфат со дефинирање на граници на плански опфат за инфраструктура, дефинирање класа на намена и сите урбанистички и архитектонски параметри според Правилникот за урбанистичко планирање.

Имајќи ја предвид основата за донесување на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, се пристапи кон утврдување на потребата за спроведување на СОЖС. Во согласност со

Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето, планирањето на просторот припаѓа во точка 13 Планирање на просторот и користење на земјиштето, односно за овој плански документ е задолжително да се спроведува стратегиска оцена на животната средина.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцената на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од постапката за СОЖС вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности и политики разработени во планскиот документ.

Фазите на определувањето на потребата и обемот на СОЖС опфаќаат: идентификација на потребата од спроведување на СОЖС и подготовка на документи на чија основа Градоначалникот на општина Охрид донесе Одлука за спроведување на СОЖС (арх. бр. 21-8227/1 од 01.06.2023, прикажана во Додаток 1).

Подготвените документи и донесената Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина, беа доставени до надлежниот орган - МЖСПП.

Врз основа на поднесената документација, МЖСПП издаде Мислење (арх. бр. УП1-15 3584/2 од 13.06.2023, приложено во Додаток 1 на овој документ), со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина, кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од СОЖС процесот вклучува: преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали содржано во СОЖС е определено од:

- Местоположбата на планскиот опфат и нивото на планскиот документ, во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата;
- Степенот на влијание на планскиот документ врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Во постапката на стратегиската оцена на животната средина, земени се предвид веќе донесените политики, стратегии и планови на национално ниво, регионално и локално ниво.

2.3.2.1 Учество на јавноста

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, постапката за СОЖС започнува со подготовка на Формулари и Одлука за спроведување на СОЖС, постапка во која се вклучуваат засегнатите органи.

Во фазата на определување на потребата за спроведување СОЖС, Општина Охрид ги идентификуваше засегнатите страни од имплементација на за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид.

Подготвената Одлука за спроведување на СОЖС и Формуларот беа објавени на веб страната на општина Охрид и беа јавно достапни за увид во период од 15 дена. Во овој период, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на објавената одлука.

Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб страната на Општина Охрид и во просториите на општина Охрид, во период од 30 календарски дена, за што јавноста ќе биде информирана преку веб страната на општина Охрид и еден дневен весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија.

Во согласност со член 6 од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработка на прописи и други акти како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија” бр. 147/08 и 45/11), Општина Охрид ќе организира јавна расправа за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид.

Засегнатата јавност навремено, преку веб страната на општина Охрид и дневен весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија, ќе биде информирана за местото и времето на одржување на јавната расправа.

Целта на јавната расправа е да се презентира содржината на нацрт Извештајот за стратегиска оцена на животната средина пред засегнатата јавност. Од одржаната јавна расправа, ќе биде подготвен записник, кој ќе биде приложен во Додаток 2 од овој Извештај, заедно со листа на присутни на јавната расправа.

По завршување на периодот за учество на јавноста, Општина Охрид, како орган одговорен за изработка на планскиот документ, ќе изготви Извештај за консултации со јавноста, во согласност со член 69, став 5 од Законот за животната средина и член 10 став 2 од Уредбата за учество на јавноста во текот на изработка на прописи и други акти како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија” бр. 147/08 и 45/11). Извештај за консултации со јавноста е посебен документ и ќе биде составен дел на Финалниот извештај на Стратегиската оцена на животната средина.

2.3.3 Клучни елементи/информации во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;

- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина, кои се релевантни за планскиот опфат, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за планскиот документ и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓусебната зависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Анализа на алтернативи;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

Извештајот за стратегиска оцена ги содржи заклучоците од оцената на можните значителни влијанија врз животната средина од предложениот плански документ.

Анализата на влијанијата врз животната средина е главно насочена кон идентификување на потенцијалните проблеми, рационализација на трошоци и правење оптимален избор на мерки за заштита на животната средина (мерки за намалување).

Ако се предвидат мерки за спречување, ублажување и неутрализација во раната фаза на подготовка на планскиот документ, влијанијата врз одредени медиуми на животната средина ќе се намалат или ефективно подобрат. При идентификување на влијанијата, се користи квалитативна оцена, односно тие се оценети како позитивни и негативни влијанија.

Исто така, Извештајот за СОЖС содржи и План за мониторинг на животната средина, чија главна цел е следење на резултатите од применетите мерки за ублажување во текот на спроведувањето на планскиот документ и дали во текот на имплементацијата на планските цели, се имплементирани и целите за заштита на животната средина и соодветното делегирање на надлежностите.

2.4 Спроведени СОЖС активности

Период	Степен на подготовка/фаза
Мај/Јуни, 2023 година	Подготовка на Формулари и Одлука за спроведување постапка за СОЖС

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Јуни, 2023 година	Донесување Одлука за спроведување СОЖС и нејзино објавување на веб страната на општина Охрид
Јуни, 2023 година	Издадено позитивно мислење по Одлуката за спроведување на постапка за СОЖС, издадена од Секторот за просторно планирање при МЖСПП
Јули 2023 година	Подготовка и објавување на нацрт Извештајот за СОЖС на веб страната на општина Охрид
	Консултации со јавноста и заинтересираните страни во однос на нацрт Извештајот за СОЖС
	Одржана јавна расправа за нацрт Извештајот за СОЖС
	Мислење од МЖСПП за усогласеност на нацрт Извештајот за СОЖС со барањата на националното законодавство
	Завршени консултации со јавноста
	Одговор на пристигнатите забелешки од јавноста
	Финализирање на Извештајот за СОЖС
	Финално мислење по Извештајот за СОЖС - негово објавување
	Прифаќање на Планскиот документ

3 КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Краток преглед и содржина на планскиот документ

Постапката за изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е иницирана од страна на општина Охрид.

За предметниот опфат при изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица, со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, како показател се користени одредбите од Условите за планирање на просторот со тех. бр.У24607 од октомври 2007 година и решение бр. УП1-15-4639/4 од 08.11.2007 година за Измена и дополнување на урбанистички план за с.Трпејца, Општина Охрид.

Од анализата на постојната состојба на предметниот плански опфат за УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, произлегуваат следните заклучоци:

- Просторот претставува неизградено земјиште, кое треба програмски да се осмисли и испланира за реалните потреби на самата општина и нејзиното опкружување;
- Сообраќајно проектниот опфат е поврзан со локален пристапен пат, преку кој истиот е поврзан со поширокото опкружување;
- За просторот потребно е дооформување и дополнување со осовременување на инфраструктурните системи со што би се постигнал повисок стандард во однос на:

- површини;
- квалитет на градба;
- употреба на материјали;
- поголеми енергетски вредности;
- соодветни инсталации;
- обезбедување на сите сообраќајни услови за проточноста на сообраќајот и комплексно решавање на сообраќајот во мирување;
- поврзување со сите градски инфраструктурни системи, како и можност од реализација на нови системи.

3.1.1 Опис на постојна состојба

Проектниот опфат за УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, се наоѓа во близина на постоен локален пат и преку истиот е поврзан со пошироката околина. Предметниот опфат се наоѓа на надморска висина од околу 700-750 m.

Проектниот опфат за кој се изработува УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е со површина од 2641.4 m². Границите на проектниот опфат, се претставени описно со координати по X и Y на секоја прекршна точка, означени со реден број од Т1 до Т63 и истите се дадени во следниот табеларен приказ.

Табела 1 Координати на плански опфат за УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	Y	X			
T1	7482001.35	4535253.66	T32	7481957.13	4535289.86
T2	7482002.23	4535245.73	T33	7481956.25	4535298.76
T3	7481993.70	4535233.73	T34	7481950.45	4535302.00
T4	7481974.50	4535214.74	T35	7481953.91	4535303.51
T5	7481958.23	4535204.18	T36	7481957.78	4535301.34
T6	7481933.05	4535196.47	T37	7481974.13	4535307.70
T7	7481913.54	4535211.02	T38	7481993.18	4535313.64
T8	7481906.48	4535218.22	T39	7482011.15	4535321.98
T9	7481903.47	4535218.64	T40	7482028.14	4535332.50
T10	7481898.52	4535214.50	T41	7482046.20	4535341.39
T11	7481886.33	4535208.75	T42	7482064.73	4535348.85
T12	7481886.13	4535204.34	T43	7482075.64	4535354.55
T13	7481865.82	4535233.30	T44	7482076.78	4535351.76
T14	7481872.36	4535235.35	T45	7482065.99	4535346.12
T15	7481882.66	4535239.40	T46	7482047.42	4535338.65
T16	7481890.32	4535246.87	T47	7482029.59	4535329.88
T17	7481892.88	4535247.98	T48	7482012.58	4535319.33
T18	7481899.57	4535248.74	T49	7481994.26	4535310.84
T19	7481906.70	4535243.60	T50	7481975.12	4535304.87
T20	7481916.08	4535237.47	T51	7481959.86	4535298.93
T21	7481913.86	4535227.34	T52	7481960.86	4535287.24
T22	7481910.60	4535224.61	T53	7481944.76	4535281.02
T23	7481911.14	4535222.95	T54	7481923.69	4535265.64
T24	7481921.07	4535224.02	T55	7481927.85	4535226.94
T25	7481924.48	4535228.25	T56	7481922.75	4535220.62
T26	7481923.55	4535237.50	T57	7481912.78	4535219.55
T27	7481922.56	4535247.36	T58	7481917.14	4535215.20
T28	7481921.57	4535257.22	T59	7481934.11	4535202.55
T29	7481920.49	4535267.94	T60	7481955.88	4535209.21
T30	7481932.05	4535276.38	T61	7481971.03	4535219.05
T31	7481943.07	4535284.42	T62	7481989.49	4535237.31
			T63	7482000.06	4535252.18

Главниот колектор и канализационите цевки се планира да се од полипропилен (PP) со дијаметар 250 mm.

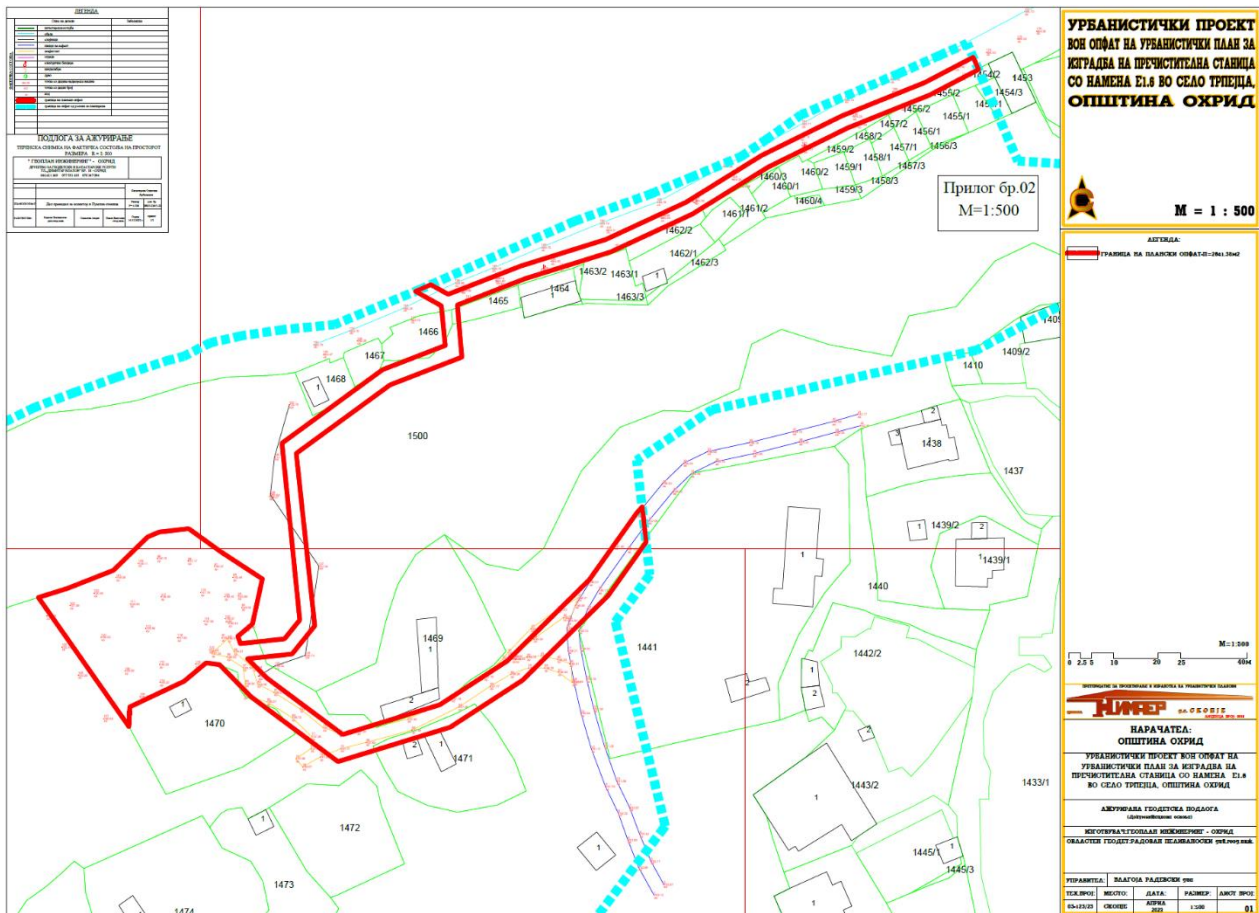
Почетната и крајната точка (кота) на канализацијата се:

	Y	X
Почетна точка	7482001.84	4535249.23
Крајна точка	7482076.23	4535353.17

Границата на проектниот опфат за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Охрид се движи на повеќе парцели низ селото Трпејца. Проектниот опфат е составен од делови на следните катастарски парцели: дел од КП.бр.1465 (приватна парцела), дел од КП. бр. 1441, дел од КП. бр. 1454/2, дел од КП. бр. 1455/2, дел од КП. бр. 1466, дел од КП. бр. 1469, дел од КП. бр 1470, дел од КП. бр. 1471, дел од КП. бр. 1499/1 и дел од КП. бр. 1500 (сопственост на РСМ). Ажурирана геодетска подлога со граници на проектен опфат се прикажани на следната слика.

Слика 2 Ажурирана геодетска подлога

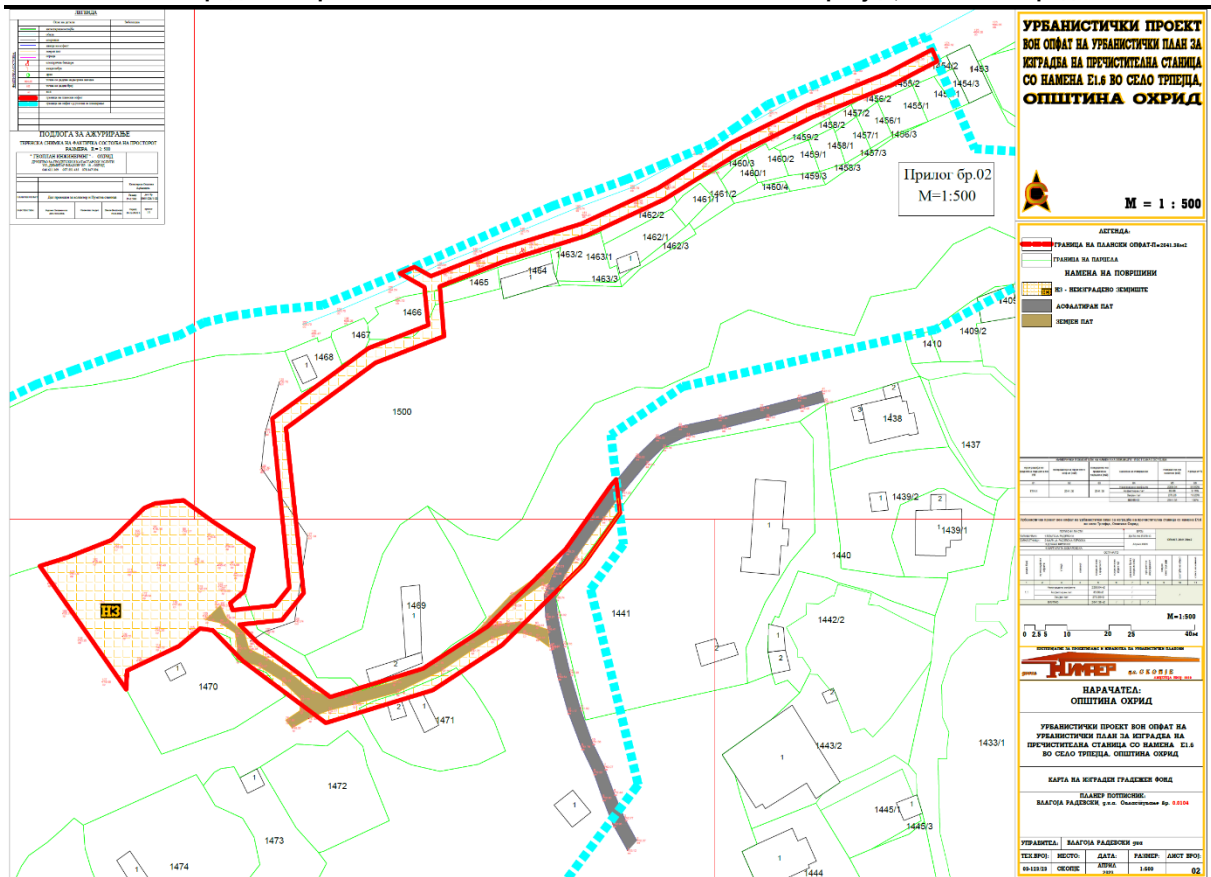
Предмет на изработка ќе биде оформување на коридор за канализациона мрежа- фекален колектор, со оформување на градежни површини за поставување на потребни елементи за фекална канализација, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

Планската документација за просторот, кој го опфаќа локалитетот за УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, претставува терен кој е неизградено земјиште и кој треба програмски да се до-осмисли и испланира за реалните потреби на самата општина и нејзиното опкружување.

3.1.2 Инвентаризација на земјиштето во проектниот опфат, изградениот градежен фонд, вкупната физичка супраструктура и инсталации во рамки на проектниот опфат

Во граници на проектниот опфат нема постојни објекти, а површината на предметниот опфат претставува неизградено земјиште, асфалтиран пат и земјен пат.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Слика 3 Изграден градежен фонд

Од аспект на изграден градежен фонд, констатирано е дека проектниот опфат на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, претставува неизградено земјиште со асфалтиран и земјен пат.

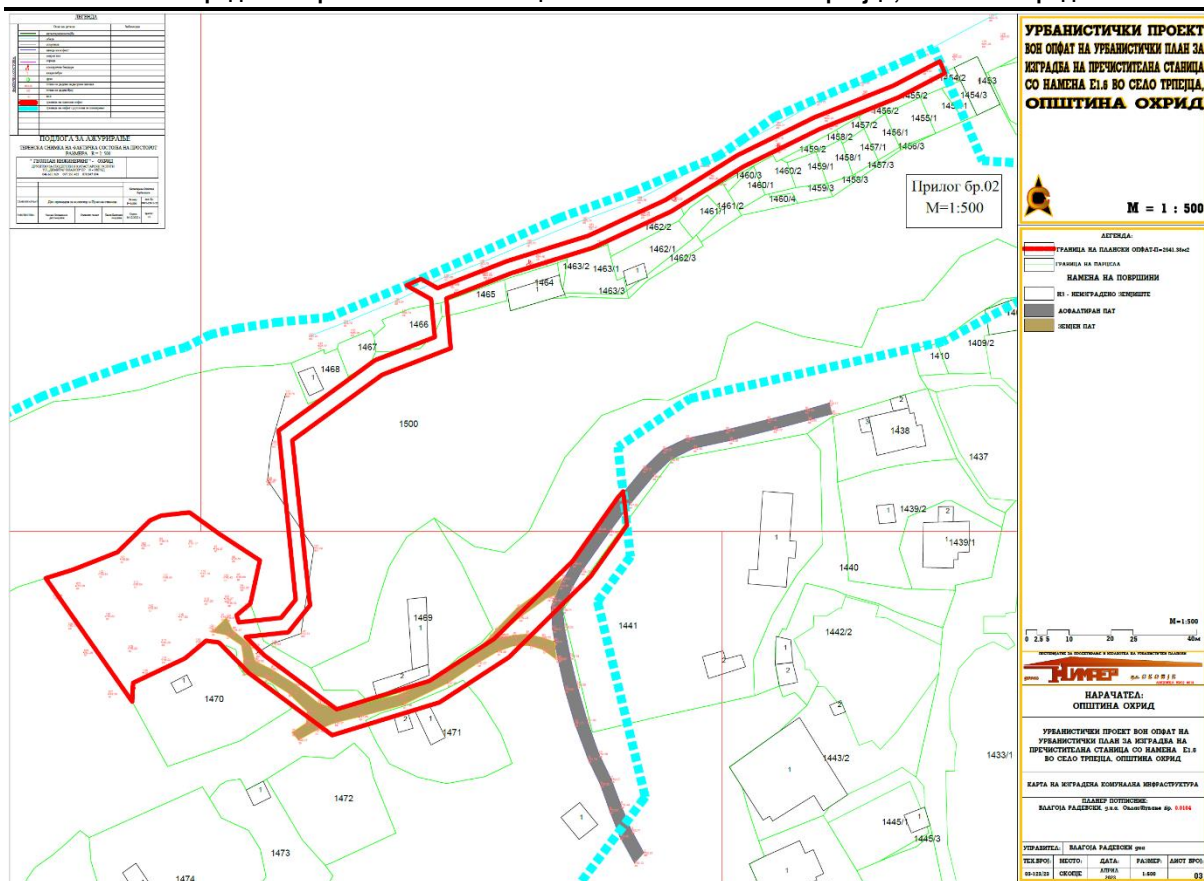
➤ **Нумерички показатели**

Според нумеричките показатели поголемиот дел од опфатот претставува неизградено земјиште, односно површина од 2288.04 или 86.62%, асфалтиран пат, со површина од 83.08 m² или 3.15% и земјен пат, со површина од 270.26 m² или 10.23%, односно вкупно површина од 2641.4 m² или 100%.

Табела 2 Нумерички податоци за постојна состојба

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ - ПОСТОЈНА СОСТОЈБА					
нумерација на градежна парцела по УП	површина на проектен опфат (m ²)	површина на градежна парцела (m ²)	намена на површини	површина по намени (m ²)	процент %
01	02	03	04	05	06
ГП1.1	2641.38	2641.38	Неизградено земјиште	2288.04	86.62%
			Асфалтиран пат	83.08	3.15%
			Земјен пат	270.26	10.23%
			ВКУПНО	2641.38	100%

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Слика 4 Изградена комунална инфраструктура

Сообраќај: Од аспект на сообраќајна инфраструктура констатирано е дека во близина на проектниот опфат поминува локален пат (источна страна), кој го поврзува опфатот со околината.

Реализацијата на пристапните патишта до инфраструктурниот дел не се третираат во предметниот опфат.

Нивелациски план: Со изработка на оваа документација пристапено е кон изработка на нивелманското решение за истиот локалитет. Предмет на изработка на нивелманското решение е изработка на вертикално решение на пристапните сообраќајници. Појдовна основа за изработка на вертикалното решение е постојната нивелета и постојниот терен на локалитетот. Подложните падови се движат во границите на дозволените.

Водовод и канализација: За постоечка хидротехничка инфраструктура добиени се податоци од ЈП „Нискоградба“ Охрид со број 09-525/2 од 13.04.2023, во насока дека нема канализациона инфраструктура во рамките на проектниот опфат. Просторот во кој се предвидува изградба на пречистителна станица, с. Трејца, се наоѓа во водостопанското подрачје за Општина Охрид.

Електроенергетска мрежа: Согласно добиените податоци од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје со бр.10-25/7-157 од 12.04.2023 година, на предметната локација нема електроенергетски објекти и инфраструктура во нивна сопственост. Согласно добиените податоци од АД „МЕПСО“ со бр. 11-2521/1 од 24.04.2023 година, предметниот опфат не се пресекува со ЕЕ инсталации во сопственост на АД „МЕПСО“.

Телефонска инсталација: Согласно податоците, добиени од Македонски телеком АД Скопје со бр. 51487 од 18.04.2023 година, во границите на предметниот опфат нема постојна МКТ инфраструктура. Не се добиени податоци и информации од АЕК за нивни изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Не се добиени податоци од А1 Македонија дали на посочената локација има нивни постојни и планирани мрежи и системи.

Гасоводна инсталација: Од добиените податоци од „НОМАГАС“ со број 15-1946/2 од 12.04.2023 год. на наведениот проектен опфат нема изградено или планирано изградба на гасоводна мрежа.

3.1.3 ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА НА ГРАДБИ СО РЕЖИМ НА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, ПОСТОЈНИ СПОМЕНИЧНИ ЦЕЛИНИ, КУЛТУРНИ ПРЕДЕЛИ И ДРУГО

Согласно добиените податоци и информации од Министерство за Култура-Управа за заштита на културни споменици со број 17-1420/2 од 05.05.2023, евидентно е дека во близина на проектниот опфат постои археолошки локалитет „Кале“ - Кула (населба од доцноантичко време) за кое е потребно обраќање до НУ-Завод за заштита на спомениците на култура и музеј - Охрид, заради добивање соодветно мислење и понатамошни насоки.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. Весник на РМ“ бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-г на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

Забранети активности во III-г заштитна зона

- интензивно земјоделско производство со прекумерна употреба на пестициди /ѓубриво кои загадуваат;
- изградба објекти со намена семејно домување повисоки од П+2 ката и поголем процент на изграденост од 50%, освен за селата од збиен тип;
- изградба објекти повисоки од П+3 ката и поголем процент на изграденост од 50%;
- зголемување на урбаните опфати на селата за повеќе од 20%;
- други активности што може да го нарушат пределот и да ја загрозат исклучителната вредност.

3.1.4 Планирана состојба

Просторот, дефиниран за изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица, со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, со својата местоположба припаѓа на територија на с. Трпејца, Општина Охрид.

Предметниот опфат, за кој се изработува УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е со површина од 2641.4 m².

Истиот со својата местоположба припаѓа на територија на с. Трпејца, Општина Охрид и зафаќа неизградено земјиште, асфалтиран пат и земјен пат.

Границата на проектниот опфат е прикажана со линија која ги поврзува сите прекршни точки, претставена со координатите по X и Y за секоја прекршна точка, означени со редни броеви од Т1 до Т63 и истите се прикажани во Табела 1.

Предмет на овој урбанистички проект е формирање на проектен опфат за инфраструктура и коридор со намена.

Е1.6-КАНАЛИЗАЦИСКИ ИНФРАСТРУКТУРИ

(Канализациска мрежа, пречистителна станица и пумпна станица)

Со урбанистичкиот проект, се дефинираат граници на проектниот опфат за инфраструктура, за коридор на канализациона мрежа, како и сите урбанистички и архитектонски параметри според дефинираната намена Е1.6-Канализациски инфраструктури. Предмет на изработка ќе биде оформување на коридор за изградба на канализациона мрежа-фекален колектор со оформување на проектен опфат за инфраструктура, пречистителна станица и пумпна станица, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

Дефинирани се две градежни парцели. Урбанистичките параметри се прикажани табеларно. Со општите и посебни услови за градење се дефинираат конкретните услови за градење во рамките на предвидената градежна парцела.

Проектниот опфат е со вкупна површина од 2641.4 m² со двете површини за градење.

КЛАСА НА НАМЕНА НА ПО: Е1- Инфраструктурни водови

(Е1.6- Канализациска инфраструктура).

Површина на граница на проектен опфат .....П=2641.4 m²

Површина на градежна парцела 1.1.....П=1176.10 m²

Површина за градба 1.1.1 - Пречистителна станица .....П=554.16 m²

Површина на градежна парцела 1.2.....П=6.00 m²

Површина за градба 1.1.2 - Пумпна станица.....П=6.00 m²

(Градбите и точните должини на водовите ќе се дефинираат понатаму со Основен проект)

Должина на коридор (траса) на Канализациски инфраструктури - Главен фекален колектор.....Л=117 m1

Должина на коридор (траса) мрежа на потисен цевковод.....Л=131 m1

Должина на коридор (траса) мрежа на цевковод за третирана вода.....Л=155 m1

ПАРКИРАЊЕ.....Не е предвидено (согласно намената).

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Табела 3 Нумерички показатели за планирана состојба

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА НАМЕНА НА ЗЕМЈИШТЕ - ПРОЕКТИРАНА СОСТОЈБА					
нумерација на градежна парцела по УП	површина на проектн опфат (m2)	површина на градежна парцела (m2)	намена на површини	површина по намени (m2)	процент %
01	2641.38	03	04	05	06
ГП1.1		1176.10	Е1.6 - Пречистителна станица	1176.10	44.53%
ГП1.2		6.00	Е1.6 - Пумпна станица	6.00	0.23%
		Е1.6 - Канализациска инфраструктура		1459.28	55.25%
ВКУПНО				2641.38	100%

Табела 4 Нумерички показатели

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ - ПРОЕКТИРАНА СОСТОЈБА											
Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид											
Број на градежна парцела	Група на класа на намени	Основна класа на намени	Површина на проектн опфат за инфра.	Површина на градежна парцела m2	Број на површина за градење	Површина за градење m2	Вкупно изградена површина на сите кативи m2	Процент на изграденост %	Коефициент на искористено катност	катност	Максимална висина
01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
1.1	E1	Е1.6 - Пречистителна станица	2641.38	1176.10	1.1.1	554.16	554.16	47.12	0.47	/	0.00 м
1.2		Е1.6 - Пумпна станица		6	1.1.2	6.00	6.00	100.00	1.00		0.00м
Е1.6 - КАНАЛИЗАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА											
ВКУПНО (за опфат) :			2641.38	1182.10	/	560.16	560.16	21.21	0.21	/	

➤ **Намена на земјиште**

Основна класа на намена

- Е-Инфраструктури

- Е1.6-Канализациски инфраструктури

➤ **Урбани параметри**

Површина на проектн опфат:..... 2641.4 m²

Површина за градење:.....560.16 m²

Вкупно изградена површина:.....560.16 m²

Процент на изграденост:..... 21.21%

Коефициент на искористеност:..... 0.21

Максимална висина на градба:..... /

Максимална спратност на градба:..... /

(Градбите и точните должини на водовите ќе се дефинираат понатаму со Основен проект)

Должина на коридор (траса) на канализациски инфраструктури - Главен фекален колектор.....Л=117 м`

Должина на коридор (траса) мрежа на потисен цевковод.....Л=131 м`

Должина на коридор (траса) мрежа на цевковод за третирана вода.....Л=155 м`

Сообраќај: Пристап до парцелите е обезбеден од постоечки локален пат (источна страна), кој го поврзува со блиската околина. Не е предвидено паркирање согласно намената.

Водовод и канализација: До и во границите на планскиот опфат нема изградена водоводна мрежа, не се предвидени никакви интервенции, додека пак главната задача на овој урбанистички проект е оформување на коридор за канализација и пречистителна станица, односно проектен опфат со парцели за канализациска инфраструктура - примарна канализациска мрежа, како основа за понатамошна реализација со Идеен и Основен проект.

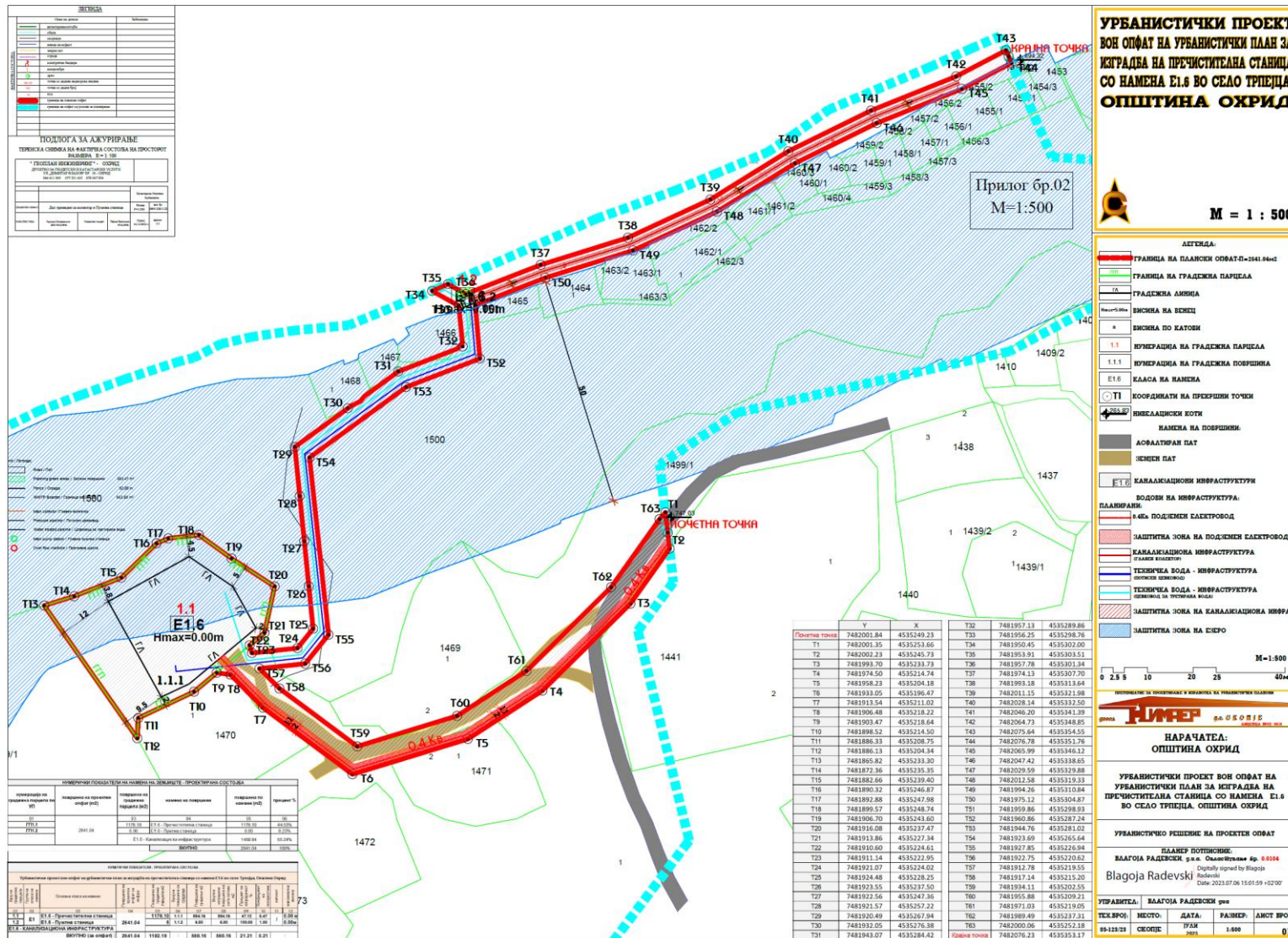
Обезбедувањето на техничка вода се предвидува да е со зафат на вода од базенот за третирана вода и истата ќе служи само за тековно одржување на станицата бидејќи на работата на станицата е целосно автоматизирана. Со оглед на тоа дека нема зони опасни на пожар систем за противпожарна заштита не се предвидува.

Со оваа техничка документација не се третираат атмосферските води.

Електрична инсталација: На локацијата, опфатена со урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за формирање на градежна парцела за Пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, нема постојна електро мрежа.

Вкупната потрошувачка на електрична енергија на ПСОВ Трпејца се очекува да биде околу 0,5-0,8kWh/м³ третирана вода. Вкупно потребната електрична енергија ќе се обезбеди од електро дистрибутивната мрежа од најблиската трафостаницата. Електричниот вод ќе биде поставен подземно - вкопан во земја и истиот ќе ја опслужува единствено пречистителната станица.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трепџа, Општина Охрид

Слика 5 Урбанистичко решение на проектн опфат

3.2 Предмет и главни цели на Планскиот документ

Предмет на изработка на Урбанистичкиот Проект ќе биде оформување на коридор за изградба на канализациона мрежа-фекален колектор, со оформување на проектн опфат за инфраструктура, пречистителна станица и пумпна станица, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

Цел на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид е изработка на урбанистичко-проектна документација врз основа на важечката законска регулатива, ажурирана геодетска подлога, условите за планирање на просторот (со тех. бр.У24607 од октомври 2007 година и решение бр. УП1-15-4639/4 од 08.11.2007 година за Измена и дополнување на урбанистички план за с. Трпејца, Општина Охрид), увид на лице место, известување за постојната инфраструктура од јавните претпријатија, а се во согласност со Законот за урбанистичко планирање (“Сл. весник на РМ” бр. 32/20) и Правилникот за урбанистичко планирање (“Сл. весник на РМ” бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

3.3 Корелација на целите на Планот со други релевантни планови и програми/плански документи и цели на заштита на животната средина

Просторното и урбанистичкото планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, ќе бидат инкорпорирани при подготовка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, како и во периодот на неговата имплементација.

Во следната табела е даден краток преглед на целите на други релевантни локални, регионални и национални плански документи, во корелација со целите и активностите кои ги предвидува УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид.

Табела 5 Корелација на целите на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид со целите на релевантните национални, регионални и локални плански и стратешки документи

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
Национални стратешки/плански документи		
<p>Просторен план на Република Македонија (2002-2020)</p>	<p>-Остварување стабилен, ефикасен и динамичен стопански развој, со квалитативни структурни промени на вкупното стопанство и воспоставување на поусогласени односи во репродукцијата;</p> <p>-Постојано подобрување на материјалните, културните, општествените и другите услови за живот и работата на граѓаните, задоволување на потребите и јакнење на материјалната и социјалната сигурност на населението, како основна и трајна определба на општеството;</p> <p>-Остварување на по рамномерен регионален развој, со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта;</p> <p>-Остварување на рационално користење, организирање и уредување на просторот во согласност со потребите од рационално разместување на производните сили;</p> <p>-Менување на односот кон природната средина со системска, материјална, образовна и друга поддршка на нејзиното зачувување, заштита и унапредување.</p> <p>-Утврдување на програмски индикатори и мониторинг за следење на здравствената состојба на населението, во релација со квалитетот на средината;</p> <p><u>Цели поврзани со водата:</u></p> <p>-реализација на активностите за санација и ревитализација на подрачјата со загрозен квалитет на животната средина, идентификувани со Националниот акционен план преку посебни програми за заштита на водите,</p> <p>- рационализација при користењето на водата од сите субјекти, како на површинските, така и на подземните води и осигурување на минимални</p>	<p><i>Усогласеност:</i> Насоките за урбанизација на планскиот опфат произлегуваат од Просторниот План на РМ чии препораки се земени предвид при изработката на Условите за планирање на просторот за УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид и претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето во планскиот документ.</p> <p>Предвидените активности во УП ќе допринесат за подобрување на состојбата со комуналната инфраструктура за третман на отпадните води од с. Трпејца, што претставува основен предуслов за иден развој с. Трпејца и општина Охрид.</p> <p>Имплементацијата на УП ќе придонесе за заштита на медиумите во животната средина, квалитетот на водата во Охридското Езеро, биолошката разновидност, почвата, здравјето на населението и сл.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>протоци на водотеците заради постигнување на поволни капацитети на реципиентите при прием на загадувањето.</p> <p><u>Цели за зачувување на природното наследство</u></p> <p>– зачувување и заштита на сите простори (места) со исклучиви и неповторливи природни вредности од значење за научната, културно образовната, воспитната, рекреативната и други функции.</p>	
<p>Национална Стратегија за води (2011-2041)</p>	<p>Главна цел на Стратегијата е зачувување на добра состојба на водата, спречување на загадувањето на водата, спречување на хидро-морфолошките промени и рехабилитација на статусот на водата каде што е нарушен.</p> <p>Посебните цели кои треба да се постигнат со интегрираното управување со водите во Република Македонија се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни количини на вода со соодветен квалитет за разни комерцијални цели; - Заштита на луѓето и материјалните добра од штетните ефекти на водата; - Да се постигне и да се зачува добар статус на водата на површинските и подземните водни тела; - Заштита на водата и екосистемите зависни од вода; - Усогласување на мерките на управување со водите со корисниците на просторот од другите сектори; - Одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси. 	<p><i>Усогласеност:</i> Целта на УП е да обезбеди долгорочно и ефикасно третирање на отпадните води од с. Трејца во пречистителна станица со соодветен квалитет на испуштена вода во реципиент Охридско Езеро во согласност со барањата на националното законодавство и законодавството на ЕУ, со што ќе се постигне подобрување на квалитетот на водата во Охридското Езеро и состојбата со биолошката разновидност, квалитетот на почвата итн. Планските содржини ќе допринесат за значително подобрување на здравјето на населението, зачувување на добар статус на површинските водни тела, заштита на водниот екосистем и одржливо управување со водните ресурси.</p>
<p>Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)</p>	<p>Одржливиот развој имплицира развој, кој ги задоволува потребите на сегашните генерации, без да ја загрози можноста на идните генерации да ги задоволат своите потреби. Со други зборови, при планирањето на нашите секојдневни активности, треба да размислуваме и за идните генерации.</p> <p>Основни цели на Стратегијата за одржлив развој се:</p>	<p><i>Усогласеност:</i> Прочистување на отпадни води ќе придонесе за намалување на влијанијата предизвикани од загадувањето на водата во Охридското Езеро, како реципиент на нетретирани отпадни води и ќе придонесе за исполнување на целите на Стратегијата. Зачувување на квалитетот на животната средина ќе овозможи рурален развој и развој на туризмот.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>- Да се користи механизмот за чист развој според протоколот од Кјото како дополнителна алатка за спроведување на проекти за намалени емисии на стакленички гасови и поттик на руралниот развој.</p> <p>Исто така, во Стратегијата е ставен акцент на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбедување заштита на природата во Македонија базирана на принципите на „Натура 2000“ мрежата преку засилена имплементација на Стратегијата за биолошка разновидност и Акциониот План; - Промовирање нова мрежа за мониторинг на животната средина; - Контрола на квалитетот на воздухот и да се намалат заканите по човековото здравје и функционирањето на екосистемите; - Да се воведат управување со водните ресурси и да се намали загубата на вода и влијанието од загадувањето како основа за развој на планови за управување со речни корита; - Да се поддржат шумскиот, земјоделскиот и руралниот развој, како основни економски активности во синергија со Планот за зачувување и управување на природните ресурси. 	
<p>Националната стратегија за земјоделство и рурален развој (2021-2027)</p>	<p>Стратешки цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> • подобрување на конкурентноста на земјоделско-прехранбениот сектор, економската одржливост и приходот на земјоделските стопанства, • примена на еколошки практики во производството кои водат кон намалување на влијанието на климатските промени и прилагодување кон истите и • обезбедување на одржлив развој на руралните средини. 	<p><i>Усогласеност:</i> Со УП ќе се овозможи третман на отпадните води од с. Трејца, со цел намалување на негативните влијанија врз водата во Охридското Езеро, квалитетот на почвата и подземните води а со тоа и обезбедување на одржлив развој на подрачјето.</p>
<p>Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)</p>	<p>Дел од општите и посебни стратешки цели во управувањето со отпадот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Воведување на стабилни финансиски ресурси и соодветни економски механизми за обезбедување на целосно покривање на трошоците за одржување на интегрираниот систем за управување со отпад; -Воспоставување систем за собирање податоци/информации за изворите, природата, количествата и судбината на тековите на отпадот, 	<p><i>Усогласеност:</i> Со УП се предвидува аеробна стабилизација на милта и нејзино отстранување на депонија.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<p>како и за капацитетите за обнова на материјали/енергија и за депонирање на отпадот и обезбедување на потребниот пристап на јавноста до истиот;</p> <p>-Воспоставување на технички современ систем за управување со отпад;</p> <p>-Примена на ефикасни и исплатливи техники за управување со посебните текови отпад;</p> <p>-Воведување на депонии за опасен и за неопасен отпад и други капацитети за депонирање на отпадот во согласност со современите стандарди;</p> <p>-Постапно затворање и/или санирање на постојните комунални одлагалишта за отпад и/или индустриски еколошки жаришта.</p>	
<p>Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)</p>	<p>Управувањето со отпадот, заради поголема ефикасност на ресурсите има за цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Да се управува со отпадот како со ресурс, ○ Отпадот кој се создава по глава на жител да се намалува, ○ Да се изнајдат економски опции за повторна употреба и рециклирање, ○ Поголемо рециклирање на материјалите согласно висококвалитетни стандарди, ○ Преработката за добивање енергија да биде лимитирана на материјали кои не може да се рециклираат, ○ Депонирањето да биде сведено на минимум, и <p>Да нема повеќе незаконски пратки на отпад.</p>	
<p>Национална стратегија за животна средина и климатски промени, 2014-2020</p>	<p>Главната цел на Национална стратегија за животна средина и климатски промени (нацрт) од аспект на одржлив развој е насочена кон подобрување на целокупниот квалитет на живот и избегнување на трајни штети врз животната средина. Од аспект на заштита на животната средина, целта е да се зачува и подобри квалитетот на водата, воздухот и почвата во Република Македонија, да се зачува</p>	<p><i>Усогласеност:</i> Целите на урбанистичкиот проект се во насока на зачувување на квалитетот на животната средина, односно состојбата со квалитетот на водата и состојбата со биолошката разновидност во Охридското Езеро, односно природните ресурси</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	постојната биолошка разновидност и природните ресурси. Од аспект на климатските промени целта на Стратегијата е да се намалат нивните негативни влијанија.	
Национална стратегија за биолошка разновидност со акционен план, (2018-2023), 2019	Главна цел на Стратегијата е: -Намалување на директните и индиректните притисоци врз биолошката разновидност; -Подобрување на статусот на биолошката разновидност преку зачувување на екосистемите, видовите и генетската разновидност заради зголемување на придобивките од биолошката разновидност и екосистемските услуги.	<i>Усогласеност:</i> Со УП се предвидува зафаќање и третман на отпадните води што ќе доведе до подобрување на квалитетот на водата и намалување на притисоците врз биолошката разновидност во Охридското Езеро.
Национална стратегија за заштита на природата (2017-2027), 2019	Од дефинираните цели во Националната стратегија за заштита на природата, карактеристични за конкретниот плански документ се следните национални цели за заштита на природата: НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 2: Да се заштитат, зачуваат и мониторираат компонентите на геодиверзитетот, геонаследството, биолошката и пределската разновидност. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 4: Да се воспостави и практикува одржливо користење на геодиверзитетот, геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) преку употреба на традиционални знаења, иновации, најдобри практики и позитивни стимулации за зачувување и одржливо користење на природата. .	
Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција (2005)	Владината политика за оваа Стратегија е да спроведе детална анализа за статусот на имплементација на Конвенцијата, да обезбеди насоки и препораки за надминување на проблемите кои произлегуваат од имплементацијата на Конвенцијата и да препорача акционен план за спроведување на предложените мерки и следење на дадените насоки.	Во постапката за СОЖС ќе биде обезбедено учество на јавноста.
Регионално ниво		

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
<p>План за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p>	<p>Во Планот за управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) се дефинирани следните цели:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зајакнување на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот Регион ➤ Минимизирање на влијанијата на водите во сливот на Охридското Езеро ➤ Примена на одржливо земјоделство и шумарство ➤ Развивање на одржлив туризам ➤ Контрола врз внесувањето на алохтони видови ➤ Реставрација и ревитализација на живеалиштата ➤ Одржливо рибарство ➤ Заштита на пределот ➤ Ублажување и адаптација на климатските промени ➤ Обновување на урбанистичко-аритектонските вредности ➤ Зачувување и презентација на селектирани археолошки локалитети ➤ Подобрување на конзерваторскиот третман на заштитените добра ➤ Подигање на свеста за значењето на природното и културното наследство во Охридскиот Регион 	<p><i>Усогласеност:</i> При изработката на Планската документација земени се предвид барањата на управување со Светското природно и културното наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) и истите се инкорпорирани во Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид.</p> <p>Исто така во Планската документација се пропишани и мерки за заштита на природното и културното наследство на Охридскиот Регион.</p>
<p>Програмата за развој на Југозападниот плански регион (2015-2019)</p>	<p><u>Дел од целите на Програмата за развој на Југозападниот плански регион, поврзани со планскиот документ</u> се следните:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Модерна регионална економија базирана врз висока технологија и знаење ➤ Развој на туризмот поврзан со природното и културното наследство, и ➤ Зачувување на квалитетот на животната средина 	<p><i>Усогласеност:</i> Имплементацијата на Планот ќе се темели на принципите за контрола на емисиите и заштита на животната средина. Имплементацијата на Планот ќе допринесе зачувување на квалитетот на животната средина и заштита на природното наследство што е во насока на развој на туризмот и економски развој.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
<p>Просторен План на Охридско Преспанскиот Регион 2005-2020</p>	<p>Просторниот план на Охридско-преспанскиот регион, како долгорочен, интегрален, развоен документ, каде е дефинирана просторната организација на Регионот, има за цел создавање на порационална организација на различните видови на користење на земјиштето, како и нивна меѓусебна поврзаност, со што би требало да се избалансираат потребите од социо-економски развој, заштита на животната средина и нивото на техничката опременост на просторот.</p> <p>Дел од целите на идниот економски просторен развој на Регионот се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разместување на производните и услужни дејности во просторот врз принципот на рационално користење, организирање и уредување на земјиштето; - Квалитативни структурни промени на стопанските сектори; - Поттикнување на развојот на стопански недоволно развиените подрачја како детерминанта на позабрзан и порамномерен стопански развој; - Алокација на производните и услужни дејности со примена на системска, материјална, едукативна и друга поддршка за зачувување, заштита и унапредување на природната и создадена средина. 	<p><i>Усогласеност:</i> Изработката на планската документација претставува исполнување на целите за просторен развој на регионот, заштита на биолошката и пределската разновидност, односно природното наследство. Концепцијата за просторно планирање на Општина Охрид се темели на основните принципи, развојни цели и одредби, дефинирани во Просторниот План за Регионот.</p>
<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион</p>	<p>Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион ја има следнава визија и цел:</p> <p>Визија: Да се обезбеди регионална планска рамка за одржливо управување со отпадот и преработка на ресурсите преку развивање на интегриран систем за управување со отпад со следниве општи цели:</p> <p>Цел А: Минимизирање на негативните влијанија на животната средина и на здравјето на луѓето предизвикани од создавањето и управувањето со отпад.</p> <p>Цел Б: Минимизирање на негативните општествени и економски влијанија и максимизирање на социјалните и економските можности,</p>	<p><i>Усогласеност:</i> Со урбанистичкиот проект се предвидува минимизирање на негативните влијанија од управување со отпадната мил.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	Цел В: Усогласеност на законските барања, целите, принципите и политиките поставени во европската и националната правна и регулаторна рамка.	
<p>План за управување со национален парк Галичица (2021 – 2030 година)</p>	<p>Основните цели се подредени во согласност со предвидените програми за управување, и тоа основни цели за:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зачувување и мониторинг на природното наследство; - Одржливо користење на природните ресурси во подрачјето; - Управување со шумски живеалишта и екосистеми; - Развој на одржлив туризам и рекреација; - Локален развој; - Информирање, подигање на јавната свест и образование/едукација и - Раководење, управување, финансирање и администрација. 	<p><i>Усогласеност:</i> Проектниот опфат се наоѓа во зона за одржливо користење на НП „Галичица“, каде е дозволено изградба на нова инфраструктура – канализација. Зафаќање и пречистувањето на отпадните води од с. Трејца се во насока на зачувување на природното наследство.</p>
<p>План за управување со Охридското Езеро-Споменик на природата за периодот 2022-2031 година</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Исклучителните природни вредности на споменикот на природата Охридско Езеро се валоризирани, заштитени, зачувани и континуирано следени; • Природните процеси и еколошките функции се одвиваат непречено; • Поволниот статус на зачувување на живеалиштата и на видовите се одржува со почитување на националното законодавство за заштита на природата и со режимите за зонирање и заштита на заштитеното подрачје Охридско Езеро; • Природните ресурси се користат одржливо и во согласност со националното законодавство за заштита на природата, рибарство и земјоделство. Развиен е концепт на екосистемски услуги за Охридското Езеро и обезбедува одржливо користење на екосистемските услуги, што создава можности за економски развој за локалното население; • Заштитата, валоризацијата и промоцијата на културните вредности на заштитеното подрачје доведува до зголемен интерес за посетители во заштитеното подрачје и Охридскиот регион; 	<p><i>Усогласеност:</i> Пречистувањето на отпадните води е во насока на почитување на законодавството за заштита на животната средина, обезбедување на поволен статус на зачувување на живеалишта и видови во Охридското Езеро и овозможување на одржливо користење на природните ресурси. Проектниот опфат не навлегува во идентификуваните девет места во Охридското Езеро како жаришта на биолошката разновидност.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трепџа, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трепџа, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<ul style="list-style-type: none"> • Природните вредности од национално, ЕУ и глобално значење се заштитени и промовирани пред локалните заедници и посетителите; • Инфраструктура за посетителите заедно со воспоставени механизми за комуникација со цел редовно информирање и обезбедување на образовна платформа кои доведуваат до одговорно однесување за заштита на природата; 	
Локално ниво		
Локален еколошки акционен план на општина Охрид (2019 - 2025)	<p>Дел од примарните цели на ЛЕАП на општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Спроведување барања за заштита на животната средина на локално ниво; ➤ Интегрирање на политиката за заштита на животната средина во останатите секторски политики; ➤ Поттикнување на сите субјекти кон поголема одговорност за заштитата на животната средина, особено јавноста; ➤ Промовирање на еколошки одржлив пристап во сите сфери на делување на Општината; ➤ Продолжување на процесот на приближување кон политиките на Европската унија во областа на животната средина, на локално ниво; ➤ Спроведување на барањата за заштита и управување со светското природно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион; ➤ Обезбедување финансиски средства за решавање на приоритетните еколошки проблеми итн. 	<i>Усогласеност:</i> Целите на Планската документација се во директна врска со целите на ЛЕАП на општина Охрид, особено во делот кој се однесува на спроведување на барањата за заштита и унапредување на светското природно и културно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион, решавањето на еколошките проблеми, спроведување на барањата за заштита на животната средина
Стратегија за локален економски развој 2007	Стратешки цели за тематска област - Инфраструктура и заштита на животна средина (сообраќајна и комунална, урбано и просторно планирање):	<i>Усогласеност:</i> Со планот е предвидено изградба на канализациона мрежа за зафаќање и третман на отпадните води од С. Трепџа, што е во насока на заштита и унапредување на светското природно и културно наследство како дел од Охридскиот УНЕСКО Регион.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<ul style="list-style-type: none"> • Довршување на канализациона и водоводна инфраструктура и соодветен третман на отпадните и атмосферските води на територијата на општина Охрид според светски стандарди; • Регулација и рехабилитација на сливното подрачје на Охридското Езеро; • Воспоставување механизам за ефикасно управување со инфраструктурата и интегрална заштита и управување со животната средина, светското природно и културно наследство почитувајќи ги законските регулативи и обврските преземени со потпишување на досието со УНЕСКО; • Стратегија за управување со цврстиот отпад; • Доградба и осовременување на сообраќајната инфраструктура; • Користење на алтернативни обновливи извори на енергија и изградба на систем за централно затоплување на градот; <p>Стратешки цели за тематска област - Култура, културно-историско и природно наследство:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Засилена иницијатива за донесување на закон за Охрид; • Изградба и подобрување на инфраструктурните, техничките и кадровски капацитети; • Засилена, координирана и зголемена промоција и презентација на културното и природното богатство и културните настани; • Нови форми и активности за координиран и одржлив развој на културното и природното наследство. 	
<p>План за управување со отпад на општина Охрид за период 2018 -2020 година</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на собирањето и транспортот на отпадот, - Промоција на минимизирање на отпадот (Изградба на интегрирана инфраструктура за управување со отпад - инсталација за преработка на материјали за рециклирање); - Интервенција во системот за собирање на комунален отпад; 	<p><i>Усогласеност:</i> Во Планот е наведено дека за заштита на животната средина се применува законот за управување со отпад.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрување на управувањето со депонијата за комунален отпад (Ремедијација на постоечките нестандартни депонии и дивите депонии); - Превенција на создавање на отпад (Јавна кампања (континуирано) и организирање акции во училишта); - Селектирање на рециклабилни фракции; - Биоразградлив отпад (Воведување на основен систем за примарна селекција и рециклажа до 50%); - Промоција на учеството на јавноста и промена во однесувањето (Кампања за зголемување на јавната свест за управувањето со отпад и за селекција на отпад и компостирање); - Мониторинг и информирање (Следење на индикатори) - Организациона и институционална поставеност (Воспоставување на тарифен систем). 	
<p>Подстратегија за рурален развој на општина Охрид 2014-2018</p>	<p>Основните цели на оваа Подстратегија за рурален развој се:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Идентификување на концептот, насоките и приоритетите за рурален развој, - Намалување на разликите во степенот на развојот на урбаниот и руралниот дел на Општина Охрид, поттикнување на претприемништво, искористување на можностите за аплицирање на проекти за рурален развој, економски иницијативи за одржлив развој, како и создавање услови за креирање на приходи (основни или дополнителни) за локалното население од руралните делови на Општина Охрид. - Поставување рамка за поттикнување на руралниот развој, и посебно руралниот туризам како дел од севкупната туристичка понуда на Општина Охрид. 	<p><i>Усогласеност:</i> Планот е во корелација со целите на Стратегијата за рурален развој, бидејќи со планските содржини ќе се подобри управувањето со отпадните води во с. Трпејца, што е во насока на поттикнување на руралниот развој и туристичката понуда.</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

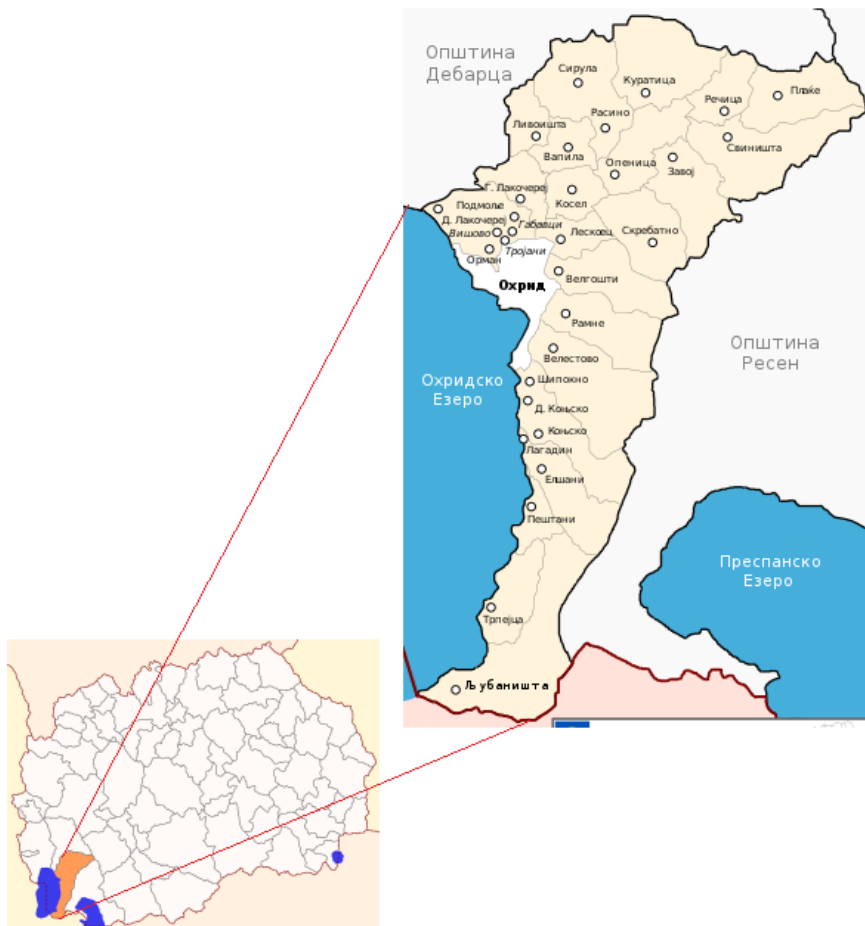
Релевантни национални/регионални/локални стратешки и плански документи	Цели или барања утврдени со стратешките и планските документи	Како целите на стратешкиот/планскиот документ се вградени во УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид или како истите ќе се постигнат со негова имплементација
Стратегија за родова еднаквост на Општина Охрид (2019)	Стратегијата има две основни цели: СЦ 1: Јакнење на јавна свест за родова рамноправност; и СЦ 2: Вградување на родовата перспектива во програмите и буџетите на Општина Охрид	<i>Неусогласеност:</i> Планот не е во корелација со целите на Стратегијата за родова еднаквост.

4 РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА МОМЕНТАЛНАТА СОСТОЈБА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

4.1 Географска положба и демографски карактеристики

Општина Охрид се наоѓа во југозападниот дел на Република Северна Македонија, лоцирана на североисточниот брег на Охридското Езеро, со површина од 389,93 km². Сместена е помеѓу високите планини Јабланица и Мокра Планина од западната и Галичица од источната страна.

Општина Охрид се граничи со општините Дебарца на запад и север, Демир Хисар на североисток, Ресен кон исток, а на југ Општината се граничи со Р. Албанија.

Слика 6 Местоположба на Општина Охрид во Р. Северна Македонија

Општина Охрид, како единица на локална самоуправа, ја сочинуваат 28 населени места, односно градот Охрид и селата: Вапила, Велгошти, Велестово, Горно Лакочереј, Долно Коњско, Долно Лакочереј, Елшани, Завој, Коњско, Косел, Куратица, Лагадин, Лескоец, Ливоишта, Љубаништа, Опеница, Орман, Пештани, Плаќе, Подмоље, Рамне, Расино, Речица, Свињишта, Сирула, Скребатно, Трпејца и Шипокно. Населените места се организирани во 18 урбани и 26 месни заедници заедници, дадени во следниот табеларен преглед.

Административен центар на Општината е градот Охрид. Урбаната зона на Охрид е составена од Стариот Град, кој е лоциран во средината на урбаната зона, а кој го сочинуваат Варош, Месокастро и рибарската населба Канео.

Во следните табели се прикажани податоците на населението во општина Охрид во согласност со пописот во 2021 година. Податоците за вкупно резидентно население, домаќинства и станови во општина Охрид се дадени во следната табела.

Табела 6 Податоците за вкупно резидентно население, домаќинства и станови во општина Охрид

Општина	Вкупно резидентно население	Домаќинства	Станови
Охрид	51 428	18 368	33 660

Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, во општина Охрид, во согласност со Попис 2021 се дадени во следната табела.

Табела 7 Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, по општини-Попис 2021

Општина	Вкупно попишани			Вкупно резидентно население			Вкупно нерезидентно население		
	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени
Охрид	56 365	27 946	28 419	51 428	25 231	26 197	4 937	2 715	2 222
Македонци	43 614	21 619	21 995	40 488	19 903	20 585	3 126	1 716	1 410
Албанци	3 242	1 620	1 622	1 942	921	1 021	1 300	699	601
Турци	2 065	1 026	1 039	1 831	890	941	234	136	98
Роми	238	102	136	232	100	132	6	2	4
Власи	327	165	162	314	157	157	13	8	5
Срби	326	154	172	281	131	150	45	23	22
Бошњаци	33	17	16	23	10	13	10	7	3
Други неспомнати	2 172	1 108	1 064	2 008	1 006	1 002	164	102	62
Не се изјасниле	14	10	4	13	9	4	1	1	-
Непознато	45	25	20	7	4	3	38	21	17
Лица за кои податоците се преземени од административни извори	4 289	2 100	2 189	4 289	2 100	2 189	-	-	-

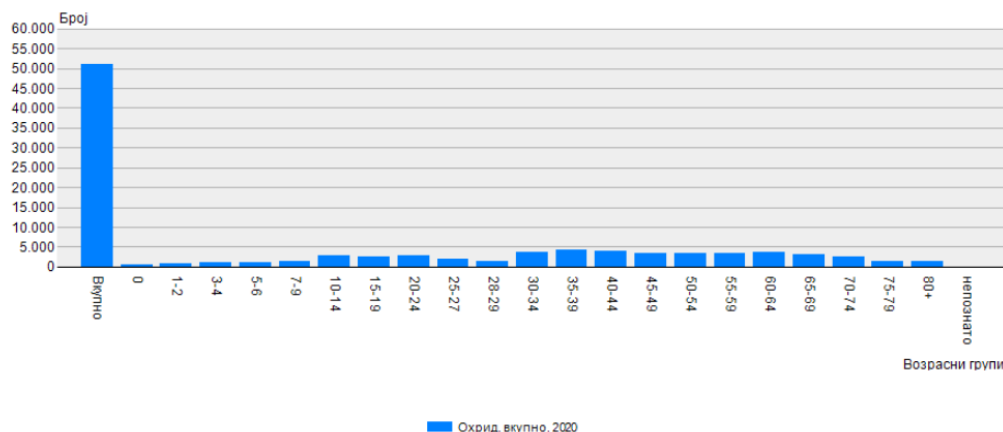
Празните населени места во општина Охрид, согласно податоците од Пописот во 2021 година, се прикажани во следната табела.

Табела 8 Празни населени места во Република Северна Македонија, (без лица со место на вообичаено живеење) во Пописот 2021

Општина	Населено место
Охрид	Плаќе (Охрид)
Охрид	Речица (Охрид)

Во следниот графикон е даден преглед на поделбата на населението во општина Охрид, според петгодишни групи на старосна возраст.

Табела 9 Поделба на населението, според петгодишни групи на старосна возраст (Извор: ДЗС попис 2020)

- **Предвидена локација**

Планскиот опфат на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, се наоѓа северозападно од с. Трпејца. Согласно податоци од последниот попис во 2021 година, бројот на население во с. Трпејца изнесува 330 жители.

4.2 Здравје на населението

Здравствената заштита на подрачјето на Општина Охрид се реализира преку работата на јавни здравствени организации: ЈЗУ „Здравствен дом“, Општа болница, Завод за здравствена заштита, Специјална болница за ортопедија и трауматологија ЈЗО „Св. Еразмо“, Специјална детска болница, ЈЗО „Св. Стефан“ - Завод за превенција, лекување и рехабилитација на кардиоваскуларни заболувања итн. Во следниот табеларен преглед даден е преглед на број на здравствени установи во општината и број на здравствени работници.

Табела 10 Здравствени установи и број на здравствени работници во О. Охрид

Дејност	Здравствени работници			Места пунктови
	Виша СС	ССС	НСС	
Здравствен регион Охрид	6	99	0	81
Општа медицина	1	45		19
Медицина на трудот		4		1
Здравствена заштита на деца од 0 – 6 години	1	11		6
Здравствена заштита на училишни деца и младина		4		1
Здравствена заштита на жени		5		5
Поливалентна патронажа	4	6		
Стоматолошка дејност		8		39
Аптекарска дејност		16		10

Извор: Здравствена карта на Р. С. Македонија (2017 година)

- **Предвидена локација**

Не постојат прецизни информации за здравјето на населението во с. Трпејца, како најблиско населено место до границите на планскиот опфат.

4.3 Климатски карактеристики

Во Охридскиот Регион преовладува умерено - континентална клима, како последица на струењата кои продираат од Јадранско Море преку реката Црн Дрим и влијанието на Охридското Езеро кое се јавува како термички регулатор. Овие влијанија придонесуваат пред сè во формирање на специфичен термички и плувиометриски режим, кој се карактеризира со мали амплитуди на промена на температурата на воздухот во текот на годината.

Високите планински масиви на планините Галичица, Караорман и Јабланица, кои го опкружуваат подрачјето на Охридската Котлина, овозможуваат одржување на постојаност на климатските струења и овозможуваат „блага“ клима во регионот.

Средногодишната просечна температура на воздухот во Општината изнесува $11.4\text{ }^{\circ}\text{C}$, со максимални средномесечни температури во јули и август од $21,2\text{ }^{\circ}\text{C}$ и $34,4\text{ }^{\circ}\text{C}$. Најниската средномесечна температура, е забележана во јануари - $17,2\text{ }^{\circ}\text{C}$, е апсолутниот минимум.

Охридската Котлина се одликува со долготрајно сончево зрачење, а просечното годишно сончево зрачење изнесува 2.233 часови или во просек 6 часа дневно. Максимумот на сончево зрачење се постигнува во јули месец со вкупно 308 сончеви часови или во просек 10 часа дневно, додека минимумот е во јануари и изнесува во просек 3 часа дневно.

Од вкупниот број денови во годината, 24 % се ведри, 27 % се тмурни, а 49% се облачни.

Релативната влажност на воздухот има спротивен од во однос на температурата на воздухот. Од јануари до јули опаѓа, а потоа се зголемува. Просечната годишна влажност на воздухот е 71 %, со максимум во декември и јануари (79 %), а минимум во јули и август (60%).

Испарувањето од слободната водна површина во Охридската Котлина е поголемо од количината врнежи. Просечно годишно испарува 836 l/m^2 , а годишната сума на врнежи изнесува 708 l/m^2 . Најголемо е испарувањето во август (137 l/m^2), потоа во јули (132 l/m^2), а најмало во јануари со 27 l/m^2 .

Маглата е ретка појава во Охридската Котлина, а просечно годишно се јавуваат 5 дена во зимските месеци од годината. Просечниот број на мразни денови изнесува 61.

Просечните средногодишни врнежи изнесуваат 704 mm, додека пак просечните врнежи во околината на Езерото изнесуваат приближно 759 mm годишно. Количината на врнежи во Општината има два максимуми, примарен во ноември и секундарен во февруари. Меѓу ноември и февруари доаѓа до незначително намалување на врнежите. Минималните врнежи се во јули.

Охридската котлина се одликува со посебен режим на ветрови, условено од езерото. Покрај ветровите што се јавуваат поради општите атмосферски промени, се јавуваат и ветрови од локален карактер, како последица на нееднаквото загревање на воздухот над копното и езерската површина.

Во Општина Охрид преовладува северниот ветер со просечна годишна зачестеност од 297 ‰, просечна годишна брзина од 2,4 m/s, а максимална од 12,3 m/s. Северниот ветер дува преку целата година, најчесто во ноќните часови. Југозападниот и јужниот ветер се приближно со иста зачестеност 176 ‰, со просечна годишна брзина од 2,9 m/s, а максимална од 18,9 m/s. Тие се јавуваат преку целата година но најзачестени се од април до јуни. Северозападниот ветер е со зачестеност 73 ‰, со просечна годишна брзина од 1,8 m/s, а максимална од 15,5 m/s. Североисточниот ветер е со зачестеност 43‰ и брзина од 12,3 m/s, ветровите од југоисточен и источен правец се незначителни (4 до 5 %).

Охридската котлина е доста ветровита. Најветровити се месеците септември и октомври.

4.3.1 Квалитет на воздухот

Следење на квалитетот на воздухот се врши преку споредба на измерените концентрации на загадувачките супстанции во воздухот и граничните вредности, прагови на алармирање, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели определени во Законот за квалитет на амбиентниот воздух.

Општина Охрид не е поврзана на државната мониторинг мрежа и не се врши континуирано за мерење на параметри преку кои би се оценила состојбата со квалитет на амбиентниот воздух.

Во Општина Охрид единствено се врши периодично мерење на аероседимент, на четири мерни места во градот:

- Во близина на Општата болница;
- Градинката "Јасна Ристеска";
- Главната Автобуската станица; и
- Северниот влез во градот.

Резултатите од измерените вредности за аероседимент во Охрид за период 2016 – 2018 година се дадени во следниот табеларен преглед.

Табела 11 Измерени концентрации на аероседимент 2016 - 2018 година

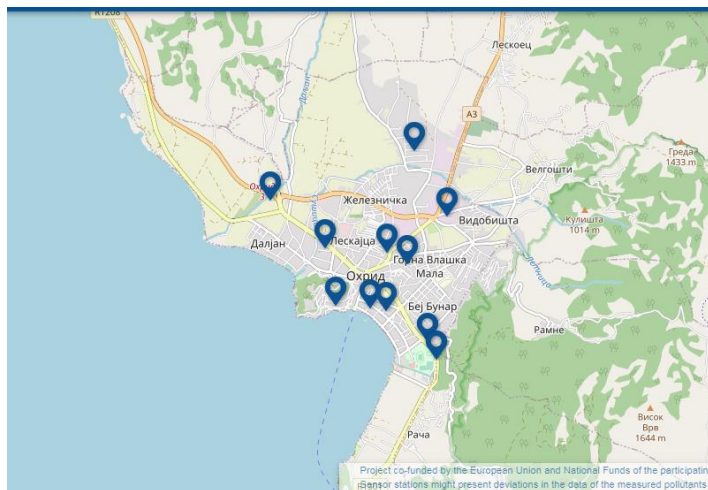
Година	Загадувачка материја	Број на мерни места	Број на примероци	Просечна месечна концентрација (mg/m ³)	Минимум mg/m ³	Максимум mg/m ³	Број на примероци и над МДК
2016	Аероседимент mg/m ³	07	84	103.52	21.55	284.16	/
2017	Аероседимент mg/m ³	07	84	87.13	15.19	200.22	/
2018	Аероседимент mg/m ³	07	84	86.91	70.29	105.11	/

Извор: ЈЗУ „Центар за јавно здравје“ Охрид

Аероседиментите се значајни бидејќи истите негативно влијаат врз природното и културното наследство.

Загадувањето на воздухот во Општина Охрид е како резултат на емисии на загадувачки супстанции од стационарни и мобилни извори, преку одвивање на хемиско - технолошки процеси, биохемиски процеси, процесите на согорување на горивата итн.

Општина Охрид е дел од ЕУ ПРОЕКТТОТ AIRTHINGS за следење на квалитетот на амбиентниот воздух во Охрид. Поставени се 11 станични сензори, а три станични сензори комуникациски (на локациите во ОУ „Св. Климент Охридски“, Спортска сала, Атина Бојаџи“ и ОУ „Христо Узунов“). Во Охрид се следат 5 еколошки параметри и три метеоролошки параметри. Податоците служат за потреби на проектните активности.

Слика 7 Локации на мерните места во градот Охрид

Извор: <https://platform.airthings-project.com/> и <https://ohrid.gov.mk/>

Предвидена локација

Нема достапни податоци за квалитетот на воздухот во и околу планскиот опфат.

4.4 Климатски промени

Предвидените промени во климата (изразени како промени во температура на воздухот и врнежите) се развиваат постепено и резултатите се значајни на подолг период. Најголемо влијание имаат поплавите. Поплавите се зачестена појава во Р.С. Македонија претставуваа локална манифестација на последиците од глобалните промени и предизвикаат значителни штети. Според подготвените регионални сценарија за Македонија оваа зона е под доминантно-континентално климатско влијание. Од анализата на тие климатски сценарија произлегува дека средногодишната температурата во оваа рефугијална зона за 50 години ќе се покачи во просек за 2,0 °C, додека за 100 години 4,0 °C. При тоа зимските температури ќе се зголемат речиси исто како просекот (2,0 и 3,9 °C за 50 и 100 години), што важи и за летните, освен температурата после 100 години (2,1 и 4,4 °C за 50 и 100 години). Годишните суми на врнежи ќе се намалат за 3 % (50 години) и 8 % (за 100 години). При тоа врнежите ќе се намалат само во тек на летната, пролетната и есенската сезона (-18% за 100 години - лето) додека зимските врнежи ќе се зголемат (+4% за 100 години). Меѓутоа врнежите во југозападниот регион каде и спаѓа Охридскиот регион нема да се намалат значително како во централните и јужните делови на Македонија.

Климатските прилики во овој рефугијален реон, поради присуството на Охридското и Преспанското Езеро, како и клисурата на Црн Дрим се прилично константни, бидејќи целиот тој систем делува како еден термостат и овозможува поволни услови за развој на рефугијалната шумска вегетација.

4.5 Бучава

Генерирањето на бучава претставува физички агенс од животната средина која во организмот создава штетни ефекти со тенденција на пораст во развиените земји и во земјите во развој. Бучавата во животната средина може да се класифицира според следните карактеристики: Континуирана бучава, Повремена бучава, Широкопојасна бучава, Тонална бучава и Импулсна бучава.

Општина Охрид, како една од најпосетуваните туристички дестинации во Р. С. Македонија, секоја година е домаќин на илјадници домашни и странски посетители. Покрај значителните финансиски придобивки од посетеноста на Градот и развојот на туризмот, Општината се соочува со сериозни проблеми од аспект на животната средина, особено проблеми кои потекнуваат од зголемено ниво на бучава. Илјадниците гости, зголемената фреквенција на возила, забавните и рекреативни активности кои ги нудат Градот и угостителските објекти, градската врева, генерираат ниво на бучава која претставува сериозна закана за животната средина и здравјето на луѓето.

Имајќи ги предвид горенаведените факти и недостатокот на податоци од мониторинг на бучава, а со цел да се утврдат главните извори и состојбата со бучавата во Општината и да се преземаат соодветни мерки за управување со истата, во отсуство на стратешка карта, Општина Охрид има изработено Акционен План и Програма за управување со бучавата во 2011 година. Според овој документ, особено високи вредности на ниво на бучава се забележани на мерните места на улиците Цар Самоил, Коста Абраш и градскиот плоштад, каде истите достигнуваат вредност и до $L_{eq}=81.9-89.9$ dB(A) во период на мерење ноќ, во 2.00 часот по полноќ, во екот на туристичката сезона.

Овие локации се карактеризираат со голем број угостителски објекти со отворени летни тераси или затворени простори во кои се пушта жива и друг вид гласна музика. Во полноќните часови улиците се полнат со млади луѓе кои создаваат врева од гласно смеење, пеење и сл. Сите гореспоменати фактори допринесуваат за зголеменото ниво на бучава во однос на максимално дозволените вредности.

4.6 Хидрографски карактеристики

Според хидрографската поделба на територијата на Р. С. Македонија, Општина Охрид припаѓа на Јадранскиот речен слив. Преку него се одводнуваат западните и југозападните делови на Р. С. Македонија односно површина од 3.350 km², а според големината претставува втор слив во нашата држава. На него му припаѓаат сливните површини на Охридското и Преспанското Езеро. Најзначајна река во овој слив е реката Црн Дрим.

Најважна карактеристика на овој регион е Охридското Езеро, кое се наоѓа во Охридско - струшката котлина, поточно на 41 степен северна географска широчина и меѓу 20 и 21 степен источна географска должина. Учеството на езерската површина во вкупниот слив изнесува 7,36 %.

Охридското Езеро се наоѓа на надморска височина од 693,17 m и претставува тектонска потонатина. Зафаќа површина од 358 km², од кои $2/3$ или $238,79$ km² и припаѓаат на Р. Северна Македонија, додека останатата $1/3$ или $119,39$ km² и припаѓаат на Р. Албанија. Езерото е со должина од 31 km, широчина 15 km, просечна длабочина од 155 m и максимална длабочина од 288 m. Охридското Езеро се смета за едно од најпровидните езера во Европа (22 m), а според длабочината се наоѓа на седмо место.

Сливното подрачје на Охридското Езеро опфаќа 40 притоки, 23 на албанска и 17 на македонска страна, меѓу кои доминираат суводолици кои течат само при обилни врнежи и при топење на снег. Главни површински водотеци во Охридското Езеро се реките Коселска, Велгошка, Черава, а од 1961 година и реката Сатеска.

Природниот слив на Охридското Езеро изнесувал 1.042,25 km², се до внесување на реката Сатеска во сливот на Охридското Езеро кога истиот се зголемува за 398,36 km².

Табела 12 Слив на Охридско Езеро¹

	Површина на слив km ²	Должина слив (km)	Должина на речна мрежа (km)	Притоки
Р. Коселска	193,3	29	73	р. Скребатска р. Вапилска р. Сирулска и р. Ливоишка
Р. Велгошка (Сушица)	33,8	8,5	20	Леви притоки: Летничкиот и Рамненски поток Десни притоки: поток Чардашница и Шопчиница
Р. Черава	68,6			Суводолици
Р. Сатеска	396,3	31,2	117	Десни притоки: Врбјанска, Годивска, Лактинска, Песочанска, Кочунска и Ботунска Река; Леви притоки: Слатинска Река со притоците Мраморечка, Голема, Злестовска со Лешанска Река и суводолиците Мешеишка и Требенишка Река.

¹ Риболовна основа за риболовна вода "Охридско езеро" за период 2011 - 2016 година

http://arhiva.mzsv.gov.mk/files/ohridsko_ezero.pdf

Слика 8 Географска карта на сливно подрачје на Охридско езеро

Коселска Река извира под Плаќенска Планина и по должината на својот тек ги носи имињата на населените места покрај кои тече (р. Свињишка, р. Опеничка, р. Коселска и пред вливот во Охридското Езеро – р. Далјан). Тоа е поројна река. Пороите од сливот и го насипуваат коритото со наноси, така што при голем водостој се случуваат излевања од коритото и поплави во атарите на селата каде реката поминува.

Река Велгошка, позната како Сушица или Летничка ја сочинуваат водите од Летничкиот и од Рамненскиот поток, а ги прифаќа и водите од потоците Чардашница и Шопчаница. Во сливот, на долниот тек таа е реципиент на отпадните води од охридската индустриска зона. Заради карактерот на реката - суводолица и искористувањето на нејзината вода во средниот тек за наводнување, водотекот во долниот тек во сушниот период главно е отпадна вода.

Река Черава извира во Р. Албанија, а во Р. С. Македонија влегува западно од село Љубаништа и се влева во Охридското Езеро. Должината на реката во Р. С. Македонија изнесува 2 km. Заради ерозивноста на земјиштето низ кое тече реката во Р. Албанија и заради собирање на отпадни води од селата во Р. Албанија водата во р. Черава според квалитет во просек е од трета и четврта категорија.

Река Сатеска извира од Петрчанските извори источно од с. Врбјани и тече на југ низ Горна Дебрца. Поминува покрај с. Арбиново, низ с. Издеглавје покрај с. Ново Село, низ с. Ботун, покрај с. Климештани и с. Мешеишта. На север од с. Волино е поставена регулациона брана која ги дели водите на реката на два дела. Едниот дел тече по старото корито кое се влева во реката Црни Дрим (во Општина Струга), а другиот дел преку каналот на р. Сатеска се влева во Охридското Езеро. Должината на каналот изнесува околу 6 km. Просечен годишен проток на вода на мерното место во с. Ботун

изнесува $6.11 \text{ m}^3/\text{s}$, а просечен проток во летниот период кога е низок водостојот изнесува $0.9 \text{ m}^3/\text{s}$.

Охридското Езеро се полни претежно со изворска вода - површински и сублакустични извори. Најголем број површински извори се наоѓаат по должината на јужниот брег, околу манастирот Св. Наум, во околината на Тушемиште и Старова и градот Поградец на албанска страна. Доста застапен е карстен тип на издан, во тријаските варовници на Галичица, Јабланица, која се дренира преку бројни извори, од кои најзначајни се изворите кај Св. Наум ($Q = 5 - 10 \text{ m}^3/\text{s}$), Билјанини извори ($Q = 0,05 - 0,3 \text{ m}^3/\text{s}$), Беј Бунар ($Q = 40 - 100 \text{ l/s}$).

➤ **Предвидена локација**

Охридско Езеро е најблиско водно тело и реципиент на отпадните води од планските содржини кое се наоѓа од северната страна, на различна оддалеченост. Подрачјето на планскиот опфат припаѓа на водостопанското подрачје “Охридско - Струшко” кое го опфаќа локалниот слив на Охридско Езеро, сливот на реките Сатеска и Коселска и сливот на Црн Дрим од истекот од Охридско Езеро до акумулацијата Глобочица.

4.7 Почва

4.7.1 Геолошки карактеристики

Геолошката градба на поширокото подрачје во Општината ја чинат доминантно алувијални творби, полувијални седименти, распространети во рамничарскиот дел. Алувијалните наноси по однос на инженерско - геолошките карактеристики, претставуваат претежно лабилни терени со ниски вредности на физичко - механичките својства.

Регионално, од геолошки аспект, подрачјето на Општина Охрид се наоѓа во Западно - македонската геотектонска зона, односно во рамките на Охридскиот неоген басен. На ова подрачје, во основата на неогените и квартерни седименти, лежат тријаски карпи, а на површината на теренот се констатирани езерски и барски седименти кои се таложени во квартерниот период и имаат најголемо распространување.

Охридско - дебарскиот гребен е најмаркантната морфоструктура на тонење во рамките на Западно - македонската зона. Создавањето на оваа грабенска структура е поврзано со крајот на долен и почетокот на среден плиоцен, односно периодот кога започнува експанзија на орогената фаза со манифестација на интензивни диференцирани вертикални движења. Како резултат на ваквите процеси во почетокот се реактивираат старите раседни структури. Подоцна по нивната должина доаѓа до тонење на просторот, односно до негово претворање во плиоценските езерски басени Охридски и Дебарски.

Плиоценските седименти во Охридскиот Басен се утврдени во јужниот дел (Љубаништа), како и во северозападниот дел.

Планината Галичица, со нејзиниот највисок врв – Вир (2.288 m н.м.), претставува доминантна релјефна појава (хорст) сместена помеѓу басенот на Охридското Езеро на запад и Преспанското Езеро на исток. Има издолжена форма со меридијански правец во должина од околу 50 km , додека нејзината најмала широчина (с. Трпејца – с. Лескоец) достигнува 10 km .

Во согласност со истражувањата на Геолошкиот Завод - Скопје може да се најдат следните геолошки формации:

- Комплекс на палеозојски метаморфни и магматски стени;

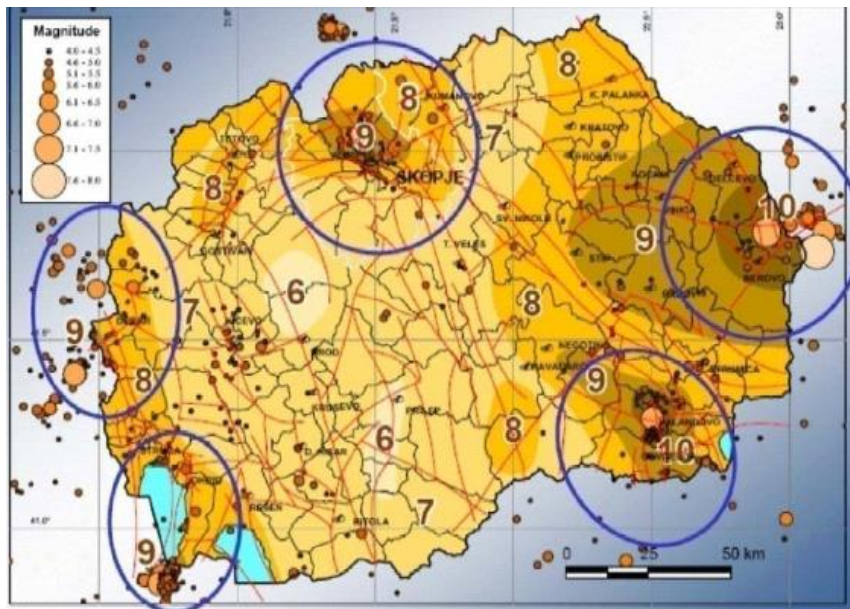
- Комплекс на мезозојски седиментни стени; и
- Комплекс на терциерни и квартерни седименти.

4.7.2 Сеизмолошки карактеристики

Охридскиот регион е сеизмички активно подрачје. Раседите се протегаат по должина на источниот брег на Охридското Езеро кон планината Галичица и источниот раб на Охридското поле, а на север се наоѓа Дримската сеизмогена зона. Сеизмичките дејства од локалните и подалечните епицентрални жаришта, кои имаат влијание на овој простор, можат да предизвикаат земјотреси во Охридската Котлина со интензитет од 7 до 9 степени MCS.

Стандардните земјотреси, како и сулфатарата „Дувло“, поставена на тектонски активната североисточна - југозападна линија, која се наоѓа во Охридскиот басен, во близина на село Косел, ја оцртува тектонски нестабилната положба на регионот.

Охрид се наоѓа во Дримската сеизмогена зона, во која е можна појава на земјотреси во подрачјата на Корча, Охрид, Дебар и Пешкопеја. Сеизмолозите регистрирале повеќе епицентри во поблиската околина на Охрид, со јачина од 8 до 9 степени по MCS, кај Свети Еразмо, над село Долно Лескоец, кај месноста Билјанини извори, Љубаништа и кај Пештани. Делот од просторот на ридот, стариот град и делот од падината на планината Петрино, во однос на рамнинскиот дел во Охридското поле, за најмалку еден степен се поиздржливи на земјотреси, додека крајниот источен дел, поранешното мочуриште, е почувствителен во однос на останатиот рамнински дел.

Слика 9 Сеизмолошка карта

➤ Плански опфат

Планскиот опфат се наоѓа во подрачје од VIII степен по Меркалиева скала на очекувани земјотреси.

4.7.3 Користење на земјиштето и економски развој

Стратешкото планирање на просторот и намена на земјиштето од страна на локалната самоуправа има директно влијание врз заштита и унапредувањето на животната

средина, особено во фазата на подготовка на плански документи за искористување и планирање на земјиштето во Општината.

Вклучувањето на целите на заштита и унапредувањето на животната средина во фазата на подготовка на плански документ ќе обезбеди одржлив развој и хумани услови за живеење во Општината, не занемарувајќи го и инфраструктурниот развој и економско - стопанскиот просперитет, како важни предуслови за привлекување на инвестиции.

Поголемо внимание од аспект на заштита на животна средина и поголемо учество на јавноста при донесување на плански документи за искористување на земјиштето ќе овозможи да се добијат планови кои ќе одговараат на реалните потреби на населението и одржлив развој на Општината.

Земјоделство: Подрачјето на Општината располага со голема површина обработлива земја во чија структура преовладува плодно земјиште. Вкупното расположливо земјиште и површини, кои се користат за земјоделство се прикажани во следната табела.

Табела 13 Вкупно расположливо земјиште и површини за земјоделство

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупна расположива површина на земјиштето во хектари	Вкупно користено земјиште	Сопствено земјиште	Земено на користење од други	Дадено на користење од други	Бр. на одвоени делови на користено земјиште
3137	2395	1845	1764	126	27,8	8

Извор: Државен Завод за статистика и податоците од Пописот на земјоделско земјиште од 2007 година

Шумарство: Повеќе од 2/3 од територијата на Општина Охрид е под шумска вегетација, односно 19.123,9 ha.

775 km² од сливното подрачје на Охридското Езеро се пошумени, со просечна био-маса од 100 до 450 m³ шума. Од дрвјата во шумската површина се застапени: дабот со 55%, буката со 35% и американскиот бор со 10%. Околу 90% од шумите се во државна сопственост и со нив стопанисуваат државни претпријатија кои се надлежни за сечење и пошумување на шумите. Шумско - стопански единици во Општина Охрид се „Мазатар“, „Буково“ и „Галичица“-1. Остатокот шуми околу 10 % се во приватна сопственост.

Економија: Во Општина Охрид се наоѓаат многубројни стопански објекти (угостителски, производни, трговски и др.), кои даваат голем придонес за нејзиниот стопанско - економскиот развој.

Од аспект на активни деловни субјекти, според нивната големина, согласно најновите податоци од Државниот завод за статистика на РСМ од 2021 година на територијата на Општина Охрид, регистрирани се вкупно 2541 деловни субјекти. Големината на претпријатијата во општина Охрид според бројот на вработени се прикажани во следната табела.

Табела 14 Број на активни претпријатија по региони и општини, по класи на големина според бројот на вработени, од 2021

	Вкупно	1-9	10-19	20-49	50-249	250 +
Охрид	2541	2096	128	74	42	7

Доколку вкупните активни деловни субјекти (2541) се класифицираат согласно дејностите на Националната класификација на дејности (НКД Рев.2), истите може да се класифицираат како во следната табела.

Табела 15 Активни деловни субјекти по сектори на дејности во 2021 година во Општина Охрид

Деловни субјекти според сектор на дејност	Регистриран бр. на активни субјекти
Земјоделство, шумарство и рибарство	22
Рударство и вадење на камен	1
Преработувачка индустрија	299
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	4
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	4
Градежништво	192
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	784
Транспорт и складирање	154
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	299
Информации и комуникации	67
Финансиски дејности и дејности на осигурување	16
Дејности во врска со недвижен имот	40
Стручни, научни и технички дејности	280
Административни и помошни услужни дејности	68
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	5
Образование	43
Дејности на здравствена и социјална заштита	123
Уметност, забава и рекреација	28
Други услужни дејности	112
Вкупно регистриран број на деловни субјекти	2541

Извор: Државен завод за статистика, 2021 година

4.8 Биолошка разновидност

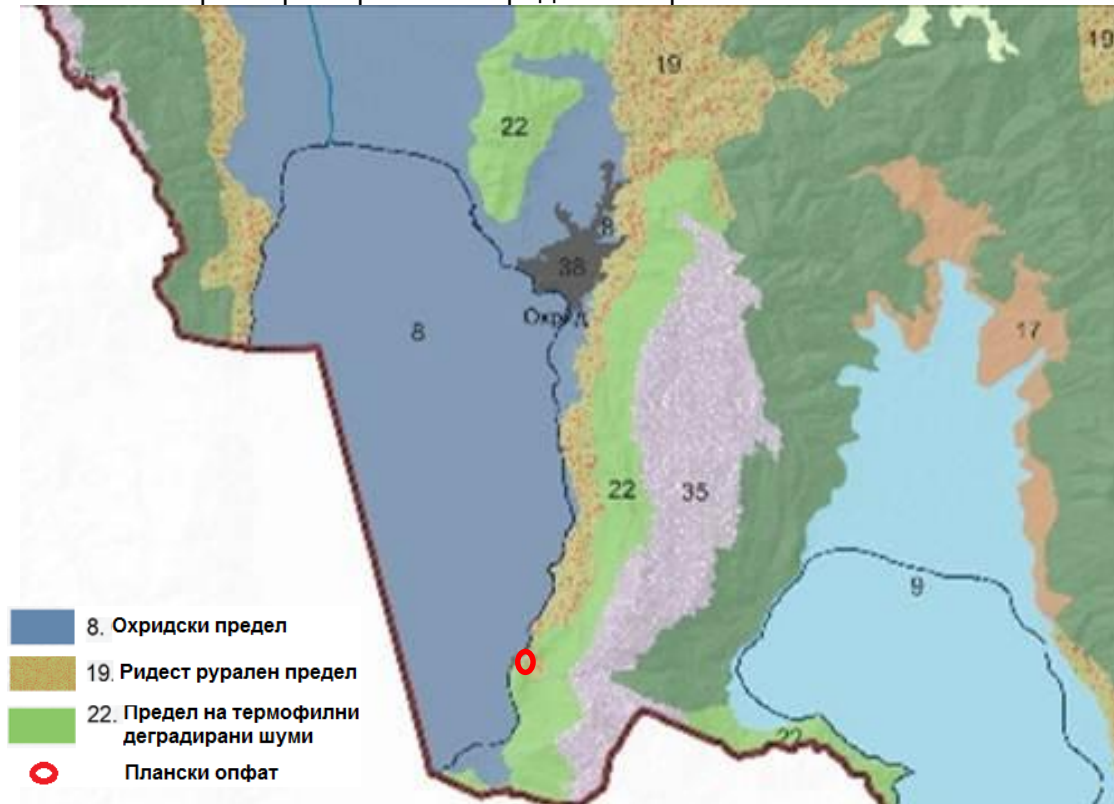
Општина Охрид влегува во границите на Светско природно и културно наследство УНЕСКО. Селото Трпејца, влегува во границите на НП „Галичица“, Охридско Езеро-споменик на природата и Рамсар подрачје. Подетални податоци за областите кои се од посебно значење за животната средина од аспект на диви птици и хабитати се дадени во Поглавје 6 од овој Извештај за СОЖС.

4.9 Предел

Предел е топографски дефинирана територија што се состои од карактеристичен мозаик од меѓусебно зависни типови екосистеми коишто би можеле да бидат или биле предмет на специфични човекови активности. Пределот главно се дефинира како парче земјиште што може да се опфати со еден поглед. Тоа е хетерогено и динамично ниво на организација на еколошките системи. Нивото на развој на пределот е под влијание на природни и/или антропогени фактори или комбинација од двата. Еден пределски тип може да поседува целосно природни карактеристики или пак да биде целосно изменет од човекот и да не опфаќа ниту еден природен екосистем. Затоа токму пределот е ниво на еколошка организација што ги вклучува луѓето и нивните активности во еколошките системи. Преку пределот се проучува функционирањето на односите човек - природа и се дефинираат причините за моменталниот изглед и распоред на екосистемите во просторот.

За планскиот опфат карактеристични пределни типови се прикажани на Слика 10.

Слика 10 Пределски типови на опкружувањето на планскиот опфат (груб приказ на локација на планскиот опфат)

Извор: Национална стратегија за заштита на природата, 2016 год.

➤ **Езерски предел**

• **Главни карактеристики на Езерскиот предел**

Езерските пределни типови се карактеризираат со присуство (и доминација) на големи водни површини во просторот. Во Македонија постојат три тектонски езера (две големи и едно помало), кои се наоѓаат во котлини и се карактеризираат со поголеми или помали рамнини со езерски седименти околу нив. Котлините се целосно или речиси целосно заобиколени со планини, така што просторот во котлината се карактеризира со специфични карактеристики во однос на структурата и еколошките прилики, како и со специфичен пејзаж. Слично како во контекст на структурата, присуството на голема водна маса ги условува и карактеристиките на пределот во функционална смисла.

• **Субмедитеранско-континентален езерски предел (Охридски предел)**

Пределот е сместен во крајниот југозападен дел на Македонија. Го опфаќа просторот на Езерото и рамничарскиот дел на север од Езерото – Струшко и Охридско Поле.

Климата е умерено континентална со слабо изразено влијание на медитеранската клима. Во геолошки поглед, доминираат алувијални и пролувијални седименти и наноси со присуство на езерски и барски седименти во поранешните блата и мочуришта. На север, по рабовите на пределот се наоѓаат конгломерати и песочници, а во подножјето на Галичица има доломити и мермерести варовници.

Структурата на пределот ја определува класата „водни тела“ со речиси 60%, како и класите на земјоделско земјиште, кое учествува со околу 36% во вкупната површина на

пределот. Присуството на класата „влажни станишта“ е незначително, што укажува на целосното дренирање на некогашните блата, кои биле застапени со големи површини во пределот, особено во Струшкото Поле. Карактеристично за Охридскиот предел е присуството на значителни урбани површини (вкупно околу 3,5% од вкупната површина на пределот).

Пределот има исклучително значење за биолошката разновидност. Најзначаен простор од аспект на биолошката разновидност во овој предел преставува Охридското Езеро, кое има многу високо национално и глобално значење.

Копнениот дел на Охридскиот предел, според своите биолошки карактеристики е сличен на рамничарскиот брегови супконтинентален рурално-земјоделски предел т.е. се одликува со релативно ниска биолошка разновидност. Сепак, присуството на Охридското Езеро (преселни птици) и реката Сатеска придонесуваат за поголемиот број значајни хабитати и видови.

➤ **Карактеристики на ридест супконтинентален рурален предел (Ридест рурален предел)**

Ридестиот рурален предел се карактеризира со бреговито-ридски терени и се протега до надморска височина од 800-900 m. Најголеми површини се среќаваат во западна Македонија. Во геолошки поглед пределот се карактеризира со различни, обично силикатни кисели подлоги (гнајсеви, амфиболити и амфиболитски шкрилци, микашисти и лептинолити, флишни седименти и други) и мали површини под песочници. Од почвените типови обично доминираат дистрични камбисоли. Вегетациски, во пределот е забележително присуството на тревести растителни заедници од брдските пасишта што се развиваат на силикатна подлога до околу 1000 m надморска височина. Сепак, тука тревестите површини (брдските пасишта) не доминираат, туку се измешани со антропогени станишта, обработливи површини и пасишта. Руралниот карактер на пределот го дава учеството на CLC-класите „хетерогено земјоделство“, „земјоделско земјиште со површини под природна вегетација“, потоа „суви брдски пасишта“ и „пасишта со грмушки“, како и значителната површина под „широколисни шуми. Присутни се и значајни површини под иглолисни или мешани шумски насади (околу 3 % од вкупната површина).

Значајна карактеристика на овој пределски тип е присуството на населби расфрлани по целиот предел. Покрај населбите, постојат и многу земјоделски површини претставени со мали ниви, кои се најчесто дисконтинуирано распоредени во просторот.

➤ **Предел на термофилни деградирани шуми**

Пределот на термофилни деградирани шуми се среќава насекаде во брдскиот појас во Македонија. Овој предел има доста разнообразен релјеф. Вклучува благи до среднострмни и стрмни падини, потоа клисури, долови и долини. Присутни се циметни и кафеави шумски почви (камбисоли) на силикатна подлога. Се среќаваат и литосоли, регосоли, како и голи силикатни карпи од различни типови. Еродирани земјиште е исто така присутно. Како резултат на поголемата надморска височина во однос на претходните типови предели (700-1000 мнв.) климата е донекаде постудена: во некои делови е топла континентална, но на јужните експозиции се чувствува силно медитеранско влијание.

Вегетациски, за пределот на ксеротермофилните деградирани шуми карактеристични се благун-габерови шуми (*Quercus-Carpinetum orientalis*), а застапени се и мешани шуми

од цер и даб (*Quercetum frainetto-cerris*) и црнгаберови шуми (*Ostrya carpinifolia*). Вегетацијата е помалку или повеќе изменета и полуприродна.

Главен предуслов за развој на овој тип предел е релјефот (стрмни падини) и сиромашни почви. Поради тоа отсуствуваат куќи и останати типови населени места. Сепак, поради близината на населбите притисокот врз природната вегетација е многу изразен (особено собирање дрво за огрев).

Високиот антропоген притисок резултирал со висок степен на деградација на шумите, кои денеска се со низок раст и слаб квалитет (во смисла на дрво за градба или слично). Сеопштиот процес на напуштањето на домаќинствата во ридските делови низ Македонија придонесува кон намалување на човековиот притисок и потенцијалната вегетација (најчесто дабови шуми) повторно ги зазема некогашните позиции. Крошните се затвораат, а природните карактеристики на шумите полека се враќаат.

Пределот на термофилни деградирани шуми е многу значаен од аспект на зачувување на биодиверзитетот бидејќи:

- зафаќа над 13 % од вкупното територија на Македонија (заедно со ридскиот рурален предел од истиот појас зафаќа речиси $\frac{1}{4}$ од Македонија);
- се наоѓа во ридскиот појас, веднаш под шумските планински предели;
- отсуство на човекови населби;
- релативно добра покриеност со шумска вегетација.

Големата површина што ја зафаќа, заедно со неговите структурни карактеристики – доминација на подрачја под шуми, деградирани шуми, грмушести состоини и грмушести пасишта, како и поврзаноста и поврзливоста со погорните шумски предели – го прави овој предел значаен за зачувување на биолошката разновидност. Пределот на термофилни деградирани шуми е распространет дисконтинуирано во целата држава. Различните природно-географски карактеристики на подрачјата, каде што овој предел е застапен наметнуваат одредени разлики во структурата на пределските единици..

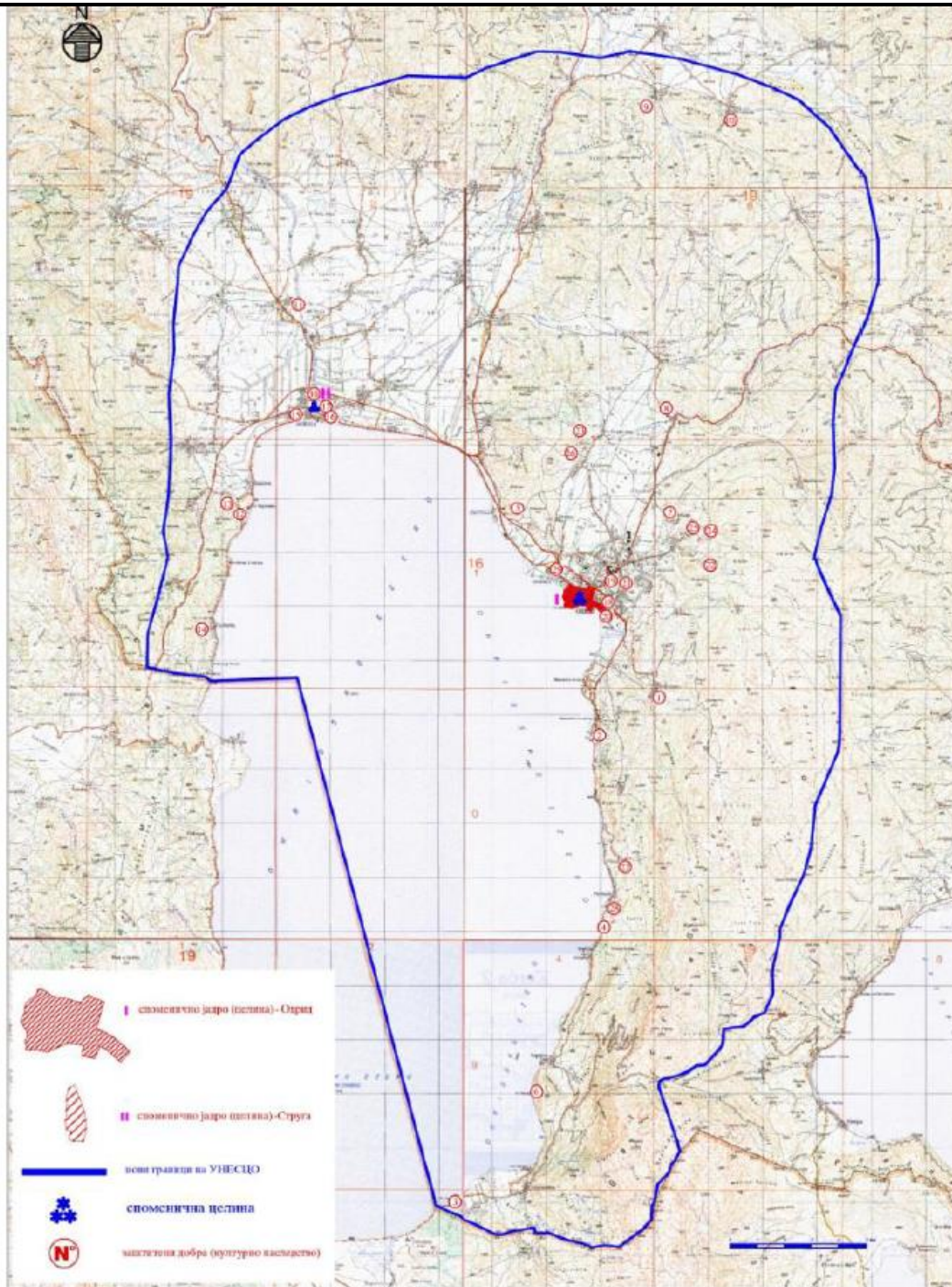
Карактеристични рецентни растителни видови за овој предел се: *Quercus pubescens*, *Q. frainetto*, *Q. trojana*, *Q. cerris*, *Carpinus orientalis*, *Ostrya carpinifolia*, *Corylus colurna*, *Celtis australis*, *Crateaegus orientalis*, *Cotinus coggygria*, *Acer tataricum*, *A. hyrcanum*, *A. monspessulanum*, *Syringa vulgaris*, *Tilia argentea*, *Juglans regia*. Од влекачите се типични: *Eurotestudo hermanni*, *Lacerta trilineata*, *Ablepharus kitaibelii*; од птиците – *Parus lugubris*, *Dendrocopos syriacus*, *Ficedula semitorquata*, *Streptopelia decaocto*, *Accipiter brevipes*; а од цицачите: *Dryomys nitedula*, *Apodemus flavicollis*, *Glis glis*, *Erinaceus roumanicus*.

4.10 Културно наследство

Природното и културното наследство на Охридскиот регион е впишано на Листата на светското наследство на УНЕСКО во согласност со критериумите содржани во Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура.

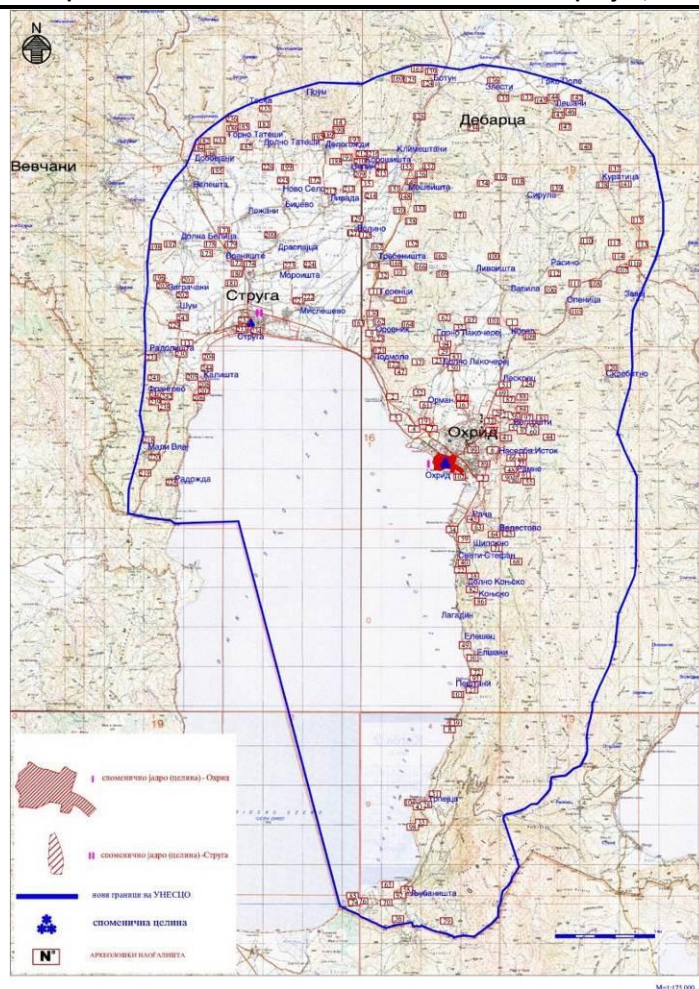
Културното наследство на Охридскиот регион ги вклучува историскиот центар на градот Охрид, градот Струга, рибарските населби на брегот на Охридското Езеро, ранохристијанските духовни центри и манастири, како и над 250 археолошки локалитети кои опфаќаат период од над 5000 години.

Културното наследство во Охридскиот Регион е прикажано на следната слика.

1. Успение на св. Богородица, с. Велесто; 2. Св. Стефан Панцир, Долно Коњско; 3. манастир Св. Наум, с. Љубаништа; 4. Пештерна црква Св. Богородица Пештанска, с. Пештани; 5. Пештерна црква Св. Еразмо, с. Долно Лакочереј; 6. Св. Богородица Захумска, с. Трепџа; 7. Св. Спас Вознесение Христово, с. Лескоец; 8. Св. Никола, с. Косел; 9. Св. Богородица Пречиста, с. Злести; 10. Си Свети, с. Лешани; 11. Св. Богородица, с. Враниште; 12. Св. Атанас, с. Калишта; 13. Успение Богородичино, с. Калишта; 14. Св. архангел Михаил, с. Радожда; 15. Св. Горѓи, Струга; 16. Халвети теке, Струга; 17. Амам Мустафа Челеби, Струга; 18. Гимназија „Климент Охридски“, Охрид; 19. Куќа на Паункоски, Охрид; 20. Св. Никола, Охрид; 21. Св. Горѓи, Охрид; 22. Св. Петка, с. Велгошти; 23. Св. Спас, с. Горни Лакочереј; 24. Св. Илија, с. Велгошти; 25. Св. Климент, с. Велгошти; 26. Св. Недела, с. Долни Лакочереј; 27. Св. Илија, с. Елшани; 28. Св. Врачи, с. Пештани; 29. Кулоглу џамија, Охрид; 30. Објект од образование, Струга.

Слика 11 Културно наследство во Охридскиот Регион

Слика 12 Локалитети со археолошки локалитети во Охридскиот регион

Извор: Планот за управување со природно и културно наследство на Охридскиот Регион

Како најистакнати репрезенти со архитектонско-урбанистички вредности во границите на впишаното добро се старите историски центри - урбани јадра на градовите Охрид и Струга, крајбрежните населби покрај Охридското Езеро, 16 археолошките локалитети кои опфаќаат период од над 5000 години, 17 градбите од византискиот, османлискиот период, преродбенскиот период и модерната и др., како и духовните центри и манастирите, надвор од урбаните јадра сплотени со природното опкружување, од кои се издвојуваат, манастирскиот комплекс Св. архангел Михаил (Св. Наум) на јужниот дел од охридското крајбрежје, манастирскиот комплекс Св. Богородица Захумска - Заум кај с. Трпејца и манастирскиот комплекс Св. Богородица - Калишта на западниот брег од Охридското Езеро.

Трпејца - село сместено во подножјето на планината Галичица, во природна вдлабнатина меѓу карпите на источниот брег од Охридското Езеро. Со векови населението се занимавало со риболов како основен извор на приходи. Значајна улога има и сточарството, а земјоделството е ограничено на мала обработлива површина во сувото Трпејчко Поле. Во непосредна близина на селото е сместена црквата Св. Богородица Захумска со фрескодекорација која зазема значајно место во охридската уметност од XIV век.

Пештани - сместено на 12 km јужно од Охрид на источниот брег на Охридското Езеро. Рибарството и сточарство биле основни занимања на жителите во минатото, но

последните неколку децении тие се ориентираат кон развој на туризмот со добро развиени услужни дејности, трговија и угостителство. Ова наложило старите селски домаќинства да се преадаптираат во модерни современи објекти за потребите на туризмот и угостителството, со што ја изгубиле својата автентичност.

Радожда - претставува типично рибарско село, сместено во рамничарскиот дел крај северозападниот дел од езерскиот брег кое постепено прераснува во туристичка рурална населба, со идеални можности за развој на селски туризам. Селото постепено се трансформира во современа туристичка населба со развој на услужните дејности: трговија, угостителство и туризам. Над селото се наоѓа пештерната црква Св. архангел Михаил (XIII - XIV век) со зачуван вреден живопис.

Калишта - претставува типично рибарско село каде во последните години се повеќе се градат мали угостителски објекти и се развива угостителството и туризмот. Во непосредна близина на селото се наоѓа манастирскиот комплекс Св. Богородица со пештерниот храм Рождество на Пресвета Богородица (XIV век). Манастирската црква и коначите се градени во периодот од 1977 год. до нивното осветување во 2003 година и се активни и денес.

Според податоците НУ „Завод и Музеи“, во Охрид има вкупно 246 културни добра.

Табела 16 Културни добра во Општина Охрид кои се под заштита (Извор: НУ „Завод и Музеи“ Охрид)

Ред.бр.	Вид на културно добро	Број
1.	Споменички целини	4
2.	Поединечни споменици	
2.1.	Христијански сакрални градби	38
2.2.	Споменици од историјата	26
2.3.	Староградска архитектура	51
2.4.	Исламска архитектура	10
2.5.	Археолошки локалитети	
2.5.1	Археолошки локалитети регистрирани со решение	18
2.5.2	Евидентирани археолошки локалитети без акт на заштита	99
Вкупно		246

➤ **Плански опфат**

Согласно Планот за управување со светското културно и природно наследство во Охридскиот регион со Акциски план (2020-2029) (Службен Весник бр.45/20 од 18.02.2020 год.) планскиот опфат на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се наоѓа во непосредна близина на с. Трпејца, крајбрежна населба со истакнати архитектонско-урбанистички вредности и во близина на које се наоѓа културно наследство црква Св. Богородица Захумска, во с. Трпејца.

На подрачјето, кое е предмет на анализа, регистрирани се недвижни културни добра согласно податоците од Експертен елаборат од Просторниот план, прикажани во продолжение.

Поединечни архитектонски споменици

1. Црква св. Богородица Захумска, Трпејца 14 век.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човечката егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје, евидентирани се локалитети:

- ✓ КО Трпејца - Глајшо-Селиште, средновековна населба, се наоѓа североисточно од селото, од левата страна на патот Охрид-Галичица- Преспа;
- ✓ Градиште-Осој, средновековна тврдина, се наоѓа југоисточно од селото;
- ✓ Заум, осамени наоди од старохристијанско време и средновековна населба, се наоѓаат во црквата Св. Богородица Заумска;
- ✓ Кале, населба од доцноантичко време, се наоѓа на југозападна страна од селото;
- ✓ Црна Пеш-Крстон Заб, населба од неолитско време, се наоѓа на околу 700 m јужно од селото.

4.11 Материјални добра

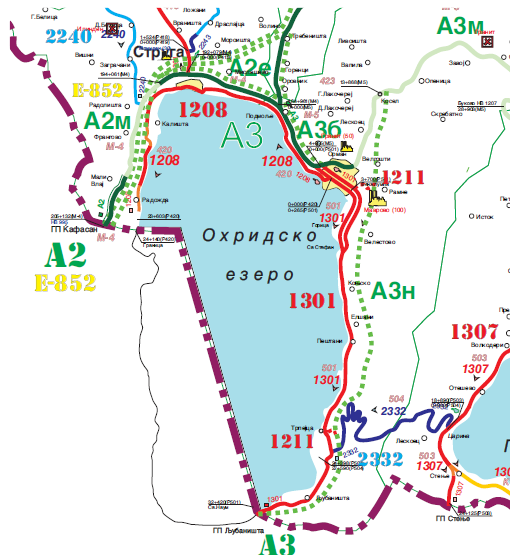
4.11.1 Сообраќајна поврзаност

Патен сообраќај: Низ територијата на Општина Охрид поминуваат следните национални патишта:

- A2 – Граница со Р. Бугарија (ГП Деве Баир) – Крива Паланка – Страцин – Романовце (Куманово) – Миладиновци – обиколница Скопје – Тетово – Гостивар – Кичево – Требениште – Струга – Граница со р. Албанија (ГП Кафасан);
- A3 – Раскрсница Требениште (спојка со A2) – раскрсница Подмоље – Охрид – Косел – Ресен – Битола – Прилеп – Велес – Штип – Кочани – Делчево – Р. Бугарија (ГП Рамна Нива).

Регионални патишта низ територија на Општина Охрид:

- Регионален пат R 1301: Охрид (спојка со A3) – Свети Наум – граница со Р. Албанија;
- Регионален пат R 1208: Охрид (спојка со R1301) – Подмоље – (спојка со A3) – Струга – Радожда;

Слика 13 Постоечки државни и регионални патишта во Општина Охрид

(Извор: Јавно претпријатие за државни патишта)

Булевари: Булевари во општината се бул. „Македонски Просветители“ во вкупна должина од 870 m и бул. „АСНОМ“ со вкупна должина од 1320 m. На територија на Општина Охрид се наоѓаат 16 собирни улици со вкупна должина од 30,2 km.

Сервисно – станбени улици: Во Општина Охрид има вкупно 29 во должина од 144 km. Дел од сервисно – станбените улици се: Гоце Делчев, Илинденска, Абас Емин, Кеј

Македонија, Партизанска, Димитар Влахов, Трајче Трајчески, Бистрица, улична мрежа во населба Бејбунар, Сирма Војвода, Улична мрежа во с. Коњско и Елшани, улична мрежа во с. Пештани, Трпејца и Љубаништа, улична мрежа во с. Лескоец, с. Косел, Вапила и Ливоишта, улична мрежа во с. Орман, с. Горно Лакочереј, с. Долно Лакочереј итн.

Воздушен сообраќај: Аеродромот „Свети Апостол Павле“ се наоѓа на 9 km од градот Охрид, на националниот пат А2 Струга – Кичево - Скопје. Должината на полетно - слетната патека е 2.550 m, а широчината 45 m. Капацитетот на аеродромот е 300 патници/час. Техничката опременост на аеродромот ги задоволува меѓународните стандарди за опслужување на воздухоплови и патници. Во согласност со Националната транспортна стратегија се планира проширување на капацитетите и осовременување на Охридскиот аеродром.

Воден сообраќај: Општина Охрид со соседната Општина Струга, се поврзува и преку водениот сообраќај. Маршрутите се Охрид - Струга и Охрид - Радожда.

На охридското крајбрежје има две пристаништа односно градското пристаниште и пристаништето во Св. Наум. Вкупниот број на пловни објекти се: 75 пловни објекти регистрирани за вршење стопанска дејност, а 901 за спорт и рекреација.

Капетанијата на пристаништата Охрид е надлежна за водење на регистар на пловни објекти за сите природни и вештачки езера на територијата на Р. С. Македонија. Врз основа на ваквата состојба податоците² за бројот на пловни објекти, дадени подолу, се врз основа на согледувања и проценка од Капетанијата за пловидба и престој на пловните објекти само на Охридско Езеро.

➤ **Плански опфат**

Релевантен регионален патен правец за предметната локација е патниот правец: Р-501 Охрид-Свети Наум- граница со Албанија.

Пристапот до планскиот опфат е локален пат од источната страна.

4.11.2 Хидротехничка инфраструктура

◆ **Водоснабдување и канализација**

Општина Охрид има единствен водоснабдителен систем кој го одржува МЈП „Проаква“ Струга, регионална единица „Водовод“ Охрид. Од системот за водоснабдување се врши централно водоснабдување за градот Охрид, населените места Орман, Рача, Св. Стефан, Долно Коњско, Лагадин, Пештани и туристичките локалитети по должина на брегот на Езерото.

Од локални водоводи се снабдуваат населените места Велгошти, Трпејца, селата Вапила, Ливоишта и Горно Лакочереј. Вкупниот број жители кои се снабдуваат со вода за пиење од МЈП „Проаква“ изнесува околу 55.000.

Како изворишта на вода се користат: Охридско Езеро, со зафатот кај хотел Метропол, Билјанини Извори, подземна вода од Беј Бунар, Летнички Извори од Рамне, извор Св.

---

² Извор: Извештај на Капетанија на пристаништата – Охрид, 23.05.2019 година.

Илија од Велгошти, подземна вода во близина на Коселска река кај Орман и извори кај Лескоец и др.

Поголемиот дел од водата за водоснабдување до домаќинствата се доведува со пумпање, а додека водата за водоснабдување од Летничките Извори и изворите од Велгошти и Лескоец се доведуваат по пат на гравитација.

Водата за водоснабдување од Охридското Езеро се користи во туристичката сезона, кога се јавува недостаток од вода за водоснабдување. Водата од езерото најпрвин се пречистува со мрежести микро филтри, поставени во пумпната станица, а потоа се дистрибуира до потрошувачите.

Канализацискиот систем во Општина Охрид, покрај основната функција на одведување на урбани отпадни води, има за цел и заштита на Охридското Езеро од внесување на отпадни води кои можат да ја нарушат неговата олиготрофност и специфичната флора и фауна.

Системот за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, овозможува прифаќање и третман на 67,91% од отпадните води кои се продуцираат во регионот со кој управува МЈП „Проаква“.

Владата на Р. С. Македонија, во декември 2018 година донесе одлука за формирање на Јавно претпријатие „Колекторски систем“ за заштита на Охридското Езеро од отпадни води, со цел новото јавно претпријатие, да ги преземе сите обврски за управување и стопанисување со колекторскиот систем за заштита на Охридското Езеро.

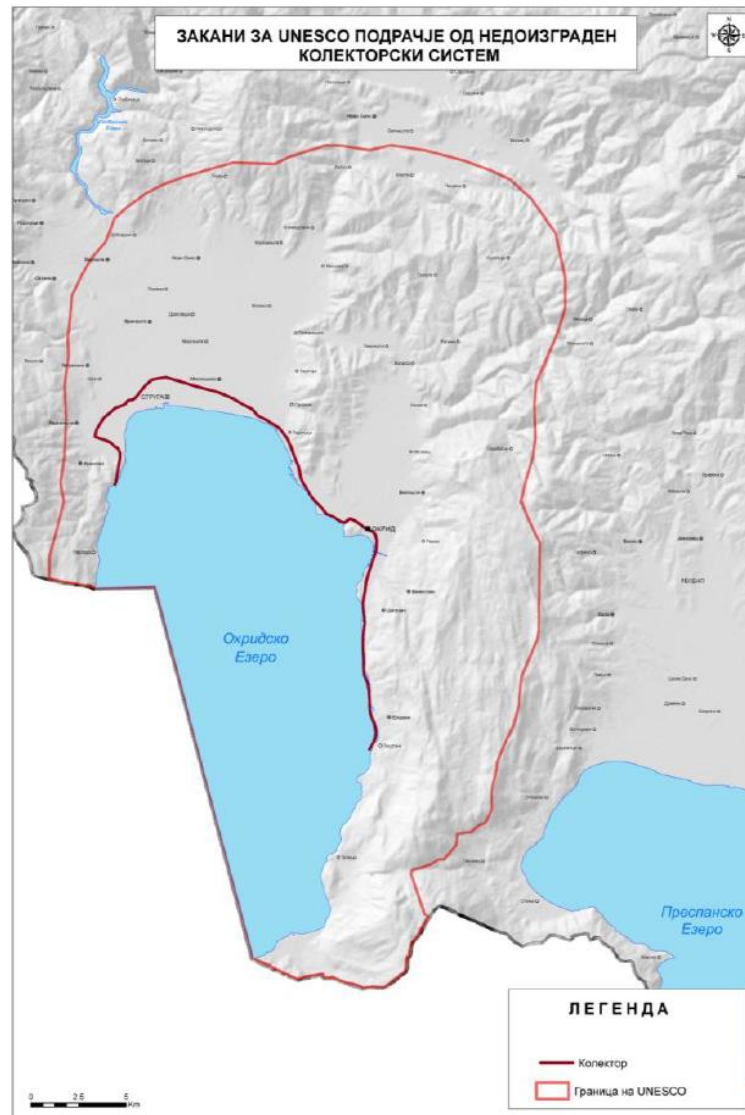
Системот за заштита на Охридското Езеро е составен од:

- Канализациона мрежа составена од:
  - мешовита канализациона мрежа;
  - канализациона мрежа за комунални отпадни води; и
  - атмосферска канализациона мрежа.
- Колекторски систем за примарен третман на отпадни води;
- Пречистителна станица за отпадни води; и
- Путекс станици во камп Љубаништа, камп Св. Наум, камп Градиште и Хотел Бисер.

Во Општина Охрид изградена е секундарна канализациска мрежа во должина од околу 128 km и објекти на канализациониот систем, шахти и пумпни станици. Оваа канализациона мрежа е составена од:

- Улична канализациска мрежа за комунални отпадни води во должина од 87 km преку која се одведуваат урбани отпадни води од домаќинствата и индустријата;
- Атмосферска канализациска мрежа во должина од 37 km преку која се одведуваат атмосферските отпадни води;
- Заедничка канализациска мрежа во должина од 41 km преку која се одведуваат измешани урбани отпадни води од домаќинствата, индустриски отпадни и атмосферски отпадни води.

Отпадните води од уличната канализациска мрежа и отпадните води од заедничката канализациска мрежа се прифаќаат во колектор кој е дел од Системот за заштита на Охридското Езеро, а потоа се пречистуваат во пречистителната станица за отпадни води во Враништа (Општина Струга). Реципиент на вака пречистените отпадни води е реката Црн Дрим.

Слика 14 Степен на поврзаност на канализациската мрежа со колекторски систем

Пречистителната станица се наоѓа на околу 4 km од градот Струга, помеѓу селата Враништа и Ложани. Истата, треба да обезбеди механички и биолошки третман на отпадните комунални води, додека за индустриските отпадни води субјектите се задолжени со пред-третман на водите пред нивно испуштање во канализацискиот систем.

Капацитетот на пречистителната станица е 120.000 еквивалентни жители, а пречистената вода се испушта во реката Црн Дрим.

➤ Плански опфат

Водоснабдувањето во с. Трпејца се врши од локален водоснабдителен систем. Канализациониот систем во с. Трпејца не е поврзан на примарниот колектор, отпадните води без претходен третман завршуваат во Охридското Езеро.

Во планскиот опфат не е предвиден начинот на водоснабдување, а со планските содржини се предвидува собирање и третман на отпадните води пред нивното испуштање во Охридско Езеро.

4.11.3 Снабдување со електрична енергија и телекомуникација

Со мрежата на електроенергетскиот систем на Р. С. Македонија се опфатени сите населени места во Општина Охрид. Електроенергетската инфраструктура на Општина Охрид е дадена во следниот табеларен преглед:

Табела 17 Електроенергетска инфраструктура на Општина Охрид

Елементи	Број	Должина (km)
Хидроцентрала	1	
Напојни трафостаници	6	
ТС 10/0,4 kV Дистрибутивни трафостаници со моќност од 50 kVA до 1.000 kVA	301	
В.Н. надземна мрежа		51
В.Н. подземна мрежа		2
С.Н. надземна мрежа		117
С.Н. подземна мрежа		127
Н.Н. надземна мрежа		171
Н.Н. подземна мрежа		135

➤ Плански опфат

Планскиот опфат не е поврзан на електродистрибутивната мрежа.

4.11.4 Управување со отпад

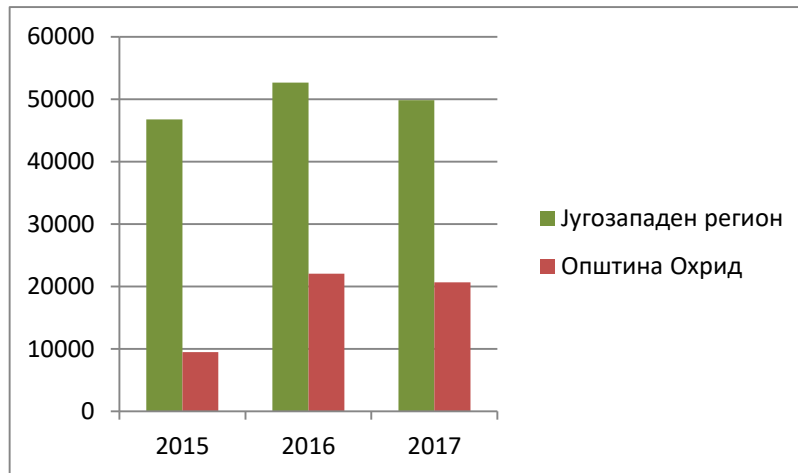
Општина Охрид, во согласност со Законот за управување со отпадот, донесува План за управување со отпад (2018 - 2020) во кој се направени анализи на тековната состојба, предвидувања за идните состојби и проценки за одржливо подобрување на постојниот систем со примена на современите начела во управувањето со отпад. Исто така Општината усвојува Годишна програма за управување со отпад, чија цел е имплементација на Планот за управување со отпад, на годишно ниво и систематско подобрување на постојниот систем за управување со отпадот. Значајни елементи на одржливиот развој, кои се дел од глобалниот пристап кон управување со отпадот претставуваат:

- намалување на количините на отпад за депонирање;
- повторна употреба (реупотреба) на вредноста на материјалите; и
- ефикасно управување со системот на собирање и отстранување на отпад.

Доминантен начин во управувањето со комуналниот и друг вид неопасен отпад во Република Северна Македонија е негово депонирање. Рециклирање на отпадни материјали и производи со цел нивно повторна употреба или производство на енергија е многу малку застапено, а согорување се врши само на одреден вид опасен отпад како што е медицинскиот отпад.

Според податоците од Регионалниот план за управување со отпад за Југозападен регион, Општина Охрид има најголем придонес во целокупното количество на создаден отпад во регионот со 36%. Пондерираното количество на создаден отпад по жител на

годишно ниво за Општина Охрид е 365 kg/жител/год³. На следниот графички приказ дадено е учеството на собраниот комунален отпад во Општина Охрид во однос на собраното количество комунален отпад во Југозападен регион.

Слика 15 Количина на собран комунален отпад во Општина Охрид во однос на вкупната количина собран комунален отпад во Југозападен регион

Управувањето со отпадот во Општина Охрид е во надлежност на Јавното претпријатие „Охридски Комуналец“. Комуналниот и друг вид неопасен отпад од Општина Охрид се депонира на градската депонија „Буково“, додека градежниот отпад се депонира на депонијата „Мауцкер“.

Врз основа на податоците, организирано собирање на комуналниот отпад се врши од подрачјето на градот Охрид и викенд населбите: Лагадин, Елешец, Исток и селата: Пештани, Трпејца, Љубаништа, Долно Лакочереј, Горно Лакочереј, Рача, Коњско, Лескоец, Велгошти, Косел, Ливоишта, Вапила, Опеница, Куратица, Елшани, Велестово, Орман и манастирски комплекс Св. Наум, со што се опфатени вкупно 55.686 жители.

Организирано собирање на комуналниот отпад не се врши во селата: Речица, Плаќе, Завој, Рамне, Свињишта, Сирула, Скребатно и Расино, бидејќи во овие населени места има многу мал број постојани жители.

Во однос на количините на отпад што се генерираат во Општина Охрид единствен извор на податоци се извештаите од евиденцијата што ја врши ЈП „Охридски Комуналец“, како и неколку приватни овластени постапувачи со отпад, заради што не е можно прецизно да се анализираат промените во количините на отпад.

Во Општина Охрид се генерираат следните видови отпад:

- Неопасен отпад:
  - комунален отпад (вклучувајќи и комерцијален отпад);
  - биоразградлив;
  - отпад од пакување и кабаст отпад;
  - инертен отпад- градежен шут;
  - отпадна мил од септички јами.

Опасен отпад:

- медицински отпад;

³ Извор: СЕА Југозападен регион 2016

- отпад од азбест;
- посебен отпад (отпадни масти и масла, отпадни масла за јадење, отпадни гуми, батерии и акумулатори, електрична и електронска опрема, искористени возила).

Собирање, транспорт, третман и отстранување на отпадот претставува значаен сегмент кој директно влијае врз загадувањето на медиумите на животната средина, а сето тоа и врз здравјето на жителите во Општина Охрид. Од домувањето на територија на Општината се создава: комунален отпад, отпад од производи и пакување, инертен отпад, медицински отпад од здравствените објекти, ординации и болници кој редовно се преземаат од страна на овластена компанија за постапување.

Со проектот „Подготовка на потребните документи за воспоставување на интегриран и финансиски самоодржив систем за управување со отпад во Југозападниот регион“, Општина Охрид треба да се вклучи во регионалниот систем за управување со отпад.

Депонијата „Мауцкер“, на која се вршеше депонирање на градежен шут, ископана земја, песок, камења е расчистена од страна на Охридски Комуналец. Комуналното претпријатие изврши рамнење на 16.000 m² и покривање на 7.000 m² површина. Согласно плановите за пренамена, депонијата за шут на локација Мауцкер повеќе не се користи од Општината, а градежниот шут времено се одложува на депонијата „Буково“ се до отворање на регионалната депонија на Југозападниот плански регион.

➤ **Плански опфат**

Во с. Трпејца се врши организирано собирање на комуналниот отпад од страна на ЈП „Охридски Комуналец“.

5 КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ

5.1 Состојби, трендови и закани врз медиумите и областите од животната средина

Население	<p>Најголеми социјални и економски проблеми со кои се соочува населението во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Низок животен стандард на локалното население; • Висока стапка на невработеност; • Невработеноста предизвикува миграција на младите луѓе во земјата и странство; • Стагнација во намерите на странски и домашни инвеститори за инвестирање на капиталот; • Ниски месечни примања и сл.
Здравје на население	<p>Како најчести причини за нарушување на здравјето на населението се смета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неадекватно и неконтролирано фрлање на отпад и појава на диви депонии; • Нарушен квалитет на почвите, како резултат на несоодветен третман на отпадните води и отпадот; • Употреба на фосилни горива; • Недостаток на национални и локални податоци за здравствените ефекти од бучавата; • Ниска свест кај населението за заштита на животната средина.
Воздух	<p>Како најчести причини за нарушување на квалитетот на воздухот се издвојуваат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Општина Охрид не е вклучена во национална мрежа за следење на квалитетот на амбиентниот воздух; • Недостаток на контрола на димоводните канали и горилници и нивно одржување; • Отсуство на систем за дистрибуција на природен гас и централно греење; • Стар возен парк кај граѓаните на Општината; • Отсуство на контрола на квалитет на гасови од согорување кај возила; • Зголемен сообраќаен метеж во туристичка сезона; • Недостаток на јавен градски превоз преку целата година, а особено до плажите и приградските населби; • Недостаток од мерки и активности за поттикнување и поддршка на користење енергија од обновливи извори/соларни панели;
Бучава	<p>Идентификувани проблеми во однос на бучавата во општина Охрид:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостаток од точни и прецизни податоци за стационарните извори на бучава на територијата на општината (Катастар на извори на бучава во животната средина); • Зголемено ниво на бучава за време на туристичката сезона од угостителските објекти; • Бучава од верски објекти; • Недостаток од Стратешка карта на бучава за крајбрежјето на Охридско.
Вода	<p>Клучни проблеми во однос на водите во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стари дотраени цевки во водоснабдителниот систем (азбест-цементни цевки 30.000 m); • Голема потрошувачка на енергија за пумпање и/или препумпување на вода за водоснабдување; • Недостаток на вода за водоснабдување во летниот период во Општина Охрид и во с. Лескоец, г. Лакочереј и н. м. Орман;

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Низок степен на одржување и чистење на каналите за наводнување; • Ниска свест кај граѓаните за одржување на каналите за наводнување; • Недостаток од континуиран мониторинг на осцилациите на водостојот во Охридско Езеро; • Недостаток од комплетен мониторинг на водата и седиментот од литорално – крајбрежната зона на Охридско Езеро, заради целосно согледување на состојбата и преземање на соодветни мерки за заштита; • Отсуство на сепаратна канализациона мрежа (атмосферска, комунална и индустриска) и одведување на измешани урбани, индустриски и атмосферски отпадни води; • Застарени пумпни станици во рамките на колекторскиот систем за отпадни води • Нефункционалност на колекторскиот систем; • Отсуство на канализациона мрежа во населените места Велестово, Г. Лакочереј, Елешец, Елшани, Љубаништа, Орман, Рамне, Трпејца, Валила, Завој, Косел, Куратица, Ливоишта, Опеница, Плаќе, Расино, Речица, Свињишта, Сирула и Скребатино; • Отсуство на податоци за број на септички јами и начин на нивно одржување и чистење; • Опасност од загадување на Билјанини Извори заради непостоење на канализационен систем во населбата веднаш над изворите и „пробивање“ на септичките јами ; • Нефункционалност на Путокс станиците во Св. Наум, камп Градиште, камп Љубаништа, х. Бисер; • Недоволен капацитет на пречистителната станица Враништа и нејзина нефункционалност; • Низок процент на покриеност со атмосферска канализација на Општина Охрид; • Прелевање на отпадни комунални води од шахти, заради недоволен капацитет на канализационата мрежа; • Континуирано загадување со комунални отпадни води на Охридско Езеро на локалитетите Сараишта, Пристаниште и Мазија; • Нерегулирани корита и поплави во атарите на населените места.
Почва	<p>Клучни проблеми во оваа област во општина Охрид се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Примена на неодржливи агротехнички и агрохемиски мерки; • Несоодветно одржување на каналите и поплавување на земјиштето; • Несоодветно управување со отпадни води и отпад.
Биолошка разновидност и природно наследство	<p>Клучни проблеми во однос на биолошката разновидност се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификуваните несоодветности во управувањето со природното и културно светско наследство, од страна на мисија на UNESCO, презентирани во Извештајот од последната мисија, 2017 година; • Низок степен на спроведување на постојните законски прописи со цел спречување на понатамошна незаконска градба во заштитените подрачја; • Недостаток од детален преглед на сите бесправни градби во заштитеното УНЕСКО подрачје и спроведување на СОЖС/ОВЖС; • Не донесување на релевантни плански документи: План за управување со светско природно и културно наследство, урбанистички планови, Стратегија за туризам врз основа на Универзална вредност на подрачјето; • Неконтролирано уништување на подрачјето на трска со сечење, палење, корнење, за различни цели како добивање обработливи површини, плажи, хотелски комплекси, депонирање на земја и градежен шут итн.; • Не се применуваат стандарди за планирање на зеленило по глава на жител и отсуство на систем за интегрирање на податоци во врска со зеленилото, со цел подобро донесување на соодветни мерки и одлуки;

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • При воспоставување нови зелени површини, не се користат автохтони видови прилагодени на локалната клима; • Охридското Езеро е реципиент на отпадни атмосферски води и отпадни комунални води од кои дел воопшто не се пречистуваат; • Ерозивни наноси од речните сливови во езерото, особено од р. Сатеска и р. Коселска; • Голем број плажи и хотелски комплекси на/во близина на охридското крајбрежје и големиот број туристи во туристичката сезона; • Зголемен сообраќај во Старото градско јадро; • Голем број бесправно изградени објекти во крајбрежната заштитна зона на Езерото; • Недефиниран степен на заштита и отсуство на систем за одржливо управување со Студенчишко Блато; • Пренамена на делови од Студенчишко Блато заради изградба на трајни и/или временски објекти, асфалтни и др. патишта, обработлива површина, одлагање на градежен шут, инертен отпад итн.; • Отсуство на активностите за подигање на јавната свест за значењето и улогата на Паркот и другите заштитени подрачја во регионот насочени кон граѓаните.
<p>Управување со отпад</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Отсуство регионално управување со отпад • Недостаток од база на податоци за сите видови на отпад и нивни количини • Низок степен на примарна селекција на отпадот • Низок степен на искористување на фракциите кои можат да се рециклираат • Недостаток на податоци за број септички јами, локации и фреквенција на чистење • Нелегални депонии • Неможност на жителите од руралната средина да ја користат услугата на ЈП „Охридски Комуналец“ • Недостаток на садови за комунален отпад и садови за селективно собирање отпад во општината • Недостаток од акции за организирано собирање на градежен шут, кабаст отпад и биоразградлив отпад во руралната средина • Нечистотија на улиците и јавните паркови • Низок степен на еколошка свест кај граѓаните
<p>Искористување на земјиштето и урбан развој</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стар ГУП на Охрид (2006 год.) • Усвојување плански документи без да се земе во предвид јавниот интерес, одржливиот развој и важечките стандарди • Несоодветно урбанистичко планирање (без да се земе во предвид број на паркинг места, простор за садови за одлагање/селектирање на отпад и др. урбана опрема) • Недостаток од паркинг места и узурпација на сообраќајниците и зелените површини во близина на плажите • Недостаток од ДУП-ови за населени места и УП за надвор од населените места • Неефикасност на инспекциските служби • Недоизградена патна инфраструктура, раскопани тротоари и неасфалтирани паркинг простори • Недостаток од пешачки и велосипедски патеки и нивна узурпација од автомобили • Недостаток од јавни тоалети • Узурпација на Охридското крајбрежје со бесправни градби и нивна легализација • Узурпација на плажите на Охридското крајбрежје • Бесправни градби во НП Галичица во зоната на одржливо користење

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Урбанизација на слободни јавни површини, обработлива почва и нивна пренамена во градежно земјиште • Уништувањето на природните живеалишта преку дренажи, орање, градежни активности и употребата на ѓубрива и хемикалии • Недостаток на зелени површини за рекреација • Неконтролирано сечење на дрвјата • Голем број кучиња скитници и недостаток од стационар за згрижување • Низок степен на информираност на граѓаните, граѓанските здруженија и НВО за одржување јавни расправи за донесување на урбанистички планови или други значајни плански документи
--	---

5.2 Состојба во животната средина без имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Вообичаено при стратегиската оцена на животната средина од реализацијата на одредени плански или стратешки документи се разгледува опција „без да се спроведе“ („Do nothing option“) планска активност, односно работите да останат онака како што се.

Доколку не се имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се очекуваат следните состојби:

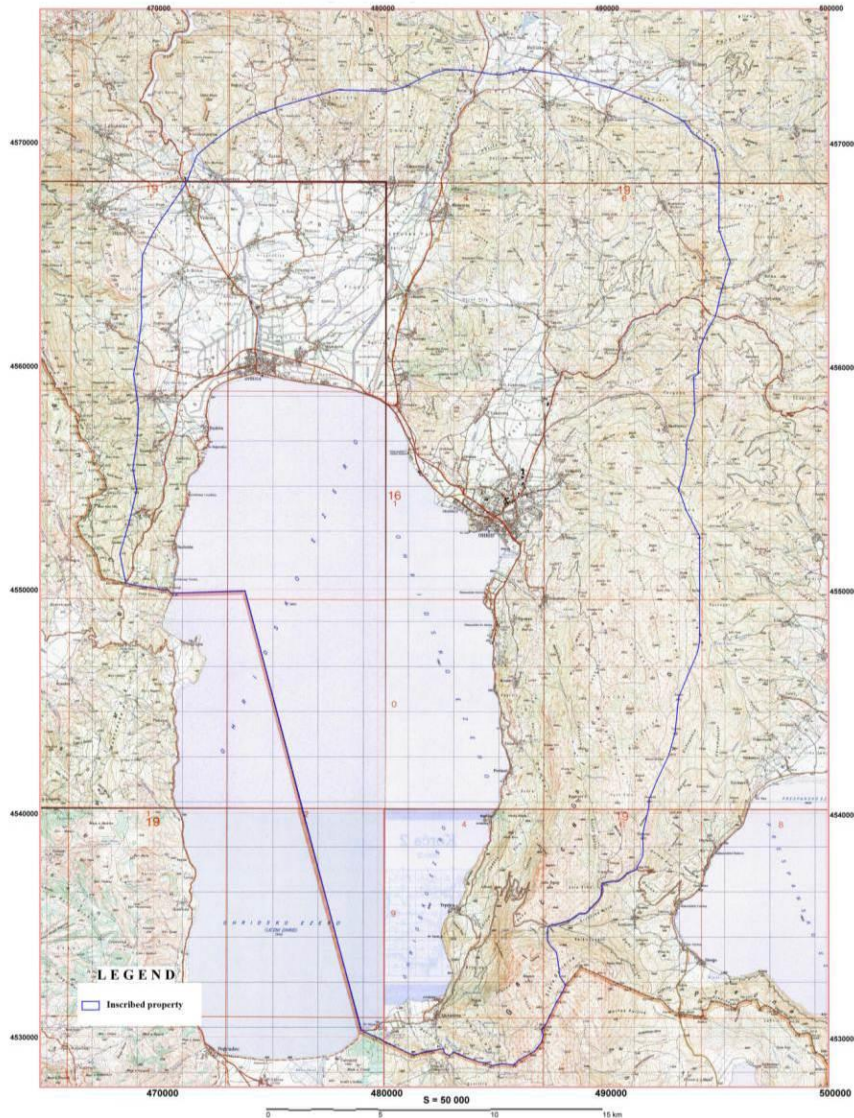
- отпадните води од с. Трпејца и понатаму ќе се испуштаат во Охридско Езеро без претходен третман, поради што ќе продолжат негативните влијанија врз квалитетот на водата, биолошката разновидност, здравјето на луѓето и сл.
- состојбите во областите и медиумите од животната средина, ќе останат непроменети;
- узурпација на земјиштето со неплански градби, кои можат да го ограничат идниот просторен, социо-економски развој на просторот;
- недостаток на анализа на реалните потреби, можности и иницијативи за иден просторен и економски развој на локацијата;
- непостоење на валиден плански документ, кој ќе даде насоки за задоволување на барањата на корисниците на просторот, при што ќе се почитуваат стандардите за заштита на животната средина и здравјето на граѓаните;

6 ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ

6.1 Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО

Регионот околу Охридското Езеро како и целата територија на Општина Охрид припаѓа во границите на Светското природно и културно наследство под заштита на УНЕСКО и се протега на површина од 83.350 ha. Границите се прикажани на следната слика.

Слика 16 Граници на заштитена зона под УНЕСКО

Поради исклучителното значење на овој регион, од аспект на заштитата и управувањето со биолошката разновидност и животната средина, од вкупната површина на територијата на општината (389,93 km²), околу 180 km² се со посебен начин на управување односно се прогласени или идентификувани повеќе подрачја за заштита на биолошката разновидност: Споменик на природата „Охридско Езеро“, Биосферен резерват „Охрид - Преспа“, Подрачје на светско природно и културно наследство „Охрид“.

Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство дефинира два различни вида на светско наследство: културно и природно. Комбинираните, односно

мешовитите локалитети ги содржат елементите на двата вида наследство. Во Конвенцијата се наведува дека делови од културното или природното наследство се од исклучителен интерес и поради тоа треба да бидат зачувани како дел од светското наследство на човештвото како целина. По впишувањето на Листата на светско наследство, состојбата на конзервација на локалитетите ја следи Центарот за светско наследство на УНЕСКО.

Охридскиот регион е прогласен за Светско природно наследство во 1979 година, а во 1980 година е впишан во листата на Светско културно наследство. Претставува едно од само 31-те подрачја во светот, впишано на Листата како мешовито добро, кое подеднакво поседува природни и културни универзални вредности.

Интегритетот на доброто, особено во однос на природните вредности, е ограничен на само две третини од Охридското Езеро. Интегритетот на Езерото, чија површина е распределена на две држави – Р. С Македонија и Р. Албанија, е предмет на „Upstream process“ започнат во 2014 година координиран од Центарот за светско наследство на УНЕСКО во кој експертски групи од Р. С. Македонија и Р. Албанија работат на проширување на границите на заштитеното подрачје, со цел заштита на Охридското Езеро во целина.

Атрибути на природните вредности

Охридското Езеро е познато како суперлативен природен феномен. Со геолошка и биолошка историја од 2 до 5 милиони години се истакнува како најстаро природно езеро во Европа и едно од најстарите езера во светот.

Овој суперлативен природен феномен се одликува со следните атрибути на исклучителната универзална вредност:

- со најголема просечна длабочина од 155 m Охридското Езеро е најдлабоко езеро не само на Балканскиот Полуостров туку и во Европа, а четиринаесето во светот;
- тоа претставува последен остаток од древниот воден регион на евроазискиот континент пред леденото време и според својата геолошка и биолошка историја се смета за најстарото езеро во Европа;
- од настанувањето на езерото во плеистоценот се создале услови за одредени екосистеми (посебно пештерски и водни екосистеми) и елементите на фауна кои се дел од овие екосистеми за да преживеат во текот на подолги периоди. Прастарите групи (реликтни видови на фауна) се распространиле преку процес на еволуција каде од еден вид настануваат два или повеќе генетски независни видови (специјација), што резултирало во бројни локални ендемски видови;
- езерото претставува исклучително жариште на биолошка разновидност од глобално значење. Со 212 ендемски вида флора и фауна и површина од 358,2 km² најверојатно претставува езеро со најголема разновидност во светот, во смисла на застапени ендемски видови на единица површина. Живите фосили и ендемските видови се развиле како единствен резултат на географската изолација и непреченото одвивање на биолошката активност. Овој ендемизам на Охридското Езеро опфаќа полжави, трепчести црви, голем број реликти од алги и од дијатомеи, езерски сунѓери, алги, риби, како и 88 вида птици. Овие видови се приспособиле на олиготрофните услови што се поддржани со карстните извори и Студенчишкото Блато. (Apostolova et al, 2016). Степенот на ендемизам на Охридското Езеро се проценува на 36% за сите видови и 34% за животинските видови. Значајно е да се одбележи дека се застапени 72 гастроподни вида од кои 78% не се среќаваат на друго место од планетата. Кај

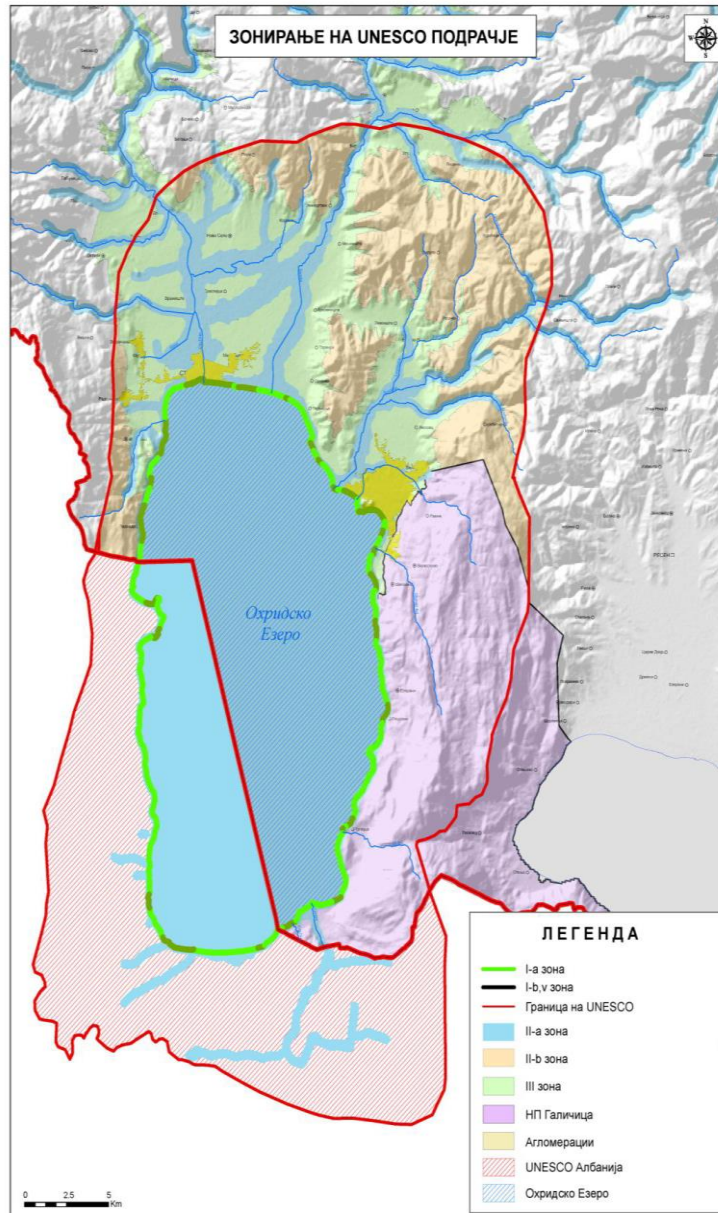
други таксони, исто така, се среќава висок степен на ендемизам, и тоа: ciliophora (91% ендемизам од вкупно 34 видови), amphipoda (90% од вкупно 10 вида), porifera (80% од вкупно 5 вида), isopoda (75% од вкупно 4), tricladida (79% од вкупно 29 вида), ostracoda (63% од вкупно 52 вида) и hirudinea (54% од вкупно 26 вида) (Albrecht и Wilke, 2008);

- Охридското Езеро го поддржува развојот на биолошката разновидност на слатководните риби со густина од >8 таксони на секои 104 km² (Hales, 2015). Застапена е релативна рамнотежа меѓу ципринидните и салмонидните риби. Иктиофауната е претставена со 21 вид, од кои 15 се карактеристички за Западен Балкан, 13 се среќаваат во Југоисточниот Јадрански Регион, а 8 се ендемски за Охридското Езеро (Hales, 2015);
- во езерото се среќаваат бројни загрозувани видови од регионален, европски и глобален карактер. Според глобалната Црвена листа на ИУЦН, во Охридското Езеро се среќаваат 26 ранливи, 17 засегнати и 11 критично загрозувани вида. Како поважни растителни видови може да се спомнат *Nufar lutea*, *Nymphaea alba*, кои се строго заштитени според националното законодавство
- Студенчишкото Блато го снабдува езерото со вода преку подземна врска, притоа, регулирајќи ги екосистемските услуги на поширокиот регион преку задржување на нутриенти, и со тоа го намалува антропогеното влијание и го подобрува квалитетот на водите (Apostolova et al, 2016; Друштво на научници за блатни живеалишта, 2018). Студенчишкото Блато е остаток од претходното поголемо блатно живеалиште, но тоа е сè уште функционално, а стратифицираните слоеви на тресет претставуваат еден вид палеоеколошки архив; во блатото се мрестат три таксони на комерцијално значајни риби. Блатото придонесува и за секвестрација на јаглерод во 300 cm длабокото хистосолно тресетиште (Apostolova et al, 2016; Society of Wetland Scientists, 2018).

При вреднувањето на просторот особено значење е дадено на геоморфолошките и топографските специфики, визуриите, атрактивноста на регионот и посебните климатски специфики. Од планините централно место во регионот зазема масивот Галичица со врвот Магаро (2255 m), додека планината Јабланица со високите врвови (Стрижак – 2333, Крстец – 2185 и Чумин Врв - 2125 m н.в.) претставува западна граница на регионот со географскиот диверзитет на планината Галичица е претставен со сите видови релјефни форми, кои се типични за карст.

Охридското Езеро, Националниот парк „Галичица“ и Преспанското Езеро како комплексна целина, претставуваат област со изразено богата биолошка разновидност, висок степен на хетерогеност и ендемиза, и во таа смисла се смета за навистина импресивна локација во Европа (Gaston & David, 1994).¹⁴

- Во Националниот парк „Галичица“ се откриени над 30 растителни таксони и тие претставуваат заштитен знак на планината. Тука се присутни и 19 таксони од светската Црвена листа на засегнати растенија на IUCN кои имаат статус „ретки“ (R – rare). Вкупниот број на таксони од фауната досега забележани на територијата од паркот изнесува над 3150 ha, што претставува енормно висока разновидност на подрачје од само 25000 ha.

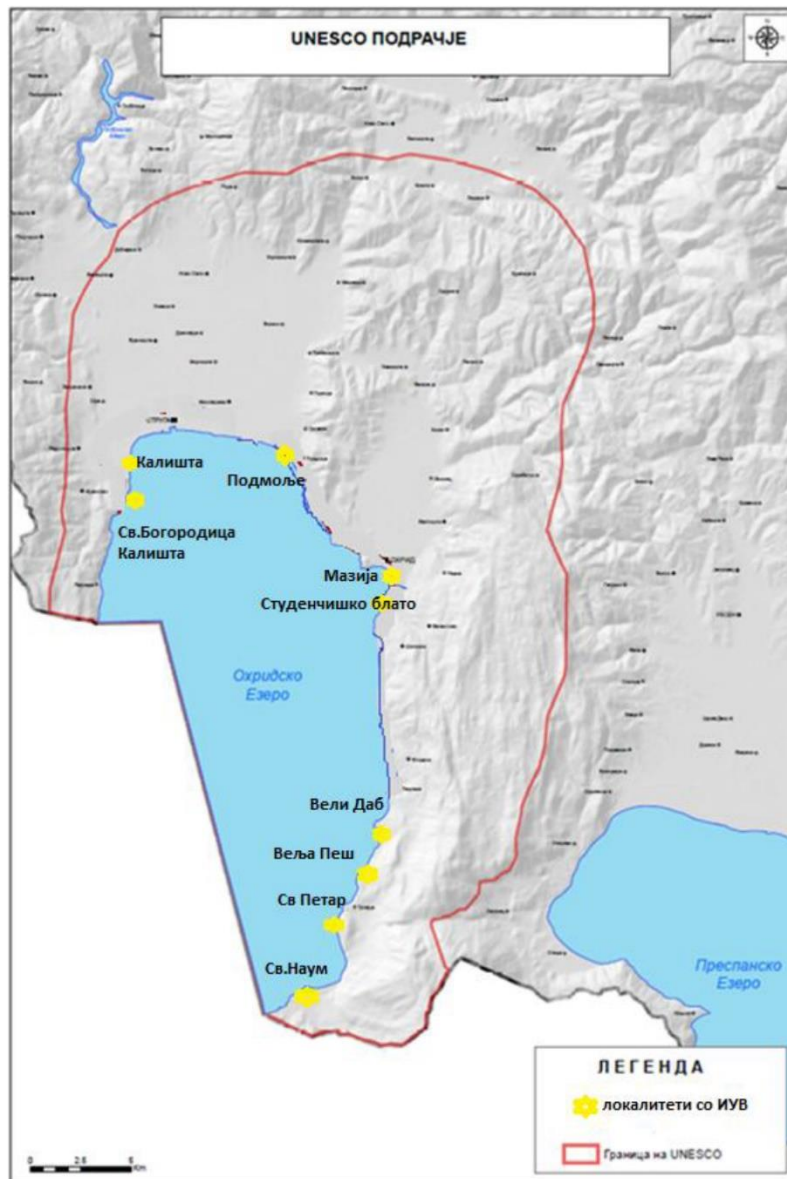

Слика 17 Заштитни зони во границите на природното наследство на Охридското Езеро.

На подрачјето на Охридскиот регион, како светско природно и културно наследство, идентификувани се следните локалитети со природни вредности:

1. Света Богородица Калишка - сублакустриски извори;
2. Калишта - единствено природно живеалиште на жолтиот локвањ (*Nuphar lutea*) на Охридско Езеро;
3. Подмоље - најраспространет појас на трска (*Phragmites australis*) на Охридското Езеро, природно живеалиште на загрозени видови птици и мрестилиште на крап;
4. Мазија - ревитализирано природно живеалиште на жолтиот локвањ (*Nuphar lutea*), мрестилиште на крап и живеалиште и гнездилиште на птици;
5. Студенчишко Блато - макрофитска вегетација и плодиште на краповидни риби;

6. Вели-Даб - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
7. Веља-Пеш - сублакустриски извори, плодиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
8. Свети Петар - крајбрежни и сублакустриски извори, мрестилиште на пастрмка и биодиверзитет на бентосна фауна;
9. Извори Свети Наум - најиздашен извор на Охридско Езеро, мрестилиште на пастрмки и краповидни риби и биодиверзитет на бентосна фауна.

Слика 18 Локалитети со атрибути на природни вредности („жаришта“ на биолошката разновидност) во Охридскиот Регион.

Статусот на заштитено светско наследство ги обврзува сите субјекти во системот при донесувањето на прописи и други акти, како и при преземањето дејствија и постапки врзани за тоа подрачје во процесот на неговата заштита да ги применуваат стандардите предвидени со Конвенцијата за заштита на светското природно и културно наследство,

односно, доследно да ги применуваат прописите и принципите што се содржани и во останатите меѓународни конвенции потпишани и ратификувани од страна на Република Северна Македонија, како и препораките на УНЕСКО.

Главните закани за интегритетот на регионот се некоординираниот урбан развој, зголемена популација, несоодветно управување со отпад, туристичкиот притисок, загадување од зголемениот сообраќај, несоодветен третман на отпадните води и прекумерното исцрпување на природните ресурси.

Исто така, закана претставува и неусогласената законска регулатива, особено недостатоците на Законот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион. Бројните измени на законската регулатива, усвоени во изминатите години создаде простор за конфликтни одлуки во делот на урбанизмот кои се во спротивност со Законот за заштита на природата, Законот за водите, Законот за светско природно и културно наследство и други релевантни закони кои треба да го гарантираат интегритетот и одржливоста на Охридскиот регион.

Граници на заштитните зони на природното наследство во Охридскиот Регион

Заради подобро управување и одржување на исклучителната универзална вредност, односно контрола врз одредени активности што можат да извршат негативни влијанија, воспоставени се три заштитни зони, а секоја од нив содржи соодветни подзони. Овие подзони се воведуваат за да се рефлектираат посебните мерки за заштита што се применливи во овие зони.

Првата заштитна зона се формира во појас од 50 m сметано од границата на катастарска парцела 1/1 (КП Охридско Езеро) и има три подзони (Ia, Ib и Iv).

Втората заштитна зона има две подзони (IIa - се формира на подрачјата зафатени со рипариски живеалишта и IIб) - ги зафаќа природните и полуприродните живеалишта над 866 m н.в.

Третата заштитна зона е формирана на деловите под кота 866 m н.в., односно зафаќа простори што се наменети за непродуктивни намени или, главно се користат за земјоделско производство.

Границите на зоните за заштита воспоставени во заштитените подрачја (пр. Националниот парк „Галичица“, спомениците на природата - Охридското Езеро и Студенчишкото Блато) се преземаат во целост и се применливи мерките/режимите за заштита што се веќе воспоставени во согласност со соодветните планови за управување донесени врз основа на Законот за заштита на природата.

Првата заштитна зона го опфаќа Охридското Езеро и неговиот крајбрежен појас во хоризонтална проекција со ширина од 50 m сметано од граница на КП1/1 Охридско Езеро. Оваа зона на места се проширува во КП 1/1 Охридско Езеро за да се вклучат плажите. Таа ги опфаќа 9-те „жаришта“ на биолошка разновидност во Охридскиот Регион, како атрибути на светското природно наследство. Во рамките на првата зона се вклучени простори на кои се среќава висока концентрација на популации на видовите кои се наоѓаат на IUCN - црвената листа видови кои се под закана на глобално и европско ниво, Бернската конвенција, како и матични популации на ендемски и реликтни видови, потоа сублакустриски извори, места за мрестење на краповидни риби.

6.2 Заштитени подрачја според Просторен план

Просторниот план на Р.С. Македонија од 2004 година е највисокиот долгорочен и интегрален плански документ за просторот на државата; со кој се даваат насоки за

намената; користењето; заштитата; организацијата и уредувањето на просторот на територијата на државата и за уредувањето со тој простор. Просторниот план на РМ не го обработува природното и културното наследство во Општината. Биолошката разновидност и нејзината заштита се третира согласно стариот Закон за природни реткости. Во поглавјето што го третира природното наследство, утврдени се заштитените и подрачјата предвидени за заштита; како и поединечните видови во и надвор од заштитените подрачја (Табела 18).

Табела 18 Просторниот план на РМ: преглед на заштитени подрачја и предложени за заштита во Општина Охрид

Категорија	Име	Општина	Статус на заштита
Национален парк	Галичица	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Охридско Езеро	Охрид	Заштитен
Научно-истражувачки резерват	Осој	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Македонски даб	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Пештера Самоска дупка	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Пештера Јаорец	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Платан-чинар	Охрид	Заштитен
Посебен природен резерват	Студенчишта	Охрид	Предлог
Споменик на природа	Чемресови стебла	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Алепски бор	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Платан	Охрид	Заштитен
Споменик на природа	Пештера Млечник	Охрид	Заштитен

6.2.1 Национален парк Галичица

Националниот парк Галичица е прогласен во 1958 година со цел да се зачува растителниот и животинскиот свет и природниот изглед на планината Галичица. Паркот се препознава како едно од наважните подрачја или т.н. „жариште“ на биолошката разновидност во земјата и пошироко. Тоа е потврдено и со бројните меѓународни номинации, како на пример: „Емералд подрачје“, „Значајно растително подрачје“, „Примарно подрачје за пеперутки“, „Светско наследство на УНЕСКО“, а потенцијално и „НАТУРА 2000 подрачје“.

➤ Биолошка разновидност на видови во НП „Галичица“

Богатата биолошка разновидност. На површина од 24 151,4 ха, се среќаваат повеќе од 37 типови живеалишта, 40 растителни заедници, околу 1 600 таксони од васкуларните растенија, над 143 видови лихеноидни габи, повеќе од 480 видови габи и преку 3231 таксони од фауната.

Глобално загрозените видови. Според критериумите на IUCN, во Паркот се среќаваат повеќе видови кои се сметаат за глобално загрозени (статус „EN“) од кои 4 вида се без`рбетни, додека 13 се `рбетни животни. Кон оваа група може да се додадат и 19 виши растенија од Паркот кои се сметаат за глобално ретки, како и 15 видови габи од глобално значење. Што се однесува до акватичните без`рбетници, според последните истражувања со исклучок за претставниците од групата на полжави, не е направена проценка за состојбата на видовите кај останатите групи од бенталната фауна нити за Охридско Езеро нити за неговите крајбрежни води. Единствената класификација е направена врз база на критериумите од Црвената листа на IUCN, при што е утврдено

дека следните видови кои ги населуваат изворите Свети Наум: *Gyraulus fontinalis*, *Ohridoxauffenia sanctinaumi* и *Lyhnidia gjorgjevicice* загрозени (EN-endangered), видовите *Pyrgohydrobia sanctinaumi* и *Ohridohoratia polinskiice* ранливи (VU-vulnerable) додека видот *Ohridohoratia pygmaea* е речиси загрозен (NT-near threatened).

Значајни популации од видовите кои се ретки или засегнати во Македонија во Европа или глобално. Од алгите, во Паркот се среќаваат значајни популации од 7 таксони кои се ретки во Македонија или пошироко. Од вишите растенија, во Паркот се среќаваат 56 таксони кои се ретки во Македонија (до 10 наоѓалишта). Кон нив треба да се додадат и локалните ендемити. Од макромикетите, во Паркот се среќаваат 47 видови кои се ретки или загрозени во Македонија или Европа. Со своите популации во Паркот, 38 од нив имаат национално значење, 22 се со европско значење, а 10 имаат глобално значење. Од без`рбетниците кои се правно заштитени во Европа во Паркот се среќаваат 11 видови чии популации се значајни на национално ниво. Меѓу нив се вбројува и еден вид чија популација во Паркот има европско значење. Од ретките без`рбетници, во Паркот се среќаваат 15 видови чии популации се значајни на национално ниво. Меѓу нив се вбројува и еден вид чија популација во Паркот има и европско значење. Кон нив треба да се додадат и локалните ендемити. Од `рбетните животни кои се правно заштитени во Европа, во Паркот се среќаваат 77 таксони чии популации се значајни на национално ниво, а популациите во Паркот на 8 од нив имаат европско или глобално значење. Кон оваа група треба да се додадат и два вида птици чии популации се сметаат за значајни поради нивниот реликтен карактер. Поради присуството на значајни популации од голем број видови кои се ретки или засегнати во Европа, Паркот се квалификува како Посебно подрачје за зачувување во рамките на европската еколошка мрежа НАТУРА 2000.

Ендемските растенија и животни. Во Паркот се среќава исклучително голем број на ендемски растителни и животински таксони, и тоа: 29 таксони од алги, 12 видови од васкуларни растенија, 68 таксони од без`рбетните и 4 таксони од `рбетните животни. Покрај тоа, во Паркот се среќава голем број на други таксони кои се ендемични за Македонија или за Балканскиот полуостров и тоа: 46 таксони од вишите растенија, 89 таксони од без`рбетниците и 14 таксони од `рбетните животни. Поради присуството на овие видови, Паркот има големо значење за зачувување на биолошката разновидност во Македонија, но и за науката, глобално.

Видовите од големо социоекономско значење. Во Паркот се среќаваат голем број растенија и габи чии делови се собираат поради нивите хранливи, лековити и ароматични својства, за лична употреба или за комерцијална намена. Меѓу нив, по своето значење се издвојуваат охридскиот чај (*Sideritis raeseri*) и смреклинките (*Juniperis communis*).

Видовите кои се силно препознатливи и атрактивни за локалното население и посетителите. Од вишите растенија тоа се: галичичкиот смил (*Helichrysum zivojini*), галичичката качунка (*Crocus cvijici*), охридскиот чај (*Sideritis raeseri*), галичичкиот козинец (*Astragalus mayeri*), дивата фоја (*Juniperus excelsa*), персиската морина (*Morina persica*), галичичкиот чуваркуќа (*Sempervivum galicicum*), македонскиот даб (*Quercus trojana*), омеликата (*Genista radiata*) и *Lilium heldreichii*. Од габите, во оваа група на видови се вбројуваат јајчарката (*Amanita caesarea*), *Battarraea rxalloides*, *Hymenoschaete cruenta*, *Myriostoma coliforme*, *Pisolithus arhizus* и *Pyrofomes demidoffii*. Од без`рбетниците тоа се: сагата (*Saga pedo*), алпската стрижибуба (*Rosalia alpina*), еленчето (*Lucanus cervus*), царското самовилско коњче (*Anax imperator*), *Paracaloptenus caloptenoides*, *Calosoma sycorxanta* и *Carabus gigas*. Од `рбетниците голем број од птиците се вбројуваат во оваа група, особено грабливите птици, пеликаните и многу

други. Од цицачите тоа се кафеавата мечка (*Ursus arctos*), рисот (*Lynx lynx balcanicus*), волкот (*Canis lupus*), дивата коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), обичниот елен (*Cervus elaphus*) и срната (*Capreolus capreolus*).

➤ **Биолошка разновидност на живеалишта во НП „Галичица“**

Богатата биолошка разновидност. Паркот претставува „жариште“ на биолошката разновидност во Европа, но и пошироко, во глобални рамки. Паркот се издвојува од другите подрачја со слична големина по исклучителното богатство на живеалишта и видови на релативно мала територија. На површина од 24 151,4 ха, се среќаваат повеќе од 37 типови живеалишта, 40 растителни заедници, околу 1 600 таксони од васкуларните растенија, над 143 видови лихеноидни габи, повеќе од 480 видови габи и преку 3231 таксони од фауната.

Шуми. Шумите во Паркот имаат големо еколошко значење и вклучуваат повеќе типови живеалишта кои се сметаат за загрозени или ретки во Европа односно се значајни за зачувувањето на повеќе видови кои исто така се сметаат за клучни вредности. Согласно EUNIS класификацијата на типови на живеалишта од 2017, во Паркот се среќаваат десет типови живеалишта (со вкупно 13 растителни заедници) кои се заштитени со Директивата за живеалишта. Со оглед на нивното простирање, постоеше основа дел од подрачјето на Паркот да биде идентификувано како потенцијално НАТУРА 2000 подрачје, во рамките на Програмата за зачувување на природата во Македонија – II фаза. Меѓу нив, по своето значење, се издвојуваат Шумите од фоја (Пеониски шуми со фоја, EUNIS 2017: T3-D73) кои во Паркот опфаќаат три растителни заедници: *Pruneto-Celtetum* (Em 1989), *Biario tenuifolii - Juniperetum excelsae* Em и *Querc-Juniperetum excelsae* Matevski et al. (prov.). Шумите во Паркот исто така имаат големо социоекономско пример за производство на огревно дрво, други шумски производи, обезбедување на екосистемски услуги, развој на туризам и друго. Тие исто така имаат и културно значење, пример ваковските шуми во Глајшо и на други места во близината на планинските села во Паркот.

Грмушестата вегетација. Во Паркот се среќаваат два типови на живеалишта со грмушки кои се сметаат за загрозени или ретки во Европа, или пак се сметаат за значајни за зачувувањето на некои клучни видови во Паркот. Тука спаѓаат живеалиштата со грмушки од зеленика (Живеалишта со грмушки од *Buxus sempervirens*, EUNIS 2017: S3-52) и живеалиштата со грмушки од модра смрека (Предмедитерански живеалишта со грмушки од модра смрека, EUNIS 2017: S3-14). Последново има и економско значење со оглед на тоа што смреклинките се вбројуваат меѓу најзначајните други шумски производи во Паркот.

Пасиштата. Во Паркот, согласно EUNIS класификацијата од 2017 година, се среќаваат 4 типови живеалишта, со вкупно 8 растителни заедници, кои се сметаат за загрозени или ретки во Европа. Меѓу нив, брдските пасишта (Елино-балкански степи со *Satureja montana*, EUNIS 2017: F1.21) се посебно значајни за голем број видови орхидеи во Паркот. Во минатото, пасиштата имале и големо социоекономско значење за населението во Паркот, но и пошироко.

Хазмофитската вегетација и вегетацијата на сипари. Согласно EUNIS класификацијата од 2017 година, во Паркот се среќаваат два типа хазмофитска вегетација (EUNIS 2017: H3.2A1 и EUNIS 2017: H3.2A11, со четири растителни заедници) и еден тип на вегетација на сипари (EUNIS 2017: H2.6, со една растителна заедница), кои се сметаат за загрозени или ретки во Европа.

Водните живеалишта. Поради варовничкиот карактер на планината, водните екосистеми во Паркот имаат големо еколошко значење за голем број на клучни видови, но и воопшто. Меѓу нив се издвојуваат два типови на живеалишта кои се ретки или загрозувани во Европа (Привремени површински текови (влажна фаза) – EUNIS 2017: C2.26 и Вегетација на олиготрофни брзи потоци богати со варовник – EUNIS 2017: C2.5). Покрај нив се среќаваат уште најмалку 5 типови водни живеалишта кои се од посебно значење за зачувувањето на голем број клучни видови без `рбетници и `рбетници. Од нив, од посебно значење имаат изворите Свети Наум, Црвена Локва, другите природни и вештачки локви, како и планинските и крајбрежните извори. Изворите Свети Наум со својата непосредна околина се издвојуваат по големото социоекономско и културно значење и се вбројуваат меѓу најзначајните туристички одредишта во Македонија и пошироко.

Пештерите. Варовничкиот карактер на планината е причина за богатството на подземни геоморфолошки форми, како на пример пештерите и пропастите кои претставуваат значајни живеалишта на повеќе клучни видови. Според EUNIS класификацијата од 2017 година, во Паркот се среќаваат три типови живеалишта кои се ретки или загрозувани во Европа (EUNIS 2017: H1.1, H1.221 и H1.231). Во пештерите на Галичица живеат над 15 високо-специјализирани ендемични видови со посебни прилагодби (редуцирани очи, долги нозе и антени) како *Neobisium ohridanum*, *Roncus lychnidis*, *Ceutophyes karamani*, *Troglophilus cavicola* итн. Во некои од пештерите се среќаваат огромни колонии од лилјаци. Од пештерите како значајни живеалишта се издвојуваат Мечкина Дупка, Воила, Лескоска Пештера и други.

Ретки геоморфолошки феномени. Покрај биолошката разновидност, меѓу клучните природни вредности на Паркот се вбројуваат и ретките геоморфолошки феномени. Стара Галичица и островот Голем Град по нивните севкупни геоморфолошки карактеристики се ретки или единствени форми во Југоисточна Европа. Од поодделните форми на релјефот на Стара Галичица се издвојуваат тревните тераси кон преспанската страна на Стара Галичица кои со одредени свои карактеристики се единствени или исклучително ретки во евромедитеранскиот регион, но и глобално. Покрај нив значајни се и камените потковици во внатрешноста на црковите на Стара Галичица кои се ретки или единствени форми во Југоисточна Европа, додека самите цркви се од национално значење.

Согласно зонирањето на НП „Галичица“, планскиот опфат влегува во зона за одржливо користење, зона во која е дозволено изградба на нова инфраструктура-канализација.

Зона за одржливо користење на НП Галичица

Зоната за одржливо користење претставува значителен дел од заштитеното подрачје кој не поседува високи вредности за заштитата, каде што се наоѓаат инфраструктурни објекти, објекти на културното наследство, типови на шумски насади коишто не се карактеристични за подрачјето, како и населени места со околното земјоделско земјиште. Долготрајното преземање на интервенции и мерки, може да доведе до стекнување карактеристики на зоната за активно управување.

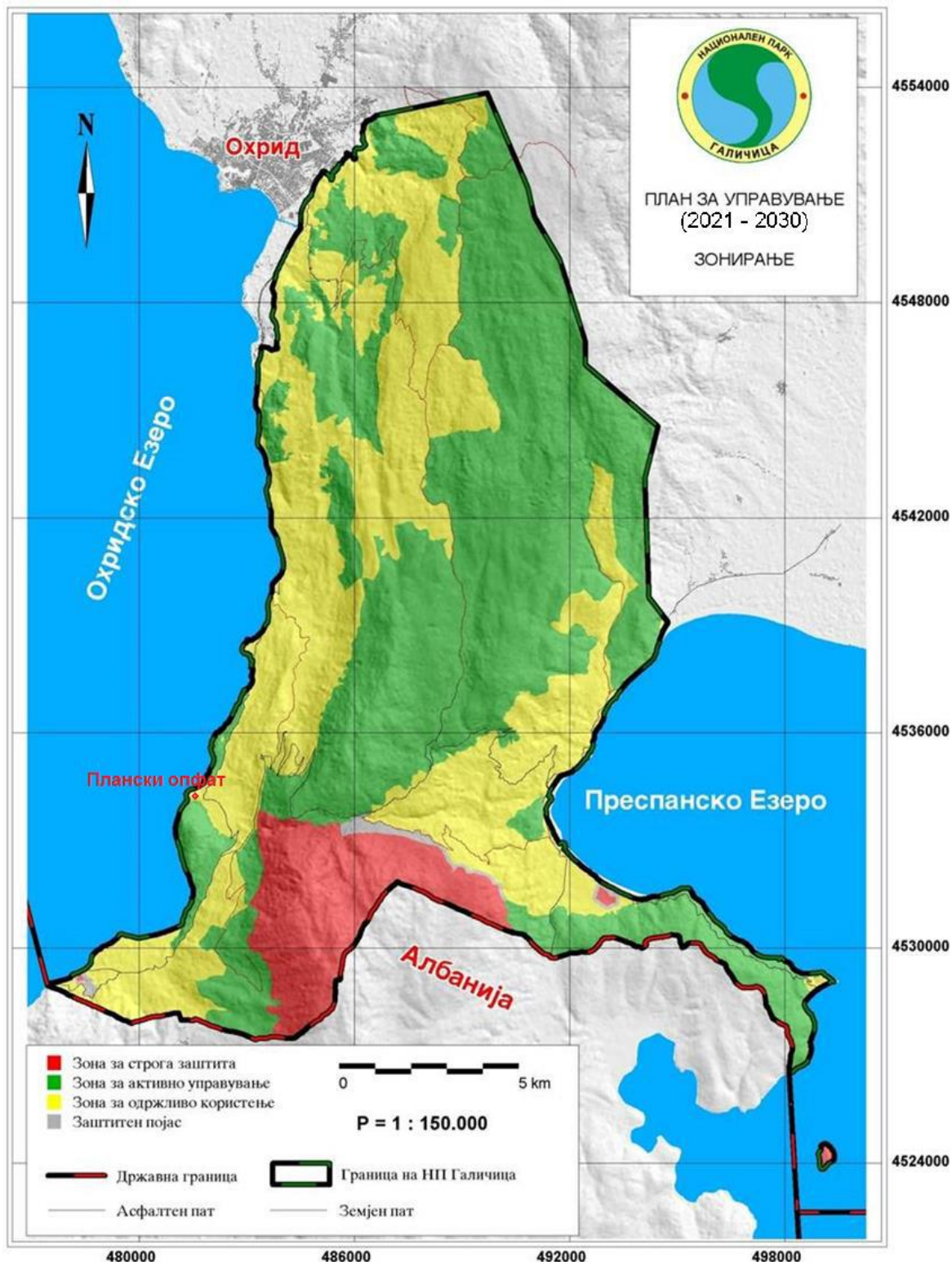
Подетален опис на зоните и активностите и дејностите кои можат да се вршат во зоната за одржливо користење е даден во следната табела

Табела 19 Карактеристики на зоната одржливо користење

	Зона за одржливо користење
Големина	9612 ха (40% од Паркот)
Атрибути	Зона наменета за домување и стопански активности. Присутни се повеќе клучни живеалишта и видови кои исто така, во најголем дел, се опфатени со природната зона. Присутни се повеќе населби, туристички комплекси и значителна инфраструктура.
Примарна цел на управувањето	Еколошко поврзување на живеалиштата и контрола на човековото влијание врз природната зона.
Секундарни цели на управувањето	<ul style="list-style-type: none"> - Домување - Туристички активности - Производство на (огревно) дрво - Собирање на лековити растенија и габи - Земјоделско производство

Извор: План за управување со национален парк Галичица за периодот 2021 – 2030 година

На следната слика е прикажана местоположбата на планскиот опфат во однос на НП „Галичица“

Слика 19 Зонирање на НП Галичица (непрецизно означена локација на плански опфат)

Извор: План за управување со национален парк Галичица за периодот 2021 – 2030 година

Меѓународен статус: Категорија II по IUCN - Национален Парк

6.2.2 ОСОЈ НИПР (научно-истражувачки природен резерват-предлог)

Меѓу селата Трејца и Љубаниште, кај месноста Осамено Брдо, на површина од 70 ha, се среќава асоцијацијата *Quercus trojanae phillyreo-lilietosum*. На падините према

езерото егзистира тип на вегетација во чиј состав позначајни видови се: *Phyllyrea media*, *Ruscus aculeantus*, *Clematic flammula*, *Lilium heldereichii*, *Fritillaria ionica v. ohridana*, *Lilium candidum*.

Овде преовладува црниот габер, меѓутоа, многу од медитеранските видови опстанале до денес, благодарение на влијанието на медитеранската клима преку превојот Кафасан.

Научно-истражувачки ботанички објект.

Добра состојба.

Меѓународен статус : Категорија Ib по IUCN и режим на заштита 5.

6.2.3 ОХРИДСКО ЕЗЕРО СП (споменик на природата-заштитен)

Во Охридското Езеро заради географската изолираност и поволните хидрографски услови, зачувани се и во него живеат околу 146 видови ендемични организми. Еден дел од нив претставуваат живи фосили речиси неизменети од времето на терциер наваму-ендемскиот сунгер, реликтните видови пол ави (над 27) од кои 86% се ендемични, неколкуте реликтни видови глисти, охридската пастрмка (*Salmo letnica*), белвицата (*Acantolingua ochridana*) и други видови риби со ендемски карактер како и поголем број реликтни видови алги меѓу кои најбројни се дијатомеите. Заради ваквото богатство со природни вредности, Охридското Езеро во 1979 год. е внесено во списокот на светското наследство како природно добро, а во 1980 год. поради значајните културно-историски вредности во поширокиот простор тоа е номинирано и како Охридско природно и културно-историско подрачје.

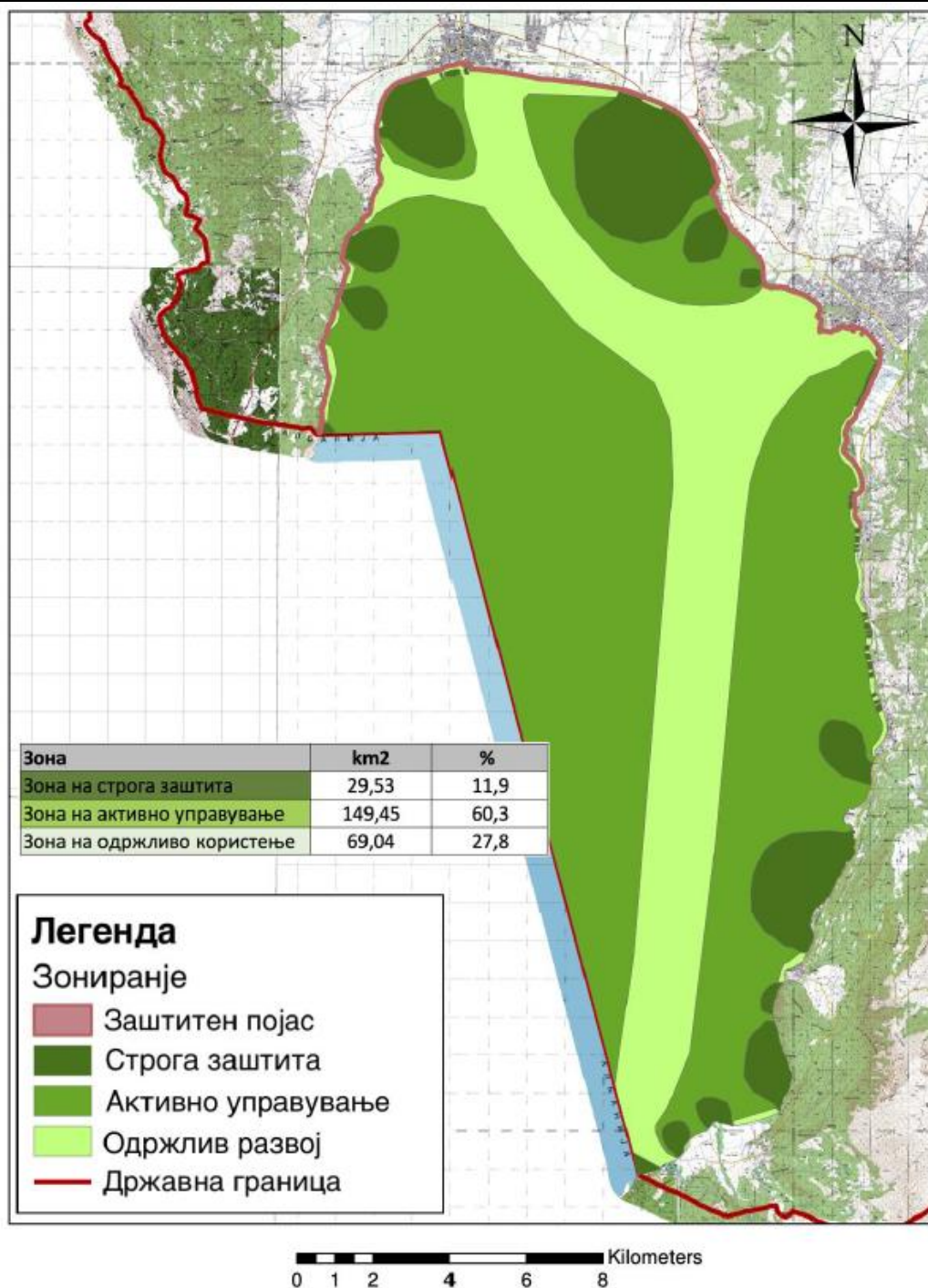
Површината на езерото изнесува 23000 ha.

Важи за едно од најзначајните туристички знаменитости во Македонија и со културно историско значење од светски размери; научно-истражувачки зоолошки објект и со посебни геоморфолошки и хидролошки вредности; објект со многустрана биолошка намена; биотоп на слатководна фауна и орнитофауна.

Присутни негативни појави од антропогени дејствија: диви депонии, дивоградби, насипување на делови од крајбрежјето со градежен шут, опасност од загадување на изворите кај Св. Наум од постојната сообраќајница. Треба да се превземат ригорозни мерки за спречување на присутните деградации.

Меѓународен статус: Категорија III по IUCN и режим на заштита 2, 4, 5 и 7.

На следната слика се дадени границите и зонирањето на заштитеното подрачје – Охридско Езеро. Брегот на Трпејца влегува во зона на одржлив развој

Предложени граници и зонирање на Охридското Езеро

Слика 20 Предложени граници и зонирање на СП Охридско Езеро

Извор: План за управување со Охридското Езеро Споменик на природата за периодот 2022-2031 година

6.2.4 МАКЕДОНСКИ ДАБ СП (споменик на природата-заштитен)

Дабовото стебло (*Quercus macedonica*) се наоѓа во село Трејца и истото е најголемото стебло од овој вид во Македонија. Височината му изнесува 18 m, а обемот на деблото е 4,60 m.

Има дендролошка и образовна намена.

Добра состојба.

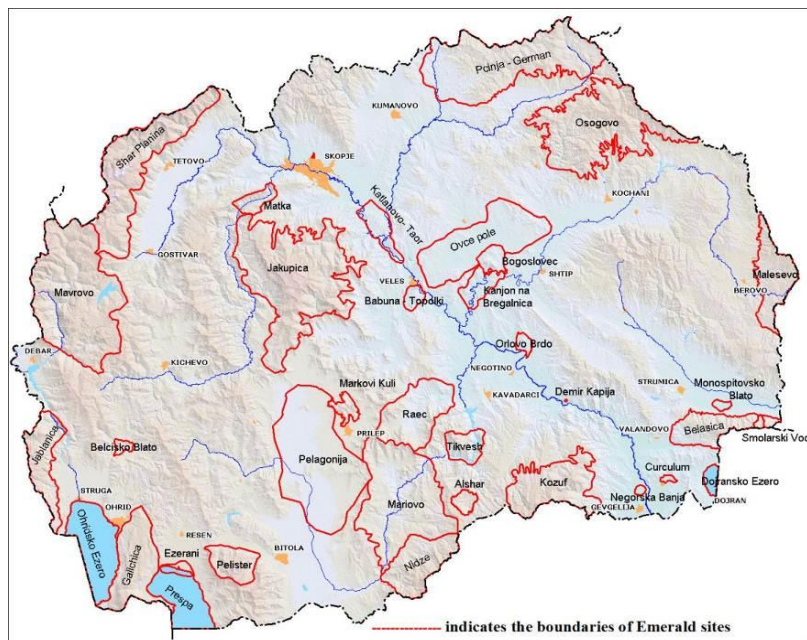
Меѓународен статус: Категорија III по IUCN и режим на заштита 6.

6.3 Репрезентативна мрежа на заштитени подрачја

Во рамките на проектната активност „Развој на репрезентативна мрежа на заштитени подрачја“ (Договор бр. помеѓу UNDP и Македонското еколошко друштво - МЕД) МЕД, изработи и препорача репрезентативна национална мрежа на заштитени подрачја и предложени подрачја за заштита, која ќе придонесе за поефикасно зачувување на видовите и живеалиштата/екосистемите од национално и глобално значење во Република Македонија.

6.3.1 Емералд мрежа

Емералд мрежата претставува мрежа на подрачја од посебен интерес за зачувување назначени со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта и се протега на територијата на земјите членки на Бернска конвенција. Активностите за развој на националната Емералд мрежа во Република Северна Македонија започнаа уште во 2002 година, а целосната идентификација заврши во 2008 година. Емералд мрежата претставува значајна подготвителна алатка за земјите кои се во процес на приближување кон ЕУ при спроведувањето на обврските од Директивите за птици и живеалишта и воспоставување на мрежата Натура 2000, но исто така и го помага воспоставувањето на националниот систем на заштитени подрачја. Според Емералд мрежата на подрачја од посебен интерес за зачувување во рамките на Општина Охрид номинирани се две Емералд подрачја (Планината Галичица и Охридското Езеро)

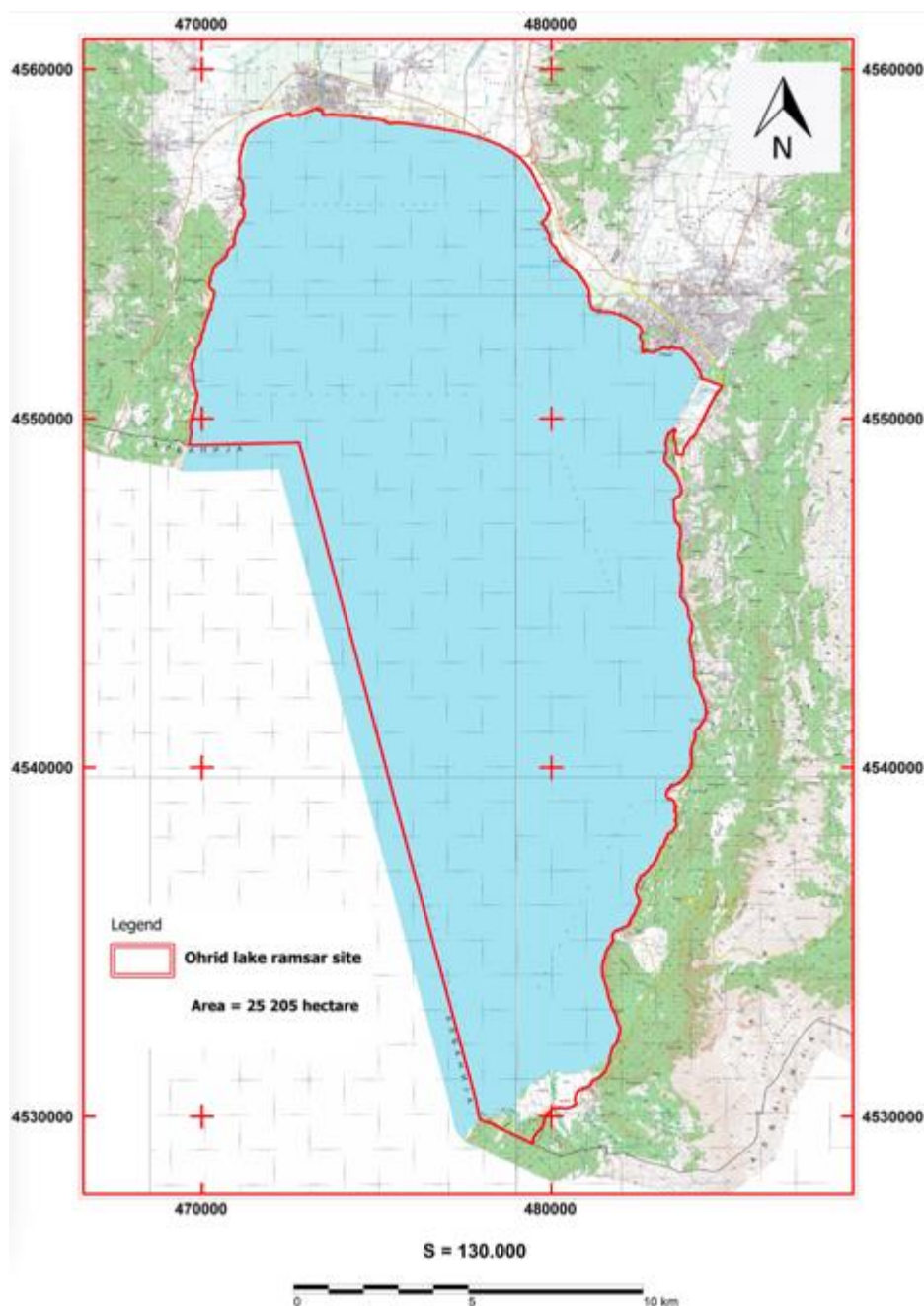

Слика 21 Емералд подрачја во Република Македонија

➤ Рамсар Подрачје

Република Македонија ја ратификуваше Рамсарската Конвенција за водни или блатни живеалишта од меѓународна важност во 1991 година. Во 2021 година Охридското Езеро и Студенчишко Блато беа впишани во Рамсар листата.

Впишувањето на Охридско Езеро и Студенчишко Блато на Светска Рамсарската листа значи меѓународно признавање и препознавање на специфичниот и богат биодиверзитет и ендемичните и ретки видови како и присуство на голем број на живеалишта и видови од национално и ЕУ значење на ова подрачје. Подрачјето е прифатено согласно сите 9 критериуми на Рамсарската Конвенција и е со вкупна површина од 25 205 хектари.

Слика 22 Карта на Рамсар подрачје

Извор: Студија за валоризација на Споменик на природа Охридско Езеро (2021)

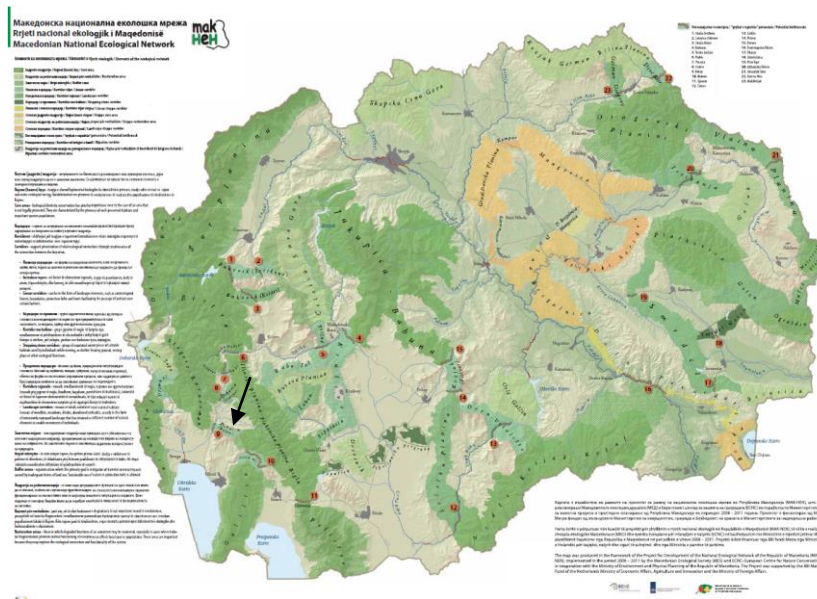
➤ Национална еколошка мрежа (МАК-НЕН)

Националната еколошка мрежа (МАК-НЕН) е изработена во периодот 2008-2011 година. Кафеавата мечка (*Ursus arctos*) е земена како закрилен вид за идентификација на клучните (јадрови) подрачја, еколошките коридори и подрачјата за ревитализација кои

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

ги поврзуваат јадровите подрачја и заштитни појаси. Насоки за заштита и управување со идентификуваните коридори се опфатени во Планот за управување со коридорите на кафеавата мечка. Во Општина Охрид опфатено е јадрово подрачје за кафеавата мечка и тоа Галичица.

Слика 23 МАК-НЕН мрежа

Еколошка мрежа Натура 2000

Еколошката мрежа Натура 2000 е воспоставена на териториите на земјите членки на ЕУ со цел обезбедување на биолошката разновидност преку зачувување на природните живеалишта и на дивата флора и фауна. Обврската за воспоставување на Натура 2000 произлегува од членот 3 на Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (92/43/ЕЕС). Мерките преземени според оваа директива се наменети за одржување на/или за обновување до поволна состојба на зачуваност на природните живеалишта и на дивите растителни и животински видови кои се од интерес на ЕУ. Еколошката мрежа Натура 2000 вклучува “Посебно заштитени области” (ПЗО) определени во согласност со Директивата за зачувување на дивите птици и “Посебни подрачја на зачувување” (ППЗ) – определени согласно Директивата за зачувување на природните живеалишта и на дивата фауна и флора (Хабитат Директива). Во член 52 од Законот за заштита на природата даден е правен основ за воспоставување на Еколошка мрежа Натура 2000. МЖСПП тековно спроведува активности за понатамошна хармонизација и усогласување на националното законодавство за заштита на природата со ЕУ законодавство, односно со директивите за живеалишта и птици. Во таа насока извршена е идентификација на живеалишта и видови од европско значење на национално ниво. и идентификувани се девет (9) подрачја како потенцијални подрачја за Натура 2000 и две (2) подрачја со висок природен потенцијал. Од нив Охридското Езеро е предложено како потенцијално Подрачја со посебна заштита (СПА) според Директивата за птици, а Галичица како Подрачја од важност за Заедницата (СЦИ), во согласност со Директивата за живеалишта.

Значајни подрачја за растенија (ЗПР)

Подрачјето “Охридско Езеро” се простира во југозападниот дел на Македонија. Административно припаѓа на општините Охрид и Струга, а сосема мал дел од крајбрежјето на Охридското Езеро припаѓа на општината Дебарца. Се протега на

надморска височина од околу 700 m. Само дел од ова ЗПР, односно Охридското Езеро е во рамките на Споменикот на Природата “Охридско Езеро“. Останатиот дел од крајбрежјето, со остатоците од блатните живеалишта, не е под никаков режим на заштита. Најзначајни живеалишта на ова ЗПР се остатоците од блатата и мочуриштата, но и литоралниот дел од езерото со појасот на трската.

Слика 24 Значајно растително подрачје Охридско Езеро

ЗПР “Охридско Езеро“ вклучува 4 вида според критериумот А, од кои 1 е А(ii), 2 се А(iii) и еден припаѓа на А(iv). Особено значајни живеалишта во европски контекст (кој го задоволуваат критериумот С) според ЕУНИС класификацијата се: С1.25 (С2), С1.221 (С2), С1.224 (С2) и D4.1B (С2).

Значајни подрачја за птици

Охридско Езеро, ИВА код: МК005, Критериум: А4iii, В1i, В2, Површина: 24,736 ha

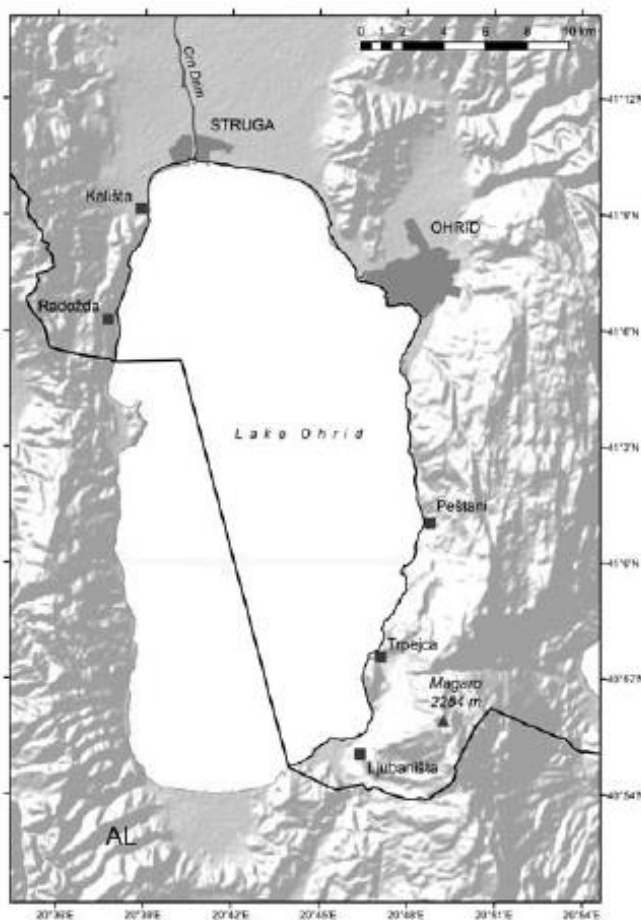
Лоциран во југо-западниот дел на Република Македонија, го вклучува Охридското Езеро, следејќи ја бреговата линија и државната граница со Република Албанија, која поминува преку површината на Езерото. Подрачјето е во непосредна близина на локацијата на Албанската ИВА „Охридско Езеро“(AL002).

Бреговата линија на Езерото е полигенична, со лимноген брег (од езерски седименти) кој се наоѓа на север. Кај Љубаништа и Св. Наум се среќава потамоген брег, додека западните падини на планината Галичица се од тектогенско и абразивно потекло, со карактеристични клифови. На крајбрежјето доминираат тријаски варовници. Езерото е тектонско, старо околу 3 милиони години, со максимална длабочина од 286 m (Слика 25).

Вкупниот број на презимувачки водни птици на површината на езерото (само македонскиот дел) била помеѓу 79.000 единки во 1989 година (Wetlands International in litt.) и 24.000 единки во 1997 година (Fremuth et al., 2000) но само 10.000 и 17.000 се изброени за 2010 и 2011 година, соодветно (МЕД необј.). Најброен вид е Лиската, после која следуваат Црвеноглавиот кожувар, Патка превез, Цуцулеста патка, и Големо штипче.

Мицевски во текот на истражувањата во 2000-та година ги идентификувал значајните видови во текот на периодот за размножување: Малиот Корморан со околу 50-100 пара (Мицевски 2003), кој го исполнил и критериумот B1 и само во 1989 и 2002 година (Мицевски 1996, Wetlands International во litt.) и Големиот Северен Нуркач, кој најверојатно се размножувал овде во 2006 година, додека Кокалката (Големиот Нуркач) се смета за една од најчестите птици кои се размножуваат во Езерото.

Северниот, плиток дел од езерото, е од најголемо значење за презимување на водните птици (Мичевски, 1996) со тоа што Црвеноглавиот кожувар и Патка превез се најзастапени, што се објаснува со присуството на екстензивни површини со трска, подводна вегетација од Chara и прилив на хранливи материи од реката Сатеска. Езерото претставува поголем дел од подрачјето. Клифовите, по должината на западната и особено источната крајбрежје, исто така се дел од подрачјето. Најголеми површини со трска се наоѓаат на северниот брег од Езерото, но мали површини со трска можат да се најдат по должина на целиот брег.

Слика 25 Мапа на Значајно подрачје за птици Охридско Езеро

Клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs)

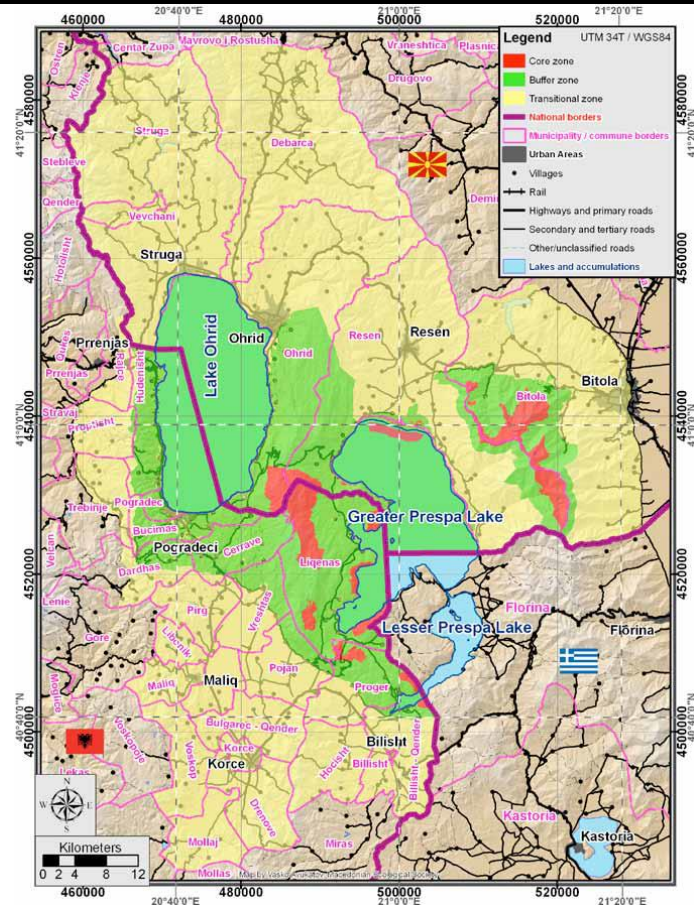
ЗОП мрежата исто така содржи голем и репрезентативен дел и од останатата биолошка разновидност. Значајни подрачјата за птици и за биолошка разновидност се клучни подрачја за конзервација на видовите птици кои се идентификувани во рамките на програмата **BirdLife International IBA**. Овие места се доволно мали за да можат да бидат зачувани во целост, најчесто се дел од мрежа на заштитени подрачја и имаат засебни карактеристики; колку што е можно повеќе, или засегна орнитолошка важност

во споредба со опкружувањето. ЗОЛ подрачјата се дел од клучните подрачја за биодиверзитет кои претставуваат поширок интегриран пристап за конзервација и одржливо користење на природната средина. Идентификувањето на ЗОЛ подрачјата се прави врз основа на меѓународно прифатени и стандардизирани критериуми и претставува тековен процес. Досега се дефинирани повеќе ЗОЛ подрачја за голем број терестријални слатководни и морски региони во светот. Значајните подрачја за птици беа преименувани во 2013 година во „Подрачја значајни за птици и за биодиверзитетот“, за да се потенцира нивната важност и за другите видови. Во целиот Медитеранскиот регион, сливот на Охридското Езеро се смета како приоритетно клучно подрачје за биодиверзитет (KBAs). 68 видови активни риби и мекотели го прават Охридското езеро едно од најважните места на биолошка разновидност во слатководни екосистеми во Европа. Од овие видови, 25 се ендемични за езерото и се исто така многу загрозени што го прави Езерото важна подрачје за AZE (Alliance for Zero Extinction). Подрачја вклучени во Алијансата за Нулто Истребување (AZE) се оние за кои се потребни итни активности за зачувување ако видови присутни во нив не смеат да станат глобално исчезнати во блиска иднина.

Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Охридско-преспанскиот регион беше прогласен за прекуграничен биосферен резерват во октомври 2014 година во Корча, Албанија. Сертификатот за прогласување на прекуграничниот биосферен резерват Охрид-Преспа беше предаден од претставници на УНЕСКО.

Овој прекуграничен резерват се наоѓа помеѓу Република Албанија и Република Македонија. Областа е комбинација од водни површини, обиколени со планински релјефи, додека рамните области се граничат со надворешните граници на териториите што се протегаат низ двете земји.

Слика 26 Прекуграничен Биосферен резерват Охрид – Преспа

Еколошки карактеристики: Охридско – Преспанскиот прекуграничен биосферен резерват вклучува значајни разлики во смисла на еколошки системи, почнувајќи од планинските области околу трите езера, до умерено суп-тропските шуми, пронајдени на пониски места околу водотеците. Заедно, системот на Охридското и Преспанското Езеро е еден од најголемите во Европа од ваков вид. Двете езера се од посебна вредност на национално и меѓународно ниво поради нивната геолошка и биолошка посебност. Охридското Езеро е познато по повеќе од двесте ендемични видови, од групи како што се дијатомеи, олигохети, пијавици, порфери, трикладид, мекотели, остракоди и риби. Пет од ендемичните видови се ограничени, дури и во рамките на езерото на микро-екосистеми. Десет од 17-те видови на риби ендемични, вклучувајќи ги Охридската Пастрмка (*Salmo letnica*) и белвицата (*acantolingua ohridana*).

Постои, исто така, уникатна и ендемична шумска заедница ass. *Pinetum reuses*, пеонски шуми со грчка фоја, шуми од Хелено – миезиски *quercus frainetto* и југо – западни елово – букови шуми. Преспанскиот регион е домаќин на оригиналните биотопи од витално значење за зачувување, како што се големите листопадни шуми од *Ostrya-Carpinion orientalis*, предели со зимзелени грмушки, зимзелени шуми, кои се состојат од 12 m високи *Juniperus foetidissima* и *Juniperous excelsa* и важните ендемични растителни видови во Езерани.

Цицачите претставуваат втора најважна група на видови, чија заштита е од суштинско значење за прекуграничниот биосферен резерват, а ги вклучуваат *Talpa stankovici* (Балкански крт), *Lynx lynx martinoi* (Балкански рис), *Canis lupus* (сив волк), *Ursus arctos* (кафеава мечка) и др. Балканскиот рис е исклучително редок вид со многу висока симболична вредност. Што се однесува до видовите на птици,

Далматинскиот пеликан (*Pelecanus crispus*) е водечки вид. Во Преспанскиот регион има над 260 видови птици, што претставува повеќе од половина од видовите птици во Европа, од кои 140 се гнездат во оваа област.

Социо – економски карактеристики: Процентата бројност на популација во целиот прекуграничен биосферен резерват е 455.000 жители, кои населуваат област со културни, етнички и верски разлики. Населените места се само во транзиционите области и тие згрижуваат заедници кои се релативно стабилни од демографска гледна точка, но некои од нив (особено Охрид и Струга на брегот на Охридското Езеро од Македонска страна и Поградец на Албанска страна) значително се зголемуваат во текот на туристичките сезони.

Во Албанија, земјоделството сè уште претставува главна економска активност за локалното население и е присутна и во транзиционите зони и во некои делови од тампон (бафер) зоните. Од неодамна, прехранбената индустрија е во значителен пораст (особено во Корча), паралелно со традиционалните земјоделски активности, што резултира со изградба на нови населби за оваа специфична индустрија.

Земјоделскиот сектор претставува најважен развоен сектор во целиот прекуграничен биосферен резерват. Во многу области, традиционалните земјоделски практики базирани на семејни фарми се заменети со поинтензивни системи за одгледување (на пример, одгледување на овошје во околината на Ресен, во Република Македонија и интензивно земјоделство во Корча, во Албанија). Шумските активности се исто така релевантни во планинските области. Сточарството е уште една важна земјоделска активност во Охрид-Преспа, при што локалните сточари (и во Албанија и во Република Македонија), очекуваат да ја подобрат структурата на видовите, условите за размножување и да ги спроведат потребните технички зоолошки мерки за сите видови добиток со цел зголемување на сточарското производство.

Туризмот претставува клучен развоен сектор за целиот прекуграничен биосферен резерват, при што во градот Охрид скоро секој жител е домаќин на околу 6 пати повеќе туристи за време на сезоната. Градот има намера да поттикне создавање пакети за еко-туризам како средство за намалување на трошењето на природните ресурси од туристите.

Риболовот е уште една клучна активност со релевантни еколошки и економски влијанија врз рамките на биосферниот резерват. Други приходи доаѓаат од собирање шишарки за декоративни цели, продажба на лековити растенија од алпските пасишта на меѓународни пазари и продажба на шумски плодови, како што се печурки и бобинки.

7 ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО

Еден од најголемите предизвици за политиката на животната средина е постигнување рамнотежа меѓу економската и социјална димензија на развој, од една страна и заштита на животната средина од друга страна, кој предвидува зголемена употреба на економски инструменти во насока на заштита на животната средина.

Основните принципи за заштита на животната средина во државата се поставени со Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91, 1/92 (Амандман I и II); 31/98 (Амандман III); 91/01 (Амандман IV-XVIII); 84/03 (Амандман XIX); 107/05 (Амандман XX-XXX) и 3/09 (Амандман XXXI)), како највисок правен документ во земјата. Уставот пропишува дека еден од основните принципи на фундаменталните вредности е регулација и хуманизација на просторот и заштитата и

унапредувањето на животната средина и природата. Исто така, една од основните слободи и човекови права е правото на чиста и здрава животна средина, но тоа е исто така, обврска на граѓаните да ја унапредуваат и заштитуваат животната средина, додека земјата е должна да обезбеди услови за остварување на ова загарантирано право на граѓаните (Член 43).

Водена од овие уставни одредби, Република Македонија воспоставува функционален и ефикасен национален систем за управување со животната средина, поврзан со:

- Продолжување на процесот на приближување кон политиките на ЕУ во областа на животната средина;
- Зајакнување на административните капацитети, потребни за ефикасно управување со заштита на животната средина;
- Обезбедување платформа за ефикасна имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина преку зајакнување на капацитетите за ефикасно управување со животната средина на сите нивоа на управување и преку обезбедување на тесна соработка помеѓу надлежните органи на хоризонтално и вертикално ниво;
- Интеграција на политиката за заштита на животната средина во другите секторски политики;
- Поттикнување на индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина, кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Решавање на проблемите на животната средина кои се од национално значење;
- Зголемување на степенот на исполнување на обврските, кои произлегуваат од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина;
- Последно, но не и најмалку важно, е зголемување на нивото на инвестиции во животната средина за постигнување на стандардите на ЕУ.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и на почвата;
- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;
- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Правото на чиста и здрава животна средина е предмет на значителен број правни акти, стратешки, плански и програмски документи на национално ниво, како и на меѓународните договори и политики кои Република Македонија ги има ратификувано.

Прашањата за заштита на природата, обезбедувањето чиста и здрава животна средина и целите за заштита на животната средина се дефинирани во согласност со националната и меѓународната легислатива и истите се земени предвид при изработка на Извештајот за стратегиска оцена, а опфатени се и број други стратешки, плански и програмски документи.

Една од клучните меѓународни конвенции на кои Република Македонија е потписничка е Конвенцијата за биолошка разновидност, ратификувана и објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97. Конвенцијата има три главни цели:

- Зачувување на биолошката разновидност;
- Одржливо користење на компонентите на биолошката разновидност; и
- Праведна и еднаква распределба на придобивките кои произлегуваат од користењето на генетските ресурси.

Други конвенции и протоколи, ратификувани од страна на Република Македонија за заштита на животната средина се:

- Картагенски Протокол за биосигурност кон Конвенцијата за биолошка разновидност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/05);
- Конвенција за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (Рамсар) („Службен лист на СФРЈ“ бр. 9/77);
- Бонска Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/99) и Договор за заштита на лилјаците во Европа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/99 и 13/02);
- Бернска Конвенција за заштита на дивниот растителен и животински свет и природните живеалишта („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/97);
- Париска Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство („Службен лист на СФРЈ“ бр. 56/74);
- Рамковна Конвенција на ОН за климатски промени (Њујорк) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 6/97) и Кјото Протокол кон Рамковната Конвенција на ОН за климатски промени („Службен весник на Република Македонија“ бр. 49/04);
- Еспо Конвенција за оцена на влијанието врз животната средина во прекуграничен контекст („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/99);
- Архуска Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во донесување на одлуки и правна заштита за прашања од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 40/99);
- Конвенција на Обединетите Нации за борба против опустинувањето во земјите што се соочуваат со сериозни суши и/или опустинување, особено во Африка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 13/02);

- Виенска Конвенција за заштита на озонската обвивка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 1/1990), ратификувана од Република Македонија на 10 март, 1994 година;
- Монреалски Протокол за супстанциите кои ја осиромашуваат озонската обвивка (Монреал, септември, 1987 година), ратификуван од Република Македонија на 10.03.1994 година;
- Стокхолмска Конвенција за заштита на човековото здравје и животната средина од отпорни органски соединенија, потпишана од Република Македонија на 23 мај, 2001 година и ратификувана на 19 март, 1994 година;
- Комуникација од Комисијата за Европскиот Парламент, Советот, Економскиот и Социјален Комитет и Комитетот за регионите (Наше животно осигурување, наш природен капитал: ЕУ Стратегија за диверзитет до 2020 година);
- Рамковната конвенција за вредностите на културното наследство за општеството (Фаро 2005) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/11),
- Конвенцијата за заштита на архитектурното наследство на Европа (Гранада 1985);
- Конвенцијата за заштита на археолошкото наследство на Европа (Валета 1992) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 56/05).

7.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целите на заштитата на животната средина се изразени преку целите на стратегиска оцена на животната средина. Споредување на целите за животна средина со целите и активностите во планскиот документ е вообичаен метод при спроведување на СОЖС, со цел да се оцени дали развојот, односно идната имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, ќе биде во насока на поставените цели за животна средина (СОЖС). Целите на стратегиската оцена на животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, пределот, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Во табелата, што следува, презентирани се целите на СОЖС во однос на целите дефинирани во Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид (нивната компатибилност и некомпатибилност).

Компатибилноста/некомпатибилноста на целите е разгледувана во однос на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид (цели за намена на просторот и активности за нивно постигнување) и во однос на неговата идна имплементација во понизок ранг на плански документи или проектна документација.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Специфични цели на СОЖС	Поврзаност со насоките и целите на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид	СОЖС индикатори
Население и здравје на населението	Унапредување на животните услови на населението	<ul style="list-style-type: none"> -Подобрување на медиумите и областите од животната средина; -Подобрување и заштита на здравјето на луѓето; -Подобрување на социо-економската состојба (вработување, зголемување на приходите, демографски развој, намалување на миграцијата); -Подобрување на инфраструктурата; -Подобрување на квалитетот на живот на луѓето. 	<p><u>Компатибилност</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Планирање на просторот во согласност со законските прописи за урбанизација и користење на земјиштето; -Развој на активности со кои ќе се подобри квалитетот на медиумите и областите на животната средина (квалитет на водата во Охридското Езеро, почва, подземни води, биолошката разновидност итн); - Подобрување на здравјето на населението и корисниците на просторот; -Подобрување на комуналната инфраструктурата 	<ul style="list-style-type: none"> -Обезбедени дозволи, одобренија и согласности за урбанизација на просторот, изградба и целосна имплементација на планските содржини; -Тренд на подобрување на квалитетот на водата во Охридското Езеро, почви, подземни води и состојбата на биолошката разновидност -Подобрена здравствена состојба на населението; --Непречено функционирање на системот за прочистување на отпадните води и минимални застои при негово функционирање.
Воздух и климатски промени	Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови	<ul style="list-style-type: none"> -Одржување и подобрување на квалитетот на воздухот, -Ограничување на емисиите на воздух во согласност со стандардите за квалитет на воздухот, -Намалување на емисиите на стакленички гасови и зголемено искористување на обновливи извори на енергија, -Намалување на причините и последиците од климатските промени. 	<p><u>Компатибилност:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Третман на отпадните води со кој ќе се постигне максимално намалување на органското оптоварување во водата на излез од пречистителната станица; -Квалитет на вода кој е во согласност со дозволените гранични вредности за квалитет на вода по третман во пречистителна станица и испуст во реципиент Охридско Езеро (со 1 класа на квалитет на вода); - аеробна стабилизација на милта со цел намалување на био-разградливите 	<ul style="list-style-type: none"> -Тренд во намалување на емисиите на стакленички гасови; -Квалитет на амбиентален воздух на општинско ниво (пред и по имплементација Планот) -Постигнување на граничните вредности за емисиите во воздух; -Нема емисии на мирис; -Непроменета здравствена состојба на населението во однос на статистичките податоци пред фазата на имплементација на

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

			состојки кои се потенцијални извори на емисии во воздух (стакленички гасови, мирис и сл); -редовно отстранување на отпадната мил.	планот; -Тренд на управување и отстранување на создадената мил.
Води	Заштита и унапредување на состојбата со водите	-Одржливо управување и користење на водните ресурси, -Заштита, зачувување и подобрување на состојбата на крајбрежното земјиште, водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, -Намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни материи и супстанции во водите. -Зачувување на биолошката разновидност во рамките на интегрираното управување со водите.	<u>Компатибилност:</u> - Изградба на ПСОВ за третман на отпадни води од с. Трејца со што ќе се постигне максимално намалување на органското оптоварување во водата на излез од пречистителната станица; - Квалитет на третираната вода кој е во согласност со дозволените гранични вредности за квалитет на вода по третман во пречистителна станица и испуст во реципиент Охридско Езеро (со 1 класа на квалитет на вода); -намалување на негативните влијанија врз квалитетот на водата во Охридското Езеро, квалитетот на почвата и подземните води; -подобрување на состојбата со биолошката разновидност во Охридското Езеро; -управување со генериран отпад.	-Изграден систем за собирање и прочистување на отпадни води согласно потребите на с. Трејца; - Отпадните води се прочистуваат до 1 класа на квалитет на вода; - Тренд на подобрен квалитет на водата во Охридското Езеро(физички, хемиски и микробиолошки карактеристики) и подземни води; -Трендови на намалени емисии во почвата од испуштање на отпадни води; -изградени објекти кои се вклопуваат во амбиенталните целини на просторот; - тренд на управување со создадениот отпад;
Почва	Заштита и унапредување на состојбата на почвата	-Заштита на почвата од деградација и губење на нејзината плодност, -Заштита на геоморфолошките вредности на почвата, -Заштита на почвата од загадување; -Зачувување на агробиолошката биолошката разновидност.	<u>Компатибилност:</u> - Изградба на ПСОВ за третман на отпадни води од с. Трејца; - Предвидено е собирање и третирање на отпадната мил со аеробна стабилизација	-Добиени дозволи и согласности за пренамена на земјиштето и негова урбанизација; -Трендови на емисии на загадувачки материи во животната средина; -Воспоставен систем за управување со отпадот.
Биолошка разновидност	Заштита и унапредување на биолошката	-Подобрување на состојбата со биолошката разновидност преку заштита на	<u>Компатибилност:</u>	-Примена на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

<p>и природно наследство</p>	<p>разновидност и природното наследство</p>	<p>екосистемите/живеалиштата, видовите и генетската разновидност, -Подобрување на постојните деградирани живеалишта и нивна ревитализација, -Намалување на притисоците и заканите врз биолошката разновидност, -Воспоставување на комплексен мониторинг на биолошката разновидност (видови, живеалишта, екосистеми, значајни подрачја).</p>	<p>-Урбанистички развој на просторот со примена на принципите и стандардите за заштита на природата; - Изградба на современ систем за пречистување на отпадните води во с. Трејца, што ќе доведе до подобар квалитет на површинските води и почвата, а притоа ќе обезбеди подобри услови за опстанок на водните живеалишта и со нив поврзаните и видовите од флората и фауната. -управување со медиумите од животната средина (воздух, вода, почва).</p>	<p>наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) -Примена на препораките кои ќе произлезат од Секторот природа, при МЖСПП. -Тренд на подобрување/мониторинг на состојбата со биолошката разновидност; -Концентрациите на емисиите во медиумите и областите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности.</p>
<p>Предел и визуелни карактеристики</p>	<p>Зачувување на карактеристиките на пределот и негова заштита, особено во назначени области</p>	<p>-Зачувување на природните карактеристики на пределот, -Одржување на функционалните и структурни карактеристики на природните и полу природните предели, -Подобрување на квалитетот и бројот на јавно пристапни отворени простори.</p>	<p><u>Компатибилност:</u> -Урбанистичко планирање и користење на земјиштето, со примена на стандардите за заштита на пределот и пејзажните вредности во согласност со Планот за управување со светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион; -Почитување на предвидени услови за изградба на објектите, развој и користење на земјиштето <u>Некомпатибилност:</u> -Имплементација на планските содржини трајно ќе ги променат визуелните карактеристики.</p>	<p>-изградени објекти кои се вклопуваат во амбиенталните целини на опфатот.</p>
<p>Материјални добра</p>	<p>Заштита на материјалните добра</p>	<p>-Намалување на количините на генериран отпад и негово одржливо управување, -Изградба, заштита и подобрување или санација на системите за</p>	<p><u>Компатибилност:</u> -Изградба на објекти за собирање и третман на отпадните води од с. Трејца; - Предвидени активности за управување со отпадната мил;</p>	<p>-Воспоставен систем за собирање и третман на отпадни води од с. Трејца; -Преземени мерки за заштита на материјалните добра;</p>

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

		<p>водоснабдување, третман на отпадни води,</p> <p>-Подобрување и ефикасно користење на постојната и изградба на нова транспортна инфраструктура,</p> <p>-Подобрување и ефикасно користење на постојниот начин на снабдување со електрична енергија и изградба на нова електроенергетска инфраструктура и преносна мрежа.</p> <p>- Поставување на инфраструктура на локации кои не располагаат со значајни природни вредности.</p>		<p>-Почитување на заштитни зони на изградената инфраструктура;</p>
<p>Културно наследство</p>	<p>Заштита и унапредување на културното наследство</p>	<p>-Зачувување и подобрување на историските градби, археолошки наоѓалишта и други важни културни локалитети.</p>	<p>-Почитување на вредноста на културното наследство во согласност со Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029)</p>	<p>- Препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) се почитуваат;</p> <p>-Се почитуваат препораките од доставените податоци од Министерството за култура;</p> <p>-Евиденција на евентуално откриени и заштитени културни добра.</p>

8 ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти, кои може да бидат предизвикани со имплементација на идните плански содржини предвидени во Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските придобивки, но од генерален аспект.

За дел од планираните активности во Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, дополнително ќе се води постапка за подетална оцена на влијанијата врз животната средина на ниво на документација од понизок ранг.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина и социо-економските аспекти ќе бидат елиминирани или ефективно подобрени, доколку при имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид бидат земени предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе бидат дадени на ниво на проект, низ студија за оцена на влијанијата врз животната средина или елаборатот за заштита на животната средина.

Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, како и предлог мерките за нивно намалување или избегнување се прикажани во следните табели.

8.1 Можни влијанија од имплементација на Планот и мерки за намалување на влијанијата

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА										
СОЦИО ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ										
Опис на влијанијата	<p>Имплементацијата на предвидените активности во УП вон опфат за изградба на пречистителна станица, ќе имаат позитивни влијанија врз населението во с. Трејца, кои ќе придонесат за подобрување на квалитетот на површинските (во Охридското Езеро), подземните води, почвата и сл. што позитивно ќе се одрази врз здравјето на населението и туристичката привлечност на подрачјето/Имплементацијата на активностите од Програмата позитивно ќе влијае врз населението во Општината, затоа што ќе се отворат можности за нови вработувања и ангажирања на локалното население, зголемување на приходите во општинскиот буџет, како резултат на даноци и комунални такси и сл.</p> <p>Предвидениот начин на собирање и третман на отпадните води може да доведе до воведување на комуналната такса, што ќе го засегне населението од с. Трејца од финансиски аспект, а особено социјално ранливите категории.</p> <p>Изградбата на пречистителната станица е во непосредна близина на с. Трејца што може да предизвика негативни влијанија врз населението поради можност од ширење на мирис, како резултат на појава на емисии на сулфур водород, амонијак и сл..</p> <p>Концентрацијата на овие емисии ќе зависи од количините, квалитетот и органското оптоварување на отпадните води. Исто така, генерираната мил може да предизвика непријатен мирис, во случај на нередовно одржување на пречистителната станица, што може да го засегне населението кое живее во нивна близина.</p> <p>Од идната пречистителната станица и препумпна станица се очекува генерирање на бучава што може да ги засегне жителите на најблиските објекти</p> <p>Од Имплементацијата на Планот не се очекуваат економски загуби на населението. Реализацијата на активностите нема да предизвика раселување на населението. Со планот се предвидува зафаќање на земјиште кое е во државна сопственост.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	Мал/Среден	НП	Долгорочно	Локално/Регионано /Национално	Средна
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Неповратни	Долгорочно	Локално	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување или избегнување на можните влијанија врз населението и здравјето на населението се препорачува примена на следните мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Засегнатото население преку претставници на граѓани и засегнатите страни да бидат активно вклучени во процесот на донесување одлуки за имплементација на предвидените активности во Планот; 									

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> - Информирање на локалното население за активностите за третман на отпадните води предвидени во УП вон опфат за изградба на пречистителна станица; - Воспоставување на механизам за сугестии, забелешки и поплаки на заедницата; - На ниво на проект да се предвидат мерки за намалување на емисии на бучава и мирис; - На ниво на проект да се предвиди начинот на управување со отпадната мил; - Редовно одржување на опремата, со цел да се избегнат можните појави на дефект и хаварији; - Доколку има потреба од зафаќање на приватно земјиште да се изврши фер надоместок/компензација
--	---

ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО										
Опис на влијанијата	<p>Планските содржини со кои се предвидува зафаќање на отпадните води од с. Трејца и нивен третман во пречистителна станица пред испуст во реципиент Охридско Езеро се во насока на подобрување на здравјето на населението и посетителите во с. Трејца. Третманот на комуналните отпадни води, ќе придонесе за намалување на органското оптоварување на Охридското Езеро, како реципиент на истите. Подобрување на квалитетот на водата, спречување на еутрофикација на езерскиот екосистем, подобрување на состојбата со биолошката разновидност и сл.</p> <p>Од планските содржини се очекува генерирање на емисии во животната средина, кои доколку не се соодветно третирали и управувани може да го засегнат локалното население.</p> <p>Влијанија врз здравјето на населението може да настанат во случај на несоодветен третман на емисиите во воздух, зголемено ниво на бучава и вибрации, несоодветно третирање/пречистување на отпадните води, несоодветно управување со разни фракции отпад, несоодветно складирање и ракување со разни видови сировини и помошни материјали, енергенци и сл., несакани истекувања, како и друг вид на несреќи и хаварији. Несоодветниот третман на емисиите и можната појава на несреќи и хаварији, може да предизвика директни или индиректни ефекти и штети врз здравјето и безбедноста на населението.</p> <p>Исто така, транспортот и емисиите од транспортот може да предизвикаат негативно влијание врз здравјето и безбедноста на населението.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	-	✓	✓	✓	Мал	Повратни/неповратни	Долгорочно	Локални/Регионални	Мала/Средна
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни/Неповратни	Долгорочно	Локални	Мала

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување или избегнување на можните влијанија врз здравјето на населението се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • примена на сите предложени мерки за заштита на медиумите и областите од животната средина на ниво на планска и проектна документација.. • подигнување на заштитно зеленило (автохтони видови на дрвја). <p>Имплементацијата на овие мерки ќе придонесе за намалување или елиминирање на можните негативни влијанија врз животната средина, кои може да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на луѓето.</p>
---	--

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ВОЗДУХ И КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

Опис на влијанијата	<p>Третманот на комуналните отпадни води ќе придонесе за намалување на органското оптоварување на водите во реципиентите. Органското оптоварување во водите е главна причина за појава на еутрофикација.</p> <p>Распаѓањето на органските материи во анаеробни услови при евентуално неправилно функционирање на колекторот, може да дојде до создавање на емисии на сулфурводород, амонијак кои предизвикуваат непријатен мирис.</p> <p>Концентрацијата на овие емисии ќе зависи од количините, квалитетот и органското оптоварување на отпадните води, како и од начинот на одржување на колекторот, работењето на пречистителната станица. Овие емисии може да придонесат за нарушување на квалитетот на амбиенталниот воздух, а исто така да го засегнат локалното население.</p> <p>Од имплементација на планските содржини, градежни и транспортните активности и сл. се очекуваат емисии на прашина и издувни гасови од возилата, кои се очекува да бидат краткотрајни и временски ограничени</p>
----------------------------	--

Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	✓	Среден	Повратни/Неповратни	Долгорочно	Локални/Регионални
Негативни	✓	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни	Долгорочни	Локални	Мала

Мерки за намалување на влијанијата	<p>Со цел да се избегне нарушување на квалитетот воздухот се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Примена на современи технолошки решенија и најдобри достапни техники (НДТ) при планирање, изградба, односно идните активности да се изведуваат во согласност со НДТ (најдобрите достапни техники) дефинирани во БРЕФ документите; • На ниво на Проект да се разработат и применат техники за намалување на емисии во амбиентен воздух и максимална редукција на мирис;
---	---

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Оптимизација на процесите на третман на отпадните води, со цел да се спречи подолг застој при што може да се генерираат зголемени емисии на мирис; • Процесите на третман на отпадните води да се изведуваат во затворени простории со контрола и третман на емисиите, доколку одбраното решение за третман на отпадните води го дозволува истото. • Пречистителната станица да работи, согласно решение од изготвен елаборат за заштита на животната средина и примена на мерките, дефинирани во Програмата за заштита на животната средина; • Подигање и оформување на заштитни зелени појаси. <p>Други мерки за спречување и контрола на влијанијата врз квалитетот на амбиенталниот воздух се очекува да произлезат со подетална анализа на влијанијата која ќе произлезе во Елаборат за заштита на животната средина кои се подготвуваат на ниво на проект.</p>
--	---

ВОДИ										
Опис на влијанијата	<p>Планските содржини ќе имаат позитивни влијанија врз квалитетот на водата во Охридското Езеро. Со предвидениот начин на зафаќање и третман на отпадни води се очекуваат позитивни влијанија врз квалитетот на почвата и подземните води, биолошката разновидност инт.</p> <p>Досегашниот начин на управување со отпадните води во с. Трпејца е собирање во водопропусни септички јами, со што преку почвата и подземните се загадува Охридското Езеро. На овој начин се врши збогатување на водата со органски материи кои доведуваат до еутрофикација на водниот екосистем.</p> <p>Негативни влијанија врз квалитетот на водите се можни во случај на несоодветен третман на отпадните води и испуштање на третираны отпадни води со квалитет послаб од 1 класа или испуштање на непречистени отпадни води во случај на дефект. Несоодветно управување со отпадот, генериран од пречистителната станица и несоодветното управување со опасни материи, исто така ќе има влијанија врз квалитетот на подземните и површинските води.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	Мал/Умерен	Повратни	Долгорочно	Регионални	Голема
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни	Краткорочни	Мала	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз водите се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обезбедено е мислење по Урбанистички проект од МЖСПП, сектор води • Квалитетот на испуштената вода да биде согласно дефинираните гранични вредности за испуст во Охридското Езеро, односно 1 класа на квалитет на вода; • Третманот на отпадните води да опфаќа примарен, секундарен и терциерен третман; 									

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> • Редовен мониторинг на квалитетот на третираната вода, пред испуст во Охридско Езеро; • Да се обезбеди водостопанска согласност од МЖСПП на ниво на основен проект; • На ниво на основен проект да се обезбеди дозвола за испуст на третираните води во Охридско Езеро од МЖСПП, Сектор Води; • Примена на мерките за управување со емисиите во воздух, почва; • Соодветно управување со милта, генерирана од пречистителната станица, дефинирано на ниво на Проект и Елаборат за заштита на животната средина: • Соодветно управување со отпадот, односно собирање, селектирање и предавање на овластени служби за понатамошно постапување; • Правилно чување и складирање на суровини и помошни материјали, масла, масти и др.; • Преземање мерки за спречување на ризици, несреќи и хаварии.
--	---

Почва										
Опис на влијанијата	<p>Предвидените активности за третман на отпадните води ќе предизвикаат позитивни влијанија врз почвите во с. Трејца, Со имплементацијата на планските содржини можни се промени на досегашната употребна вредност на земјиштето, нарушување на геолошките и геоморфолошките карактеристики, стабилноста и квалитетот на почвата, како резултат на ископ, изградба, користење на механизација, транспортни активности и тн.</p> <p>Нарушување на квалитетот на почвата и водите може да настане во случај на: дефект на колектор и дефект во работење на пречистителната станица, несакани излевања на хемикалии, горива, масла, несоодветно управување со отпад, несреќи при транспорт и сл.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктн и влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	Среден	Повратни/Неповратни	Долгорочни	Регионални	Умерена
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни/Неповратни	Краткорочни/Долгорочни	Локални	Мала
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз почвите се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Редовно одржување на системот за собирање и третман на отпадните води; • Правилно управување со отпадот, односно собирање, селектирање и предавање на овластени служби за понатамошно постапување; • Правилно чување и складирање на суровини и помошни материјали, масла, масти и др.; 									

- Преземање мерки за спречување ризици, несреќи и хаварии.

БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ, ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО И ПРЕДЕЛ

Опис на влијанијата	<p>Изградбата на пречистителната станица за третман на отпадните води во с. Трпејца и колекторот се очекува да имаат позитивни влијанија врз биолошката разновидност во Охридското Езеро, како резултат на зафаќање и пречистување на урбаните отпадни води од населеното место, односно намалување на органското отпругување на Езерото и подобрување на квалитетот на водата. Токму испуштањето на урбани отпадни води во Охридското Езеро и загадување на површинските или подземни води од урбани средини се евидентирани како главни закани за Охридското Езеро-Споменик на Природата (F11 и F12⁴). Согласно Планот за управување со Охридското Езеро, како споменик на природата, брегот на с. Трпејца се наоѓа во зона на одржливо управување, во која внесување на непречистена отпадна вода од населените места не е дозволено.</p> <p>Планскиот опфат се наоѓа во зона за одржливо управување со НП „Галичица“, каде е дозволено изградба на ваков тип објекти. Подрачјето на планскиот опфат претставува деградирана благун-габерова шума.</p> <p>Имплементација на планските содржини може да предизвика негативни влијанија врз биолошка разновидност, како резултат на зафаќање на земјиште, генерира на зголемено ниво на бучава, при неконтролирани емисии во медиумите од животната средина и сл., нефункционалност на колекторскиот систем и ризикот од можни инцидентни состојби. Несоодветното пречистување на отпадните води или нивно испуштање без третман (во случај на инциденти) може да предизвикаат негативни влијанија врз биолошката разновидност.</p> <p>Изградените плански содржини не се очекува да предизвикаат значајни влијанија врз пределот и визуелните карактеристики, заради нивната ниска катност, но секако ќе го изменат сегашниот изглед на локацијата, заради поставување на нови содржини.</p>
----------------------------	---

Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индиеректн и влијанија	Кумулативн и влијанија	Синергистичк и влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	Среден	Повратни	Долгорочни	Регионални	Умерена
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни/Не повратни	Краткорочни/долгорочни	Регионални	Мала

Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз биолошката разновидност се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбедување мислење по Урбанистички проект од МЖСПП сектор природа, ЈУ НП „Галичица“, Комисија на УНЕСКО;
---	--

⁴ Релевантните закани за Охридското Езеро според класификацијата Натура 2000 согласно План за управување со Охридското Езеро, Споменик на природата за периодот 2022-2031 година. Изворот за оваа класификација е достапен од референтниот портал за известување според член 17 од Директивата за живеалишта (листа на притисоци и закани, последен пат ажуриран на 07.05.2018): https://cdr.eionet.europa.eu/help/habitats_art17

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

	<ul style="list-style-type: none"> - Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), Планот за управување со НП „Галичица“ и важечкиот Закон за заштита на Охридско Езеро-споменик на природата; - Примена на мерките за намалување на влијанијата врз водите, почвата, воздухот, управувањето со отпад, мерките за заштита од несреќи и хаварии; - Подигнување на зеленило со автохтона вегетација; - Преземање мерки за намалување на нивоата на бучава; - Редовен мониторинг на сите објекти и уреди кај кои постои ризик од протекување и преземање на сите неопходни мерки за заштита.
--	--

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Опис на влијанијата	<p>Предвидениот опфат за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се наоѓа во с. Трпејца. Од имплементација на урбанистичкиот проект, можни се влијанија врз културното наследство бидејќи согласно дописот за доставување на податоци од Министерството за култура, планскиот опфат се наоѓа на подрачје каде што постои археолошки локалитет „Кале“- Кула (населба од доцноантичко време) добро за кое основано се претпоставува дека претставува културно наследство.</p> <p>Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. весник на РМ“ бр. 45/20), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-г на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот, и согласно кој во с. Трпејца се наоѓа црквата „Св. Богородица Захумска“, која не се очекува да биде засегната од реализација на предвидените содржини.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректн и влијанија	Кумулативн и влијанија	Синергистичк и влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни/Неутрални	✓	✓			Мал	Повратни/Неповратни	Краткотрајно	Национална	Средна
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на влијанијата врз културното наследство се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се контактира НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј –Охрид, како надлежна установа да изврши увид во границите на предметниот опфат и да се произнесат со стручно мислење и да утврдат соодветен режим на заштита • Доколку при изведувањето на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со член 65 од Законот за заштита на културно наследство, односно веднаш да се запре со започнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство согласно член 129 од Законот; 									

	<ul style="list-style-type: none"> Следење и имплементирање на препораките пропишани во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029).
--	---

БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Опис на влијанијата	<p>Имплементацијата на Планот ќе придонесе за зголемување на нивото на бучава како резултат на изградба и работењето на планираните содржини, транспортните возила и возилата за материјали, отпад, присуство на работници и сл. Зголемената фреквенција на возила по сообраќајниците ќе предизвика кумулативни влијанија од бучава и вибрации.</p> <p>Зголеменото ниво на бучава може негативно да влијае врз биолошката разновидност присутна во опкружувањето на опфатот и населението на најблиските објекти за домување во с. Трпејца.</p> <p>Опфатот припаѓа во подрачје со I степен на заштита од бучава во согласност со Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места („Службен весник на Република Македонија“ бр. 120/08), Подрачје со I степен на заштита од бучава е подрачје наменето за туризам и рекреација, подрачје во непосредна близина на здравствени установи за болничко лекување и подрачје на национални паркови или природни резервати, каде граничната вредност на нивото на бучава во животната средина изнесува L_d и $L_n = 50 \text{ dB(A)}$ и $L_n = 40 \text{ dB(A)}$.</p>
----------------------------	--

Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Индириктн и влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистичк и влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни	Долгорочно	Локални/Регионални	Мала/Умерена

Мерки за намалување на влијанијата	<p>За намалување на нивото на бучава и вибрации се препорачува примена на следните мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> Уште во фазата на градба на објектите да се применат сите неопходни мерки за намалување на бучавата, како што се избор на соодветни изолациони материјали и сл. Избор на машини и опрема во согласност со НДТ, која генерира ниво на бучава прифатлива за предметната локација и нејзината чувствителност; Почитување за законските обврски за дозволено ниво на бучава за подрачје од I степен на заштита на бучава Користење на механизација која генерира помали нивоа на бучава, соодветно одржувана и сервисирана.
---	--

МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА

Опис на влијанијата	<p>За непречено функционирање на планскиот опфат, потребно е поврзување со електроенергетскиот систем.</p> <p>Со Планот се предвидува поврзување на постоечки локален пат за пристап до планскиот опфат.</p> <p>Имплементацијата на Планот не се очекува да има влијанија врз материјалните добра, како резултат на нивен приклучок</p>
----------------------------	---

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Неутрални	-	-	-	НП	-	-	-	-	-
Мерки за намалување на влијанијата	Не се предвидуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра									

НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ

Опис на влијанијата	<p>Во согласност со податоците од Условите за планирање на просторот, планскиот опфат се наоѓа во подрачје каде се можни потреси со јачина до VIII° степени по МКС. Имплементацијата на планските содржини во предвидениот опфат може да претставува ризик за појава на несреќи и хаварии, во услови на состојби предизвикани од природни катастрофи, воени дејствија, технолошки несреќи, или како резултат несоодветно складирање и ракување со опасни и неопасни материји, човечка негрижа, и сл.</p> <p>Во услови на нормални оперативни активности не се очекуваат ризици по животот и здравјето на луѓето или животната средина. Но, при услови несреќи и хаварии може да се појават состојби кои може да предизвикаат негативни влијанија врз медиумите од животната средина и здравјето на населението, а исто така да предизвикаат значителни економски загуби на заедницата.</p> <p>Влијанијата врз медиумите и областите од животната средина, здравјето на населението и економските загуби во случај на несреќи и хаварии се оценуваат со мал интензитет. За да се утврди ризикот, делокругот на влијанијата предизвикани од несреќи и хаварии, потребни се детални пресметки и моделирања кои може да се направат на ниво на проектна документација.</p>									
Оцена на влијанијата	Природа на влијанија	Директни влијанија	Инди­ректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратност	Времетраење	Делокруг	Значајност
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Мал	Повратни/Неповратни	Краткорочно-Долгорочно	Локални	Мала-Голема
Мерки за намалување на влијанијата	<p>За да се намали можноста за појава на незгоди, несреќи и хаварии се препорачува примена на строги мерки за заштита од пожар, воени разурнувања, природни непогоди, технички несреќи, сообраќајни несреќи и сл., кои треба детално да бидат разработени на ниво на проектна документација.</p> <p>Исто така, се препорачува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Урбанизацијата и просторниот развој да се усогласи со чувствителноста на локацијата подложна на природни непогоди, воени дејствија, технолошки несреќи; • Примена на мерките за заштита од ризици и несреќи дефинирани во планската документација. 									

9 АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе во предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор за најдобро решение за намена на локацијата, од аспект на економска оправданост, финансиски можности и заштита на животната средина.

Од аспект на разгледувани алтернативи, во ова поглавје се разгледувани алтернативите без имплементација и со имплементација на Планот.

Алтернатива 1: Без имплементација на Планот на предметната локација

Вообичаено при стратегиската оцена на животната средина од реализацијата на одредени плански или стратешки документи се разгледува опција „без да се спроведе“ („Do nothing option“) планска активност, односно работите да останат онака како што се.

Доколку не се имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се очекуваат следните состојби:

- Отпадните води од с. Трпејца и понатаму ќе се испуштаат во Охридско Езеро без претходен третман;
- Отпадните води во с. Трпејца и понатаму ќе се собираат во септички јами, што е потенцијална опасност за загадување на подземните води и Охридското Езеро;
- Ќе продолжат негативните влијанија врз квалитетот на водата и биолошката разновидност во Охридско Езеро, почвата, здравјето на луѓето и сл.
- Состојбата со квалитетот на животната средина ќе остане непроменета;
- Узурпација на земјиштето со неплански градби кои можат да го ограничат идниот просторен, социо-економски развој на просторот;
- Непостоење на валиден плански документ кој ќе даде насоки за задоволување на барањата на корисниците на просторот, при што ќе се почитуваат стандардите за заштита на животната средина и здравјето на граѓаните.

Алтернатива 2: Имплементација на Планот на предметната локација

Имплементацијата на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид на предметната локација се разгледува од аспект животна средина и социоекономски аспект:

- Решавање на постојните проблеми поврзани со начинот на управување со отпадните води во с. Трпејца;
- Изградба на инфраструктура за собирање и третман на отпадните води;
- Намалување на органското оптеретување на Охридското Езеро и подобрување на квалитетот на водата, состојбата со биолошката разновидност, почвата итн.
- Подобрување на здравјето на населението;
- Зголемување на привлечноста на с. Трпејца како туристичка дестинација;
- Намалување на ризиците од непланско уредување на просторот со некомпатибилни содржини или узурпација на просторот;

- Отворање можности за современо и ефикасно уредување на просторот;
- Зголемена можност за изградба на објекти кои ќе допринесат за нови вработувања, економски придобивки од ангажирање на локални компании и сл.

Дополнително треба да се истакне дека намената на Планот само ќе ја подобри постојната инфраструктура и понуда, без да го намали квалитетот на животната средина и природата.

Врз основа на анализираните алтернативи може да се заклучи дека алтернативата имплементација на планот е прифатлива од аспект на заштита на животната средина.

Горенаведените анализи имаат за цел да ги предочат позитивните и негативните аспекти од имплементацијата на Планот, кои донесувачите на Планот треба да ги имаат во предвид во постапката на усвојување на Планот и истите да одлучат во која насока треба да се развива ова подрачје.

Заклучок: Разгледуваната алтернатива да се имплементира Планот е прифатлива алтернатива.

9.1 Потешкотии при собирањето на потребните информации

Немаше потешкотии при собирање на потребните информации за изработката на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид. Низ СОЖС процесот беа одржани неколку состаноци со општина Охрид и подготвувачот на планскиот документ, во насока на разгледување, прочистување и поспецифично дефинирање на функциите на планскиот документ и потребната инфраструктурна база за реализација на истиот.

10 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мерки за мониторинг на сите значителни идентификувани позитивни и негативни ефекти, кои би настанале од реализација на урбанистичкиот план.

Планот за мониторинг на животната средина дава можност за систематско набљудување, испитување и оценување на загадувањето и состојбата на медиумите и областите на животната средина во целина како и идентификација и регистрирање на изворите на загадување на одделните медиуми и областите на животната средина.

Планот за мониторинг овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се:

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Планот се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека влијанијата се во рамките на предвидените или дозволените гранични вредности;
- Следење на состојбата во животната средина со цел навремено согледување на непредвидените влијанија од имплементацијата на Планот и управување со истите;
- Потврдување дека со примена на мерките за ублажување се зголемуваат придобивките во однос на заштитата на животната средина;
- Утврдување кои активности треба да бидат преземени за редуцирање на влијанијата врз животната средина.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на планскиот документ, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој со што ќе се потврдат целите на Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид. За следење на индикаторите потребно е да се земат во предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

Следењето на состојбата на медиумите ќе се реализира со дефинирани параметри за следење на секој медиум и со дефинирана фреквенција за секоја активност поединечно. Видот и фреквенцијата на мониторинг ќе бидат предложени во студија за оцена на влијанијата врз животната средина/елаборат за заштита на животната средина од секој проект посебно, како и во ИСКЗ дозволата.

Имплементацијата на урбанистички план, примената на предложените мерки за ублажување на влијанија и нивната функционалност, оправданоста на целите на Стратегиската оцена на животната средина, ќе се потврдат преку следење на индикаторите прикажани во табелата што следува.

Исто така, Планот за мониторинг овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на имплементацијата на планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој со што ќе се потврдат целите на Планот.

Придобивките од спроведување стратегиската оцена на животната средина е:

- флексибилност;
- консензус во процесот на планирање;
- интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- меѓусекторска соработка;
- земање во предвид на регионалните потреби и цели;
- конзистентност со стратешките определби за одржлив развој.

Доколку сите согледувања дадени во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина бидат земени во предвид и имплементирани во планската документација и идните урбанистички проекти ќе се избегнат сите несакани последици, што значи ќе се заштеди време и пари што е само дел од целите на стратегиската оцена на животната средина.

Табела 20 План за мониторинг

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
Население и здравје на населението	Подобрување на квалитетот на живот, подобрување на здравјето на луѓето и зголемување на животниот стандард	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти со кои ќе се потврди оправданоста за изградба на планските содржини; - Мониторинг на емисиите и состојбите во медиумите и областите од животната средина; - Следење на демографската состојба на населението; - Следење на туристичката понуда во општината. 	<ul style="list-style-type: none"> -Изграден систем за собирање и прочистување на отпадни води во с. Трејца; -Подобрен квалитет на медиумите и областите од животната средина; -Подобрен здравствен статус на населението во споредба со статистичките податоци пред фазата на имплементација на активностите од Планот; -Подобрена е туристичката понуда; -Стапка на вработување; 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за внатрешни работи; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Завод за вработување; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Воздух и клима	Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на активностите предвидени во Планот и Извештајот за СОЖС; - Следење на оперативните активности на пречистителната станица и примената на мерки за намалување на емисиите во воздух; - Мониторинг на емисиите од пречистителната станица. 	<ul style="list-style-type: none"> - Отпадната мил се третира и редовно се отстранува од локацијата; - Концентрациите на емисии во воздух се во рамките на МДК; - Број на поплаки од граѓани добиени поради непријатна миризба, прашина и сл; - Третман на емисиите и постигнување на граничните вредности за емисиите во воздух; - Број на евидентирани дефекти и хаварии; - Стапка на употреба на обновливи извори на енергија. 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трејца, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
Води и почва	Заштита и унапредување на состојбата со водите и почвата	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на водите и почвата предвидени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; - Следење на начинот на собирање и третман на отпадните води пред испуштање во реципиент; - Следење на квалитет на пречистени води пред испуст во реципиент Охридско Езеро; - Следење на квалитетот на водата во Охридското Езеро во близина на с. Трејца; - Следење на начинот на користење на милта и управувањето со разни фракции отпад; - Следење на квалитетот на почвата, доколку има индикации за можни загадувања. 	<ul style="list-style-type: none"> - Изграден систем за собирање и прочистување на отпадни води во с. Трејца; - Издадена дозвола за испуштање на третираните отпадни води во Охридско Езеро од МЖСПП (Сектор Води); - Третираните отпадни води пред испуст во Охридско Езеро се со квалитет од 1 класа; - Подобен квалитет на водата во Охридското Езеро; - Не се евидентирани поголеми количини на отпадна мил на локацијата; - Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии; - Не се евидентирани појави на несреќи и хаварии. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделие, шумарство и водостопанство; - Водостопанство на РС Македонија; - Дирекција за заштита и спасување; - Комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Биолошка разновидност, природно наследство и предел	Заштита и унапредување на биолошката разновидност, пределот, пејзажите карактеристики природното наследство	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; - Следење на изградбата на објектите во рамките на планскиот опфат, нивните висини и вклопувањето на опкружувањето; - Следење на видовите зеленилото кое се користи во планскиот опфат; - Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Планот, 	<ul style="list-style-type: none"> - Изграден е систем за собирање и прочистување на отпадни води за с. Трејца; - Квалитетот на отпадните води на излез од пречистителната станица е со квалитет од 1 класа; - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029); 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион; - Јавни комунални претпријатија;

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
		<p>Извештајот за СОЖС и останатите проекти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Следење на состојбата со биолошката разновидност; - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029). 	<ul style="list-style-type: none"> - Изградени објекти кои се вклопуваат во амбиенталните целини на просторот; - Реализиран % на заштитно зеленило; - Поставено е зеленило со автохтони видови; - Степен на имплементирани мерки за заштита на животната средина; - Степен на имплементирани мерки за заштита од несреќи и хаварији; - Евидентирани несреќи и хаварији во рамките на планскиот опфат; - Концентрациите и нивоата на емисиите во медиумите на животната средина се во согласност со пропишаните законски гранични вредности; - Тренд на состојбата со биолошката разновидност. 	<ul style="list-style-type: none"> - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобрености, мислења и сл.
Бучава и вибрации	Заштита на населението од зголемено ниво на бучава и вибрации	<ul style="list-style-type: none"> - Контрола на имплементирани мерки за намалување на емисиите од бучава и вибрации; - Мониторинг на нивоата на бучава и вибрации. 	<ul style="list-style-type: none"> - Нивоата на бучава и вибрации дозволени гранични вредности за подрачје од I степен за заштита од бучава; - Број на жалби и поплаки од населението за ефектите од зголемено ниво на бучава и вибрации (здравствени проблеми); - Број на видови за кои се смета дека ги напуштиле своите живеалишта како резултат на вознемирување 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Локална самоуправа на општина Охрид; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобрености, мислења и сл.
Материјални добра	Заштита на материјалните добра	<ul style="list-style-type: none"> - Следење на начинот за управување со отпадни води, отпад, снабдување со електрична енергија, сообраќајна поврзаност и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> - Управувањето со отпадните води и отпад се врши во согласност со насоките и мислењата издадени од надлежните институции; 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид;

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид

Теми на СОЖС	Цели на СОЖС	Мониторинг	Индикатори на СОЖС	Извори на верификација
		<ul style="list-style-type: none"> - Следење на имплементацијата на мерките за заштита од несреќи и хаварији; - Контрола на дефекти, недостатоци, хаварији предизвикани од планските активности. 	<ul style="list-style-type: none"> - Планските содржини се изградени со почитување на заштитните зони на инфраструктурните мрежи и објекти; - Предвидените плански содржини не се во конфликт со постојните и идните инфраструктурни мрежи и објекти; - Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни за управување со несреќи и хаварији; - Изградена сообраќајна и енергетска, инфраструктура; - Фреквенција на возила по сообраќајниците во однос на постојната состојба и сл.; - Евидентирани инцидентни состојби; 	<ul style="list-style-type: none"> - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за здравство; - Министерство за внатрешни работи; - Јавни комунални претпријатија и овластени собирачи на отпад; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Културно наследство	Заштита и унапредување на културното наследство	<ul style="list-style-type: none"> - Мониторинг на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029) - Следење на имплементацијата на активностите предвидени во Планот; - Следење на применетите мерки за заштита на евентуално откриено културно наследство; 	<ul style="list-style-type: none"> - Степен на имплементацијата на препораките од планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029); - Тренд за заштита на културно наследство; - Број на објекти евидентирани како културно наследство; - Постапување во случај на евентуално откриени културни добра и нивна заштита. 	<ul style="list-style-type: none"> - Локална самоуправа на општина Охрид; - Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион; - Министерство за култура-Управата за заштита на културното наследство.

11 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоци:

- Постапката за изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е иницирана од страна на нарачателот - ОПШТИНА ОХРИД.
- Предметниот проектен опфат за кој се изработува УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е со површина од 2641.04 m²
- Предметниот опфат се наоѓа на надморска висина од околу 700-750 m.
- Проектниот опфат е составен од делови на следните катастарски парцели: дел од КП. Бр.1465 (приватна парцела), дел од КП. Бр. 1441, дел од КП. Бр. 1454/2, дел од КП. Бр. 1455/2, дел од КП. Бр. 1466, дел од КП. Бр. 1469, дел од КП. Бр. 1470, дел од КП. бр. 1471, дел од КП. Бр. 1499/1 и дел од КП. Бр. 1500 (сопственост на РСМ)
- Планскиот опфат влегува во границите на Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион. Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. Весник на РМ“ бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во трета заштитна зона каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.
- Планскиот опфат се наоѓа во непосредна близина на Охридското Езеро
- Планскиот опфат се наоѓа во зона за одржливо користење на НП Галичица Галичица и е означена како Емералд подрачје, влегува во клучно јадрово подрачје на Национална еколошка мрежа (МАК НЕН), Прекуграничен биосферен резерват Охрид – Преспа и е во близина на Значајно подрачје за растенија „Охридско Езеро“, Значајно подрачје за птици „Охридско Езеро“, Клучно подрачје за биодиверзитет, и Рамсар подрачје „Охридско Езеро“.
- Во близина на проектниот опфат постои археолошки локалитет „Кале“ - Кула (населба од доцноантичко време) за кое е потребно обраќање до НУ-Завод за заштита на спомениците на култура и музеј - Охрид.
- Имплементацијата на Планот ќе допринесе за намалување на органското отплетување на Охридското езеро, подобрување на квалитетот на водата, подобрување на состојбата со екосистемот, биолошката разновидност, квалитетот на почвата и подземните води итн.
- Имплементацијата на планските содржини може да бидат извори на емисии во животната средина кои доколку не се соодветно управувани може да предизвикаат негативни влијанија врз медиумите и областите во животната средина.

Препораки:

- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со национален парк Галичица, „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. весник на РМ“ бр. 45/20) и постојниот Закон за заштита на Охридското Езеро-споменик на природата.
- При носење на одлуки да се почитуваат мислењата добиена од надлежните институции;
- Примена на мерките предложени во планската документација и Извештајот за СОЖС, кои се однесуваат на ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението;
- Подетална анализа на влијанијата врз животната средина од реализацијата на плански содржини да се направи на ниво на проект со изработка на Елаборат за заштита на животната средина.

12 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Постапката за изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, е иницирана од страна на нарачателот - општина Охрид.

Стратегиската оцена на животната средина (СОЖС) е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратегиски акции“ или политики, планови и програми.

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на неговата подготовка и пред неговото донесување.

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во поглавје X од Законот за животната средина.

УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се изработува во согласност со Законот за урбанистичко планирање и Правилникот за урбанистичко планирање.

Цел на изработка на Урбанистичкиот проект е урбанизација на конкретниот плански опфат со дефинирање на граници на плански опфат за инфраструктура, дефинирање класа на намена и сите урбанистички и архитектонски параметри според Правилникот за урбанистичко планирање.

Фазите на определувањето на потребата и обемот на СОЖС опфаќаат: идентификација на потребата од спроведување на СОЖС и подготовка на документи на чија основа Градоначалникот на општина Охрид донесе Одлука за спроведување на СОЖС. МЖСПП издаде Мислење со кое ја потврдува потребата за спроведување СОЖС.

Обемот на Извештајот за СОЖС ги опфаќа сите теми на животната средина, дефинирани со Директивата за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, предел, воздух и климатски промени, води, почви, културно и природно наследство и материјални добра.

Во постапката на стратегиската оцена на животната средина, земени се предвид веќе донесените политики, стратегии и планови на национално ниво, регионално и локално ниво.

Нацрт Извештајот за СОЖС ќе биде достапен за увид на јавноста на веб страната на Општина Охрид и во просториите на општина Охрид, во период од 30 календарски дена, за што јавноста ќе биде информирана преку веб страната на општина Охрид и еден дневен весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија.

За предметниот опфат при изработка на УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица, со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, како показател се користени одредбите од Условите за планирање на просторот за Измена и дополна на урбанистички план за с. Трпејца, Општина Охрид.

Границата на проектниот опфат за Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се движи на повеќе парцели низ селото Трпејца, поголемиот дел во државна сопственост и дел од една во приватна сопственост.

Во граници на проектниот опфат нема постојни објекти, а површината на предметниот опфат претставува неизградено земјиште, асфалтиран пат и земјен пат.

евидентно е дека во близина на проектниот опфат постои археолошки локалитет „Кале“ - Кула (населба од доцноантичко време) за кое е потребно обраќање до НУ-Завод за заштита на спомениците на култура и музеј - Охрид, заради добивање соодветно мислење и понатамошни насоки.

Согласно одредбите од „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. Весник на РМ“ бр. 45/2020), предвидениот опфат се наоѓа во Зона III-г на заштита на културното наследство, каде е пропишан соодветен режим на заштита кој треба да се почитува при изработката на планот.

Со урбанистичкиот проект, се дефинираат граници на проектниот опфат за инфраструктура, за коридор на канализациона мрежа, како и сите урбанистички и архитектонски параметри според дефинираната намена Е1.6-Канализациски инфраструктури. Предмет на изработка ќе биде оформување на коридор за изградба на канализациона мрежа-фекален колектор со оформување на проектен опфат за инфраструктура, пречистителна станица и пумпна станица, согласно стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

До и во границите на планскиот опфат нема изградена водоводна мрежа. Обезбедувањето на техничка вода се предвидува да е со зафат на вода од базенот за третирана вода. Атмосферските води не се третираат.

Целите на релевантни локални, регионални и национални плански документи и нивната корелација со целите и активностите кои ги предвидува УП вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид се разгледани во СОЖС.

Во извештајот за СОЖС даден е приказ на релевантните аспекти на моменталната состојба на животната средина од аспект на демографска состојба, здравје на население, состојба со води, воздух, почва, биолошка разновидност, природно и културно наследство, бучава и управување со отпад. Исто така е разгледувано сценарио состојба без имплементација на Планот. Врз основа на анализите е констатирано дека без имплементација на Планот нема да се реализираат предвидените активности во планскиот опфат и дека состојбите во животната средина ќе останат непроменети.

Во Извештајот за стратегиска оцена се презентирани областите кои се од особено значење за животната средина, од аспект на заштита на дивите птици и хабитати. Предметниот опфат се наоѓа во граници на Светско природно и културно наследство на Охридскиот Регион под заштита на УНЕСКО, во зона за одржливо користење на НП „Галичица“, Охридско Езеро СП (споменик на природата-заштитен), Емералд подрачје Галичица и Охридско Езеро, Охридско Езеро-рамсар подрачје, Националната еколошка мрежа (МАК-НЕН) во кое Галичица е означено како клучно јадрово подрачје итн.

Во овој документ е даден преглед на влијанијата кои се претпоставува дека може да произлезат со имплементација на УП за изградба на пречистителна станица, и истите може да се разгледуваат од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија и од аспект на можни негативни влијанија.

Подготовката на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и состојби на животната средина, населението, здравјето на населението и социо-економските придобивки, но од глобален аспект.

Доколку се усвои Планот, подетална анализа за влијанијата врз животната средина, кои ќе потекнуваат од конструктивната и оперативната фаза на идната намена ќе се направи на ниво на проект низ процедурата за оцена на влијанијата врз животната средина од реализација на проект, односно при изработка на Елаборат за заштита на животната средина.

Влијанијата врз специфичните медиуми и состојби од животната средина ќе бидат елиминирани или ефективно намалени, доколку при изведбата на планираните активности/намени, дефинирани во УП за изградба на пречистителна станица во с. Трпејца се применат мерките предвидени во СОЖС.

Разгледувани се алтернативите без имплементација и со имплементација на Планот.

Анализите во ова поглавје имаат за цел да ги предочат позитивните и негативните аспекти од имплементацијата на Планот, кои донесувачите на Планот треба да ги имаат предвид во постапката на усвојување на Планот.

Извештајот за СОЖС содржи План за мониторинг на сите идентификувани влијанија, кои би настанале од реализација на УП, како и индикаторите за постигнување на целите на СОЖС и извори на верификација.

Препораки:

- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029), во однос на заштитата на културното и природното наследство;
- При имплементацијата на Планската документација да се следат и имплементираат препораките дадени во Планот за управување со национален парк Галичица, „Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион со Акциски план 2020-2029“ („Сл. весник на РМ“ бр. 45/20) и постојниот Закон за заштита на Охридското Езеро-споменик на природата.
- При носење на одлуки да се почитуваат мислењата добиена од надлежните институции;
- Примена на мерките предложени во планската документација и Извештајот за СОЖС, кои се однесуваат на ефикасно користење на просторот, намалување на емисиите во животната средина, со цел избегнување на директните и индиректните ефекти врз медиумите и областите од животната средина и населението;Подетална анализа на влијанијата врз животната средина од реализацијата на плански содржини да се направи на ниво на проект со изработка на Елаборат за заштита на животната средина.

Додаток 1- Информации и податоци од надлежни институции

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

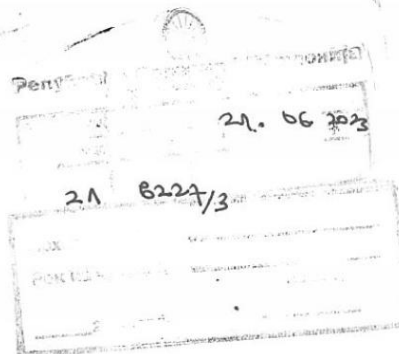
- СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Арх.бр УП1-15 3584/2

Дата 13-06-2023

До: Општина Охрид
Ул. Димитар Влахов бр.57
6000 Охрид
Република Северна Македонија

Предмет: Известување
Врска: ваш бр. 21-8227/2 од 01.06.2023

Почитувани,

Во врска со Вашето барање доставено до Министерство за животна средина и просторно планирање-Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15 3584/1 од 05.06.2023 год. поврзано со постапка за носење на планска документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 – Канализациски инфраструктури во село Трпејца - Општина Охрид, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 99/18, 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина и формуларот под бр. 21-8227/1 од 01.06.2023 год., Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа.

Одлуката заедно со формуларите задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит

Изработил: Зарије Абази

Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Преспета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

Врз основа на член 65 став(6) од Законот за животна средина („Сл.весник на РМ “ бр.53/05,81/05,24/07,159/08,48/10,124/10,51/11,123/12,93/13,42/14,44/15,129/15, 39/16 99/18 ,89/22 и171/22),Општина Охрид, на ден 30.05.2023г. донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е 1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, кој го донесува Општина Охрид е потребно да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животна средина .
2. Како органи засегнати од имплементацијата на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е 1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, се определуваат следните: Министерство за животната средина и просторно планирање и Општина Охрид
3. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е 1.6 во село Трпејца, Општина Охрид, кој плански документ го донесува Советот на Општина Охрид, донесувањето на овој плански документ ќе има влијание врз животната средина
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти:Влијанието на развојните решенија во поглед на осетливите елементи на животната средина на планираниот опфат(вода, почва, управување со отпад, природното и културно/археолошко наследство и пејсаж).
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Општина Охрид на следната веб адреса:www.ohrid.gov.mk
6. Против ова одлука јавноста има право на жалба до Министерството за животна средина и просторно планирање во рок од 15 дена од денот на објавувањето на одлуката на веб страната .

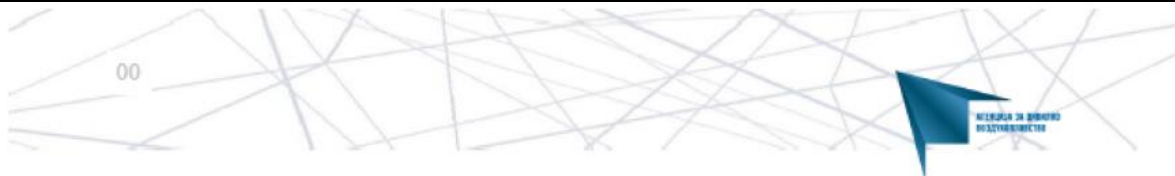
Бр. 21 - 8227/1
оп.об. 2023

Место
Охрид

Име и презиме
Градоначалник

Кирил Пецаков

До: **НИМАЕР ДООЕЛ Струга**

бр. 12-8/544

Скопје, 13.04.2023 година

Предмет: Доставување на податоци и информации

Врска: Ваш бр. 03-123/23 од 12.04.2023 година
e-urbanizam, постапка бр. 51487

Почитувани,

Врз основа на вашето барање, а согласно Законот за урбанистичко планирање, ве известуваме дека стручните служби во Агенцијата за цивилно воздухопловство ја разгледаа приложената документација за изработка на

Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина Охрид

при што утврдија дека во предметниот опфат нема објекти, инсталации, уреди или било какви структури од областа на цивилното воздухопловство, а градбите во планскиот опфат не претставуваат препрека и нема да влијаат на безбедноста на цивилниот воздушен сообраќај, поради што истиот **може да се планира без посебни услови и ограничувања** од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

За дополнителни информации може да не контактирате на телефон 02/3181-609, секој работен ден од 7.30-15.30 часот.

Ви благодариме на соработката.

Со почит,

изработил: X.Караценеми

Билјана Јованова
(по овластување од Директорот
бр.02-27/2 од 10.01.2023 година)

Biljana Jovanova

**Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас
НОМАГАС Скопје во државна сопственост**

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос
на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост,
Шопарија Акционерите për ushtrimitin e veprimtarisë energjetike
përçipimil i qasit natyror NOMAGAS Shtup në pronësi shtetërore

ул. Булеваро Свети Климент Охридски бр.54, Скопје,
поштенски факс: 583
тел. 02 6090-137, 02 3117 555
e-mail: contact@nomagas.com.mk
www.nomagas.com.mk
ЕМБС: 7849401

Бр.-Нг. 15-1946/2
12.04 2023 год.внб.
Скопје-Шkup

До: Друштво за градежништво, трговија и услуги НИМАЕР ДООЕЛ Струга

Предмет: Одговор на барање

Врска: Барање на податоци, ваш бр.03-123/3 од 12.04.2023 година

Согласно вашето Барање на податоци, ваш бр.03-123/3 од 12.04.2023 година, за изготвување на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина Охрид.

НОМАГАС АД Скопје ве известува дека на наведениот плански опфат нема и не е планирана изградба на гасоводна мрежа.

Со почит,

Изработил:
Сашо Џовчески, 51487

НОМАГАС АД Скопје
По овластување на директорот,
Раководител на Сектор
за изградба на гасоводен систем
Оливера Костанчева

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ИЗГРАДБА
ОДРЖУВАЊЕ РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ЛОКАЛНИ
ПАТИШТА И ХИДРОТЕХНИЧКИ ОБЈЕКТИ
НИСКОГРАДБА ОХРИД
Бр. 09-525/2
13.04. 2023 год.
ОХРИД

До
Друштво за градежништво, трговија и услуги
НИМАЕР –д.е.

1000 Скопје

Наш број 09-525/1
Ваш број 03-123/23

ПРЕДМЕТ: Информации

Почитувани,

Во врска со Вашето барање за доставување на информации за
канализациона инфраструктура за :

**Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на
пречистителна станица со намена Е1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина Охрид**

Ве информираме дека во гореспоменатиот опфат немаме канализациона
инфраструктура

Со почит

Petar
Zafirovs
ki

Digitally signed by Petar
Zafirovski
DN: cn=Petar Zafirovski,
gn=Petar o=MK, ou=JP
Niskogradba, Ohrid ou=VAT -
4020010511009
Reason: I am the author of
this document
Location:
Date: 2023.04.13
09:13:02:00

Изготвил,
Петар Зафировски, д.г.и

Проверил, Одобрил,
Нина Трендафилова, д.г.и

В.Д. Директор
Александар Трпеноски
преку овластено лице
Љубен Бувакоски, д.м.и

До
Нимаер
ул. "Лондонска" бр.19, ТЦ Олимпио Лок.34
1000, Скопје

Максим Горки бр.4, 1000 Скопје

Т: Кабинет на генерален директор
+ 389 (0) 2 3 149 811

Подружница ОБПС
+ 389 (0) 2 3 149 814

Подружница ОПМ
+ 389 (0) 2 3 149 813

Ф: + 389 (0) 2 3 111 160

www.mepso.com.mk

Бр.11-2521/1

24.04.2023

Предмет: Податоци за постојни и планирани електроенергетски објекти

Врз основа на Вашето барање бр.03-123/23 од 12.04.2023 година, (наш број 11-2521 од 24.04.2023 година) за податоци и информации потребни за изработка на **Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина Охрид**. Ве известуваме дека предметниот плански опфат **НЕ СЕ ПРЕСЕКУВА** со ЕЕ Објекти во сопственост на АД МЕПСО.

Изработил: Ангела Георгиевска

Проверил: Јасмина Ставрова

Eli Popovska

Digitally signed by Eli
Popovska

Date: 2023.04.25 09:39:13
+02'00'

по овластување од Генерален директор
бр.02-10/112 од 06.03.2019 год.
Раководител на Служба за ГИС
и геодетски работи

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје
Друштво за дистрибуција на електрична енергија
Бр. 10-25/7-157 од 12.04.2023
Скопје

Одговорно лице: Драган Николоски
Контакт телефон: 02 3205 300 – 41 308

Предмет: Издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје

Почитувани,

Во врска со Вашиот допис број 03-123/23 од 12.04.2023 година, со кој барате да Ви издадеме податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје за изработка на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина, Ве известуваме дека во согласност со податоците од службената евиденција, располагаме со следните податоци:

- 110(35)kV Тrafosтаница
- 110kV Подземна мрежа
- 110kV Надземна мрежа
- 35kV Подземна мрежа
- 35kV Надземна мрежа
- 10(20)0.4kV Тrafosтаница
- 10(20)kV Подземна мрежа
- 10(20)kV Надземна мрежа
- 0.4kV Подземна мрежа
- 0.4kV Надземна мрежа
- Друго Во доставениот плански опфат, не постојат електроенергетски објекти и инсталации соопственост на Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје

Составен дел на овој одговор е и прилог – графички приказ (подлога во pdf и dwg формат со соодветно обележани леери) со вцртани електроенергетски објекти и инфраструктура според податоците од службената евиденција.

НАПОМЕНА: Податоците кои ви ги даваме се од наша службена евиденција и постои можност да има отстапување во точноста на координатите на електроенергетските објекти на терен. Задолжително да се изготви ажурирана геодетска подлога која треба точно да ги претставува положбените и висинските податоци за сите видливи природни и изградени објекти под и над површината на земјата во рамки на опфатот. Препорачуваме при изработката на планската документација, а соодветно на типот на документација за која се бараат податоци, да се планираат (вцртаат) траси во тротоарите од двете страни, во кои би се положувале електроенергетски објекти од различни напонски нивоа и маркици за трансформаторски станици (согласно потребната потрошувачка). Премините преку пат да се предвидат да бидат согласно стандардите за премин на електроенергетска инфраструктура.

Задолжително да се предвиди заштитен појас на електроенергетските објекти согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија

При постоење на подземна инфраструктура во дадениот опфат, потребно е да се обратите до најблискиот Корисничко Енерго Центар, за проценка дали е потребно присуство на стручен вработен на лице место при реализирањето на активностите во предметниот опфат.

Потврдата е од ограничено времетраење во рок од 3 месеци од датумот на нејзиното издавање.

Со почит,

Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје
Оддел Мрежен Инженеринг

Nikoloski Dragan
Digitally signed by Nikola Dragan
DN: cn=Nikoloski Dragan, o=EVN Group, ou=EVN Group, email=Nikoloski.Dragan@evn.mk
Date: 2023.04.28 11:13:21 +0200

Македонски Телеком АД, Кеј 13-ти Ноември бр. 6, 1000 Скопје

Бр: 51487
Дата: 18.04.2023

До
НИМАЕР Струга – Д.Е. Скопје
Ул. Лондонска бр. 19, Т.Ц. Олимпико, локал 34, 1000 Скопје

Ваше упатување Барање на податоци и информации
Наше контакт лице Перо Ѓорѓески, Елизабета Манева
Телефон +389 70 200 736; +389 70 200 571
Во врска со Известување за планирани и постојни тк инсталации

Почитувани,

Во врска со Вашето Барање, добиено преку системот е-урбанизам, со кое што барате податоци за изработка на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, општина Охрид, Ве известуваме дека во границите на планскиот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Напомена: Информациите содржани во овој документ се доверливи и тие се наменети за користење само од страна на примателот. Примателот е обврзан да превземе разумно ниво на грижа заради заштита на доверливите информации содржани во документот. Воедно, примателот е обврзан документот или било кој дел од неговата содржина да не го открива или дистрибуира на трети лица кои не се засегнати со актуелниот предмет, а заради спречување на можни злоупотреби.

Со почит,
Македонски Телеком АД Скопје
По овластување на
Директор на сектор за пристапни мрежи

Васко Најков

NIKOLCHE
TASEVSKI

Digitally signed by
NIKOLCHE TASEVSKI
Date: 2023.04.18
15:16:32 +0200

МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД-СКОПЈЕ

Адреса: Кеј 13-ти Ноември 6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Телефон: +389 2 3100 200 | Факс: +389 2 3100 300 | Internet: www.telekom.mk
Контакт центар за приватни корисници: +389 2 122, +389 70 122 | E-Mail: kontakt@telekom.mk
Контакт центар за деловни корисници: +389 2 120, +389 70 120 | E-Mail: biznis.kontakt@telekom.mk
ЕМБС: 5168660 | Основна главнина: МКД 9.583.887.733,00
ISO 9001, ISO 14001 и ISO 27001 сертифицирана компанија

<p>Јавно претпријатие за водоснабдување Студенчица Ndërmarrja Publike për Furnizim me Ujë Studënçica</p> <p>Бр./Nr. <u>09-645/1</u> <u>19.04</u> 20 <u>23</u> год./vit Кичево - Кërçovë</p>	 <p>ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ NDËRMARRJA PUBLIKE PËR FURNIZIM ME UJË</p> <p>СТУДЕНЧИЦА STUDËNÇICA</p> <p>Булевар Ослободување 60А/1, П.Факс 23, 6250 Кичево Bulevardi i Çlirimit 60А / 1-1 P.fax 23, 6250 Kërçovë Тел/Тел: 045/220-121 www.studenca.com.mk e-mail: jpsudenca@yahoo.com</p>
<p>До</p> <p>ДООЕЛ „НИМАЕР“ – д.е Скопје Ул.Лондонска бр.19, Т.Ц. Олимписко лок. 34 1000 Скопје</p>	<p>DREJTUAR</p> <p>SHPKNIJ "NIMAER" d.e Shkup Rr . Llondonska nr. 19 Q.T. Olimpisko lok.34 1000 Shkup</p>
<p>Предмет: Одговор на барање информации и податоци</p>	<p>Lënda: Përgjigje ndaj kërkesës për informacione dhe të dhëna</p>
<p>Нимаер ДООЕЛ Струга – д.е. Скопје преку електронскиот систем е-урбанизам се обрати со барање број 03-123/23 од 12.04.2023 година (архивски број на ЈП Студенчица 03-634/1 од 18.04.2023 година) за доставување на податоци и информации за потребите за одобрување на следниов урбанистички проект: УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ИЗГРАДБА НА ПРЕЧИСТИТЕЛНА СТАНИЦА СО НАМЕНА Е1.6 ВО СЕЛО ТРЕПЈА, ОПШТИНА ОХРИД.</p>	<p>Nimaer SHPKNIJ Strugë – d.e Shkup me anë të sistemit elektronik e-urbanizëm është drejtuar me kërkesën numër 03-123/23 të datës 12.04.2023 (numri i arkivit të NP Studënçica 03-634/1 i datës 18.04.2023) për të dorëzuar të dhëna dhe informacione për miratimin e projektit urbanistik si në vijim: PROJEKTI URBAN JASHTË FUSHVEPRIMIT TË PLANIT URBANISTIK PËR NDËRTIMIN E STACIONIT TË PASTRIMIT E.1.6 NË FSHATIN TRPEJCA, KOMUNA E OHRIT.</p>
<p>Ве известуваме дека на предметната локација нема подземни инсталации со кои стопанисува ЈП за водоснабдување Студенчица Кичево. Предвидениот зафат е надвор од заштитните зони на цевководот. Бидејќи</p>	<p>Ju njoftojmë se në lokacionin në fjalë nuk ka instalime nëntokësore në pronësi të Ndërmarrjes Publike të furnizimit me ujë Studënçicë Kërçovë. Përfshirja e paraparë është jashtë zonave mbrojtëse të gypit kryesor. Meqenëse nuk ka instalime</p>

на просторот дефиниран за изработка на проектот нема подземни инсталации од нашиот цевковод и истиот е надвор од заштитните зони на цевководот ЈП за водоснабдување Студенчица не е надлежно да дава мислење за горенаведениот урбанистички проект.

nëntokësore të gypit tonë në zonën e përcaktuar për zhvillimin e projektit dhe është jashtë zonave mbrojtëse të gypit kryesor , NP e furnizimit me ujë Studençica nuk është kompetente që të japë mendim mbi projektin e lartpërmendur urbanistik .

Со почит./Me respekt

Кичево 19.04.2023 година

Изработил./Përgjipoi: Игор Лазаровски дги

ВД Директор/UD Drejtori

m-r/Mr. Ardita Dani

Влада на Република Северна Македонија
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ
ПОДРАЧНО ОДДЕЛЕНИЕ - ОХРИД

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut
DREJTORIA PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM
NJËSIA RAJONALE OHËR

18 април, 2023г.

Архивски број: 09/3-124/2

До:

“НИМАЕР” дооел-Струга д.е. Скопје,
ул.“Лондонска” бр.19, ТЦ Олимпио лок.34 Скопје,
1000 Скопје

Предмет: Податоци и информации, доставува.-
Врска: Ваш акт Барање бр.03-123/23 од 12.04.2023 година.

Согласночл. 70 став 2 од Законот за заштита и спасување – пречистен текст (“Службен весник на РСМ” бр. 93/12), и задолжувањето од Директорот на ДЗС, Подрачното одделение Охрид на Дирекција за заштита и спасување на РСМ, информира:

Почитувани,

Ве известуваме дека Дирекцијата за заштита и спасување не располага ниту има податоци за постоечка или планирана инфраструктура на планскиот опфат за потребите на изготвување на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во с. Трпејца, Општина Охрид.

Исто така, во прилог на дописот, Дирекцијата за заштита и спасување Ви доставува претходни услови за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на Урбанистичкиот проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во с. Трпејца, Општина Охрид.

Во делот МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ, да се опфатат следните мерки:

1

Дирекција за заштита и спасување
Подрачно одделение ОХРИД
Drejtoria për mbrojtje dhe shpëtim
Njësia rajonale Ohër

Ул.“Димитар Влахов” бр. 57
Република Северна Македонија
Rr. “Dimitar Vlahov” pn 57
Republika e Maqedonisë së Veriut

046200745
www.dzs.gov.mk
Ohrid@dzs.gov.mk

1. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ

При изработка на Основен проект за делот од објектот кој ќе се предвиде да биде изграден од цврста градба, треба да се почитуваат пропишаните мерки за заштита од пожари, согласно Законот за заштита и спасување (С.В. на РСМ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 18/11 и 93/12), Законот за пожарникарство (С. В. на РСМ бр 67/04, 81/07, 55/13) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област.

Во однос на заштитата од пожари, во наведената документација да се реши и громобранската инсталација, со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

2. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД УРНАТИНИ

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка, се утврдува во урбанистичките решенија во текот на планирање на просторот, урбанизирање на населбите и изградбата на објектите.

Во урбанистичките решенија се утврдува претпоставениот степен на урнатини, нивниот однос према слободните површини и степенот на проодност на сообраќајниците. При проектирањето да се води сметка да не се создаваат тесни грла на сообраќајниците и зони на тотални урнатини.

3. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД ПОПЛАВИ, УРИВАЊЕ НА БРАНИ И ДРУГИ АТМОСФЕРСКИ НЕПОГОДИ

При изработка на Урбанистичката Проектна Документација да се предвидат и пропишат мерките за заштита од поплави, уривање на брани и други атмосферски непогоди согласно Законот за заштита и спасување ("Службен весник на РМ" бр. 36/04, 49/04 и 86/08), и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област.

4. РАДИОЛОШКА, ХЕМИСКА И БИОЛОШКА ЗАШТИТА

Да се предвиди мерката за радиолошка, хемиска и биолошка заштита.

Согласно Процената на загрозеност од природни непогоди и други несреќи на опфатот за кој се однесува урбанистичкиот проект, а имајќи ги предвид одредбите од Законот за заштита и спасување-пречистен текст (Сл. Весник на РМ бр. 93/12), може да се вградат и други мерки за заштита и спасување.

При проектирањето, да се имаат предвид одредбите од Правилникот за мерки за заштита и спасување од пожари, експлозии и опасни материи. (Сл весник на РМ број 32/11), како и обврската при изградба на објекти да се изготвува техничка документација – елаборат за заштита од пожари, експлозии и опасни материи кој е дел од процесот за добивање на одобрение за градење.

Наведените претходни услови треба да се вградат во изработка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во с. Трпејца, Општина Охрид.

Или

Откако ќе ги разработите и вградите условите за заштита и спасување во урбанистичката документација за изработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 во с. Трпејца, Општина Охрид, да ја доставите до Дирекцијата за заштита и спасување, за да добиете мислење за застапеност на мерките за заштита и спасување.

Доставено до:
- Насловот
- Архива

ПОЗС Охрид, по овластување од Директорот
Советник,

Сашо Матлиоски

Sasho

Matlioski

Digitally signed by

Sasho Matlioski

Date: 2023.04.18

09:10:30 +02'00'

Република Северна Македонија
Министерство за култура
УПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Бр. 17 - 1420/2
05.05.2023 година
Скопје

ДО
ДООЕЛ НИМАЕР - СТРУГА д.е. Скопје
ул. „Лондонска“ бр. 19 ТЦ Олимпио Лок.34
1000 СКОПЈЕ

Предмет: Доставување податоци
Врска: Ваше барање бр. 03 - 123/23 од 12.04.2023 година.

Во врска со вашето барање за добивање податоци за постоење на културно наследство за изработка и донесување на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, општина Охрид, Управата за заштита на културното наследство ја разгледа доставената и постојната документација и констатира дека предметниот проект се планира да се изведе на подрачје каде што постои археолошки локалитет „Кале“ - Кула (населба од доцноантичкото време) - добро за кое основано се претпоставува дека претставува културно наследство.

Поради тоа, а во согласност со одредбите од член 69 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), Ве упатуваме да контактирате со **НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј - Охрид** како надлежна установа да извршат увид во границите на предметниот проект опфат, да се произнесат со стручно мислење и да утврдат соодветен режим на заштита.

Напоменуваме дека предметниот простор се наоѓа во границите на природното и културното наследство на Охридскиот регион заштитен од УНЕСКО. Поради тоа при планирање и проектирање на Урбанистичкиот проект, истиот треба да биде усогласен со Планот за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020-2029), да се почитуваат меѓународните и домашните прописи.

Со почит,

в.д. Директор,
м-р Зоран Павлов

Изработил: З. Тодоровски
Проверил/Одобрил: м-р Б. Јовановска

1

Управа за заштита на
културното наследство
Directorate for Protection
of Cultural Heritage

ул. „Павел Шатев“ бр. 3, Скопје; П.Факс 220
contact@uzkn.gov.mk
+389 2 5517 700
www.uzkn.gov.mk

АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА -
СКОПЈЕ, ДИРЕКЦИЈА
11 Октомври 9, 1000 Скопје, П.фах 16, Р.Северна Македонија

Бр: 08-2519/2
Скопје, 10-05-2023

До: Друштво за градежништво, трговија и услуги НИМАЕР ДООЕЛ Струга
ул. „Лондонска“ бр. 19
ТЦ Олимписко лок. 34
1000 Скопје

Предмет: Известување за барање на податоци и информации за постојни и планирани инсталациски водови и објекти сопственост на АД ЕСМ

Почитувани,

Согласно Вашиот допис со дел бр. 03-123/23 од 12.04.2023 год., (број на предмет 51487 во Е-Урбанизам, а во врска со потребите за изработка и донесување на Урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена E1.6 ВО СЕЛО ТРПЕЈЦА, Општина Охрид, Во прилог Ви го доставуваме одговорот од Подружница ХЕС „ЦРН ДРИМ“ - Струга.

Прилог:

- Допис со дел бр. 08-611/2 од 02.05.2023 од Подружница ХЕС „ЦРН ДРИМ“ - Струга

Изработил: Маја Ангеловска, Марија Димовска, Тања Спировска
Одобрил: Звонко Куцоски, Влатко Павлески, Емилија Ј.Стојанова

ДИРЕКТОР
ЗА РАЗВОЈ И ИНВЕСТИЦИИ
дипл. ел. инж. Благој Гајдарциски

Ко:
-Архива
-Сектор за развој и инвестиции

З-И-0740-101_01-1

АД ЕЛЕКТРАНИ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - Скопје
Подружница ХЕС „ЦРН ДРИМ“ - Струга
Плоштад на револуција 66, 6330 Струга, п.фак 83, Р. Северна Македонија

Бр: 08-611/2
Струга, 02.05.2023

До: АД ЕСМ - Сектор за развој и инвестиции
"11 октомври" 9
1000 Скопје

Предмет: Информација по Барање за достава на податоци

Почитувани,

Во врска со Барањето од Директорот на Секторот за развој и инвестиции на АД ЕСМ бр. 08-2519/1 од 27.04.2023 година за разгледување на приложената документација и давање мислење по Барањето од страна на Друштвото за градежништво, трговија и услуги НИМАЕР ДООЕЛ Струга, (број на предмет 51487 во Е-урбанизам) согласно допис број 03-123/23 од 12.04.2023 година во врска со изработка и донесување на урбанистички проект вон опфат на Урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село ТРПЕЈЦА, Општина Охрид, Ве известуваме дека по извршеното разгледување на документацијата констатирано е следното:

За конкретниот проектен опфат **не располагаме** со податоци и информации поврзани со надлежност на АД ЕСМ за постојни и планирани инсталациски водови и објекти сопственост на АД ЕСМ и други податоци и информации кои се во судир со надлежностите во тој дел.

Сепак, при планирањето и изградбата треба да се води сметка, согласно позитивните законски прописи, дека според водостопанската дозвола (чиј носител е АД ЕСМ - Скопје) УП1бр.11-21/16 од 25.09.2017 год. користењето на водата од Охридско Езеро е дефинирано во границите од минимална кота 693.10 мнв до максимална кота 693.75 мнв. Во исклучителни случаи при појава на големи води котата на Охридско Езеро може да биде 694.00 мнв. АД ЕСМ се оградува од евентуалното штетно дејство на водата при реализација на планираната градба или во текот на експлоатација на истата.

Изработил: Љубе Горески, Митко Нестороски
Контролирал: Владимир Кутановски
Одобрил: м-р Славко Милевски

Ко:
- Архива

ХЕС ЦРН ДРИМ - СТРУГА
Директор
Сашо Боркут, дипл. енк

Врз основа на член 205 став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), а во врска со член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), министерот за животна средина и просторно планирање, постапувајќи по барањето на Општина Охрид, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И
ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Бр. 15-4639/14
08.11.2002 год.
Скопје

1. Со ова Решение на Општина Охрид и се издаваат **Услови за планирање на просторот за изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид.**
2. Условите за планирање на просторот од точка 1 од ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. **24607** се составен дел на Решението.
3. Условите за планирање на просторот за **изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид**, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат извод од планот.
4. Со оглед на лоцираноста на село Трејца во непосредна околина на Охридско езеро, потребно е да се има во предвид номинацијата на Охридското езеро во UNESCO, заштита на природата, планирање на населбите во крајбрежниот појас како и да се обрне внимание на силуетите на новопредвиените објекти, нивната височина и примена на градежни материјали.
5. Од аспект на заштита на животната средина се утврдува потребата за спроведување постапка за **оцена на влијанието врз животната средина.**
6. Предметната локација се наоѓа на обработливо земјиште, па од аспект на **заштита на земјоделско земјиште** се препорачува да при изработка на планска документација површините за сите содржини треба да се бараат исклучиво на површини од послаби бонитетни класи
7. Предвидување на соодветни технички зафати за **пречистување на отпадни води** и задолжително испитување на пречистителните отпадни води пред пуштање во најблискиот реципиент.
8. При **управување со отпадот** потребно строго запазување на законската регулатива (Сл.в. на РМ, бр.68/04) се со цел да се намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето

Образложение

Општина Охрид врз основа на член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), поднесе барање со бр 15-4499/1 од 27.07.2007 год. за издавање Услови за планирање на просторот за изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид

За изготвување и донесување на овие планови, Министерството за животна средина и просторно планирање во рамките на своите надлежности издава Решение за услови за планирање на просторот.

Согласно член 35 од Законот за просторно и урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр.51/05), Агенцијата за планирање на просторот, ги изработи Условите за планирање на просторот за изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид, како составен дел на Решението за Услови за планирање на просторот.

Условите за планирање се издаваат за изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид и истите треба да преставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирање на просторот.

Заклучните согледувања дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од просторниот План на Република Македонија преставуваат оврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Министерството за животна средина и просторно планирање постапувајќи по член 4 став 3 од Законот за спроведување на Просторниот План на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр.39/2004), го издава **Решението за Услови за планирање на просторот за изработка на измена и дополна на Урбанистички план с. Трејца-Општина Охрид.**

Врз основа на горенаведеното, а согласно член 205 став 1 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/05), Министерството одлучи како во диспозитивот на Решението.

ПОУКА: Против ова Решение барателот има право на жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на истото до Комисијата на Влада на Република Македонија, за решавање во управна постапка во втор степен од областа на транспортот и врските и животната средина.

Изработил: Драган Павлоски

Одобрил: Виолета Дракуловска

24.10.2007 г.

**Додаток 2 - Записник од јавна расправа со листа на учесници и
објави за информирање на јавноста за оджување на јавна
расправа**

13 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Урбанистички Проект вон опфат на урбанистички план за изградба на пречистителна станица со намена Е1.6 во село Трпејца, Општина Охрид;
- Податоци, информации и мислења добиени од стручни служби преку информацискиот систем е-урбанизам;
- Практичен водич кон Директивата за стратегиска оцена на животната средина, Септември 2005, издаден од Владата на Шкотска;
- Насоки за подготовка на стратегиска оцена на животната средина-"Развој на стратегиска оцена на животната средина, Методологија за Планови и Програми во Ирска";
- План за управување со Светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион (2020 - 2029);
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖСПП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национални, регионални и локални стратегии, планови;
- Достапни искуства и практики.